

III. ZAŁOŻENIA PROGRAMU REWITALIZACJI

Miejski program rewitalizacji dla miasta Częstochowy jest programem zintegrowanym, obejmującym:

- projekty inwestycyjne, dotyczące infrastruktury technicznej, turystycznej, kulturalnej i społecznej, a także służącej rozwojowi działalności gospodarczej w obrębie zdegradowanych obszarów miejskich i przemysłowych,
- programy mające na celu aktywizację społeczną i gospodarczą obszarów zagrożonych marginalizacją i włączenie ich w procesy rozwojowe kraju i Europy.

Program obejmuje 2 zdegradowane obszary miejskie i 5 obszarów przemysłowych.

1. Cele programu

Celem Miejskiego Programu rewitalizacji jest, zgodnie z celem działania 3.3 "Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe" Zintegrowanego Programu Rozwoju Regionalnego", zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej generujących miejsca pracy poprzez oferowanie infrastruktury do prowadzenia działalności dostosowanej do potrzeb nowych przedsiębiorstw, przy równoczesnej trosce o ochronę stanu środowiska naturalnego warunkującego zrównoważony rozwój gospodarczo-społeczny.

Zasadniczym celem działania jest ożywienie gospodarcze i społeczne, a także zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego, w tym nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji społeczno-gospodarczych poprzez:

- rewitalizację i odnowę zdegradowanych obszarów miast i dzielnic mieszkaniowych;
- rewitalizację obiektów i terenów po-przemysłowych, przez zmianę dotychczasowych funkcji na gospodarcze, społeczne, edukacyjne, zdrowotne, rekreacyjne i turystyczne

Program zakłada, zgodnie z celami Priorytetu 3 ZPORR "Rozwój lokalny" że rezultaty te zostaną osiągnięte dzięki skoordynowanym działaniom

- w sferze przestrzennej - poprzez przedsięwzięcia inwestycyjne,
- w sferze gospodarczej - poprzez programy wspierające działalność przedsiębiorstw na obszarach rewitalizowanych, zgodną z celami strategicznymi rozwoju miasta,
- w sferze społecznej - poprzez programy wspierające aktywność społeczności lokalnych i organizacji pozarządowych.

Miejski Program Rewitalizacji będzie realizowany i aktualizowany we współpracy z partnerami w sektorze publicznym, prywatnym i społecznym, których cele działania są zbieżne z celami programu.

Projekty inwestycyjne podejmowane przez Gminę w obszarach rewitalizacji będą polegać przede wszystkim na poprawie stanu infrastruktury społecznej, komunalnej i technicznej, podnosząc atrakcyjność obszarów rewitalizowanych dla inwestorów prywatnych.

2. Zasięg terytorialny rewitalizowanych obszarów

W wyniku diagnozy sytuacji gospodarczej, społecznej i przestrzennej wyodrębniono dwa wymagające rewitalizacji obszary miejskie oraz pięć obszarów przemysłowych. Są to:

- RM 1 - Śródmieście,
- RM 2 - Raków - Ostatni Grosz,
- RP 1 - Papiernia - Warta,
- RP 2 - Wełnopol - Elanex,
- RP 3 - rejon Częstochowskiego Parku Przemysłowego,
- RP 4 - Złota Góra,
- RP 5 - rejon stawów "Bałtyk" - "Adriatyk".

Granice wyznaczonych obszarów przedstawia załączona mapa.

RM 1 - Śródmieście:

Obszar Śródmieścia obejmuje historyczny układ urbanistyczny, ukształtowany wzdłuż osi Alei Najświętszej Maryi Panny, łączącej Jasną Górę z Zespołem Klasztornym oo. Paulinów i Stary Rynek. Oprócz Sanktuarium Jasnogórskiego, będącego Pomnikiem Historii, skupionych jest tu wiele obiektów o wysokich walorach architektonicznych i wartości historycznej, z których stanowi zabytki (135 budynków i zespołów budowlanych oraz 1 układ urbanistyczny wpisany do rejestru). Aleja Najświętszej Maryi Panny - arteria komunikacyjna i zarazem najważniejsza przestrzeń publiczna miasta ma długość 1,5 km, co wyznacza wielkoprzestrzenną skalę założenia śródmieścia Częstochowy.

W ponad 850 budynkach, z których 600 pochodzi sprzed wojny, w tym ok. 350 - sprzed 1918 roku, znajduje się 14 tys. mieszkań. Znaczna część z nich stanowi zasoby substandardowe - np. mieszkania 1-izbowe (bez kuchni) - ok. 2,1 tys., pozbawione instalacji sanitarnych. Niski standard mieszkań sprawia, że są one zasiedlane przez osoby najuboższe, o niskich dochodach lub nie posiadające zarobkowych źródeł utrzymania, często ze środowisk patologicznych. W ślad za tym następuje wzrost zagrożenia bezpieczeństwa - Śródmieście stanowi obszar o największym natężeniu przestępczości oraz narastających zjawisk patologicznych wśród mieszkańców wkrótce może przekształcić się w obszar kryzysowy.

Zarazem Śródmieście, ze względu na obecność Sanktuarium Jasnogórskiego i funkcję głównego centrum handlowo - usługowego, jest obszarem o największym potencjale dla rozwoju gospodarczego Częstochowy, w oparciu o obsługę ruchu pielgrzymkowego i turystycznego. Z uwagi na nagromadzenie problemów społecznych i infrastrukturalnych oraz radykalną potrzebę odnowy substancji zabytkowej, podjęcie rewitalizacji tego obszaru ma znaczenie priorytetowe dla perspektyw rozwoju Częstochowy.

Opis granic obszaru

Granica obszaru przebiega ulicą św. Jadwigi od skrzyżowania z ul. Henryki (obejmując również nieruchomości przyległe od strony zachodniej), dalej ulicą gen. Władysława Sikorskiego, obejmując również nieruchomości przyległe do tej ulicy na odcinku pomiędzy numerem 56 a 106, następnie ulicą św. Jana, 3 Maja (wraz z obustronną zabudową), ul. Jasnogórską, gen. Jana Henryka Dąbrowskiego, Aleją Jana Pawła II, odcinkiem ulicy Drogowców do rzeki Warty, wzdłuż rzeki do ul. Mirowskiej, ul. Mirowską, Mierną, Kopcową,

Michaela Faradaya, Legionów, Aleją Wojska Polskiego, Mirowską, wzdłuż rzeki Warty do ulicy Katedralnej, następnie ulicą Katedralną (wraz z budynkiem Policji) i Krakowską (obejmując również nieruchomości położone po stronie wschodniej ulicy aż do numeru 73a, a po stronie zachodniej do budynku Straży Miejskiej włącznie), dalej północną granicą przedsiębiorstwa Elanex do ul. Ogrodowej, następnie ulicą Ogrodową oraz wzdłuż północnej granicy działki 14/8 obręb 184 do torów kolejowych, wzdłuż torów kolejowych do nieruchomości przy Alei Niepodległości 5, dalej Aleją Niepodległości, ulicą 1 Maja, Aleją Bohaterów Monte Cassino, ul. Janusza Korczaka, Feliksa Nowowiejskiego, Jerzego Waszyngtona, gen. Kazimierza Pułaskiego, Zgody, następnie południową granicą nieruchomości położonych przy ul. 7 Kamienic oraz zachodnią i południową granicą nieruchomości położonych przy ul. św. Barbary aż do skrzyżowania z ul. Zaciszańską, ul. św. Kingi i ul. Henryki do skrzyżowania z ul. św. Jadwigi.

RM 2 - Raków - Ostatni Grosz

Jest to obszar rozległej dzielnicy mieszkaniowej zamieszkałej w dominującej mierze przez pracowników Huty Częstochowa, z których wielu utraciło zatrudnienie w wyniku restrukturyzacji Huty i wydzielonych z niej spółek.

W zgodnej opinii jednostek odpowiedzialnych za pomoc społeczną i zapewnienie bezpieczeństwa dzielnica ta nosi wszelkie cechy obszaru kryzysowego, ze względu na wysokie bezrobocie o strukturalnym charakterze oraz nagromadzenie różnego rodzaju patologii i problemów społecznych. Rewitalizacja obszaru, ukierunkowana przede wszystkim na rozwój infrastruktury społecznej i wsparcie organizacji działających w tej sferze, jest niezbędną dla ograniczenia skali marginalizacji i wykluczenia społecznego całych grup.

Opis granic obszaru

Granica obszaru przebiega od Alei Niepodległości wzdłuż rzeki Stradomki do torów kolejowych, wzdłuż torów kolejowych do Alei Wojska Polskiego, ulicą Jagiellońską, Aleją Niepodległości, następnie ulicami Stromą, Niewielką, Równą i Twardą (obejmując zabudowę położoną po stronie zachodniej) do rzeki Stradomki.

Obszary przemysłowe

Kryterium wyboru do rewitalizacji zdegradowanych obszarów przemysłowych były występujące tam problemy przestrzenne (opisane w podsumowaniu rozdziału I.3) oraz ich funkcjonalne powiązania ze zdegradowanymi obszarami miejskimi.

RP1

Opis granic obszaru

Granica obszaru przebiega ulicą Mirowską od rzeki Warty do Alei Wojska Polskiego, następnie Aleją Wojska Polskiego do mostu na Warcie, dalej wzdłuż rzeki Warty i zachodnią granicą nieruchomości położonych przy ul. Krakowskiej oraz południową granicą nieruchomości położonych przy ul. Katedralnej aż do rzeki Warty oraz wzdłuż rzeki Warty do ulicy Mirowskiej.

RP2

Opis granic obszaru

Obszar obejmuje Fabrykę Zapalek przy ul. Ogrodowej, zespół zabudowań fabryki Elanex (ul. Krakowska 80), z wyłączeniem budynku Straży Miejskiej oraz obustronną zabudowę ulicy Krakowskiej od nieruchomości nr 73b do skrzyżowania z Aleją Wojska Polskiego;

następnie granica przebiega wzdłuż Alei Wojska Polskiego, torów kolejowych, rzeki Stradomki do ul. Twardej, obejmując zabudowania położone przy ul. Bór, dalej ulicą Bór do torów kolejowych, wzdłuż torów kolejowych do ul. 1 Maja, ulicą 1 Maja i Aleją Niepodległości do nieruchomości nr 5, a następnie wzdłuż torów kolejowych do ul. Ogrodowej.

RP3

Opis granic obszaru

Granica obszaru przebiega ulicą Szpitalną do rzeki Kucelinki i ul. Złotej, ulicą Złotą, Legionów, następnie w kierunku południowym obejmując działkę nr 16/3 obr. 228 do torów kolejowych, a dalej wzdłuż torów do Alei Pokoju i Aleją Pokoju do ul. Szpitalnej.

RP4

Opis granic obszaru

Granica obszaru przebiega ulicą Legionów od mostu na rzece Kucelinie do działki nr 110/7 obr. 193, następnie linią pionową w kierunku północnym do ulicy Mirowskiej i wzdłuż zachodniej granicy ogródków działkowych (działka nr 140 obr. 113) do ulicy Jurajskiej, Palladowej, następnie ulicą Kamienną i Owocową (obejmując obustronną zabudowę tej ulicy), dalej ulicą Srebrną do ulicy Mirowskiej i ulicą Złotą do ul. Legionów.

RP5

Opis granic obszaru

Granice obszaru przebiegają od ul. św. Jadwigi nr 84/90 w kierunku zachodnim do ul. Sopotkiej, następnie ulicą Sopotką, Inowrocławską, dalej w kierunku południowo-zachodnim wzdłuż granicy działki 46 obr. 170 do ulicy Orawskiej, następnie zachodnią granicą działki nr 45 obr. 170 i północną granicą działek nr 1/15 i 1/11 obr. 171, zachodnią granicą działek nr 1/11 i 1/12 obr. 171, północna granica działki nr 41/2 obr. 168, wokół granic działki nr 40 obr. 168 do ul. Wileńskiej, ulica Wileńską do ul. Huculskiej, ulicą Huculską, Wałową, następnie wzdłuż południowej granicy działki nr 21 obr. 171, wzdłuż zachodniej i południowej granicy działki nr 1/10 obr. 172 oraz wzdłuż południowej granicy działki nr 1/15 obr. 173 do ul. św. Jadwigi.

3. Podział na podokresy programowania.

Miejski program rewitalizacji dla Miasta Częstochowy obejmuje dwa podokresy programowania:

- lata 2005 – 2006 dla projektów, których realizacja rozpocznie się do końca 2006 r.;
- lata 2007 – 2013 dla projektów, których realizacja rozpocznie się do końca 2013 r..

Podział na te okresy jest zgodny z okresami programowania Unii Europejskiej w zakresie funduszy strukturalnych.

Plan działań przestrzennych i plan finansowy rewitalizacji sporządzone zostały dla podokresu programowania 2005 - 2006.

Program rewitalizacji jest programem wieloletnim, składającym się z części kierunkowej - założeń, o otwartym horyzoncie czasowym oraz z części operacyjnej, w której działania określone są z wyprzedzeniem 1-4 lat i są skoordynowane, w zakresie projektów inwestycyjnych, z WPI.

Miejski Program Rewitalizacji będzie podlegał aktualizacji stosownie do potrzeb wynikających ze zmiany uwarunkowań realizacji, np. nowych możliwości finansowego wsparcia działań planowanych w obszarach rewitalizacji, w celu powiązania z innymi politykami i programami operacyjnymi, przede wszystkim z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym.

Plan działań przestrzennych, gospodarczych i społecznych na okres 2007-2013 zostanie przyjęty w nawiązaniu do Narodowego Planu Rozwoju 2007-2013 i skoordynowany z Wieloletnim Planem Inwestycyjnym gminy w kolejnej aktualizacji programu.

4. Podział na projekty i zadania inwestycyjne. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć.

GRUPA DZIAŁAŃ A: REGENERACJA PRZESTRZENI PUBLICZNYCH

Grupa działań określonych wspólnym tytułem "Regeneracja przestrzeni publicznych" obejmuje przedsięwzięcia służące poprawie standardu zagospodarowania śródmiejskich oraz lokalnych przestrzeni publicznych.

Działania ujęte są w dwa wieloletnie programy, które realizowane będą przez Gminę Miasto Częstochowa oraz samorządowe jednostki organizacyjne, przy współpracy partnerów w sektorze prywatnym - spółdzielni mieszkaniowych, zarządców i właścicieli nieruchomości oraz przedsiębiorców.

DZIAŁANIA I PROJEKTY REWITALIZACJI

A.1. Rewitalizacja otoczenia Klasztoru Jasnogórskiego i Alei Najświętszej Maryi Panny

Sanktuarium na Jasnej Górze jest skarbem dziedzictwa narodowego i symbolem polskiego katolicyzmu. Każdego roku odwiedzane jest przez 4-5 milionów pielgrzymów z Polski i innych krajów. Zdążając na Jasną Górę, pielgrzymi i turyści zatrzymują w pamięci obraz Częstochowy, która w ten sposób staje się wizytówką Polski i województwa śląskiego. W szczególności dotyczy to obszaru otoczenia Klasztoru oo. Paulinów i Alei Najświętszej Maryi Panny, dworców komunikacyjnych i innych przestrzeni publicznych, miejsc, w których goście korzystają z noclegu i posiłku.

Obecny stan otoczenia Klasztoru i Alei pozostawia wiele do życzenia zarówno pod względem funkcjonalności jak estetycznego wyrazu. Intensywnie użytkowana infrastruktura miejska - przede wszystkim ciągi komunikacyjne, ale również budynki w bezpośrednim sąsiedztwie ulegają niszczeniu.

Rewitalizacja otoczenia Klasztoru Jasnogórskiego i Alei Najświętszej Maryi Panny wymaga wielokierunkowych działań. Obejmują one zarówno powstrzymanie niszczenia zabytków, obiektów użyteczności publicznej i substancji mieszkaniowej, modernizację infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, jak podniesienie standardu infrastruktury usługowej i jego dostosowanie do zróżnicowanych wymagań różnych grup odbiorców (pielgrzymów i turystów), a w pierwszym rzędzie - poprawę ładu przestrzennego oraz estetyki zagospodarowania przestrzeni publicznych.

Cele programu to:

- ukształtowanie reprezentacyjnych wnętrz urbanistycznych o niepowtarzalnym wyrazie estetycznym, w których właściwie eksponowane i zharmonizowane będą zarówno zachowane wartości historycznej zabudowy, jak i dobra współczesnej sztuki i architektury i które stanowić będą atrakcję zachęcającą do odwiedzania miasta oraz korzystania z placówek kultury, rozrywki i innych usług zlokalizowanych w obszarze śródmieścia;

- nadanie rewitalizowanym przestrzeniom walorów funkcjonalnych odpowiadających specyficznym wymogom wynikającym z roli centrum pielgrzymkowego o światowym znaczeniu, co wymaga uwzględnienia potrzeb zapewnienia bezpieczeństwa, obsługi imprez masowych, utrzymania ładu i porządku, sprawności obsługi komunikacyjnej oraz uprzywilejowania ruchu pieszych, w tym osób niepełnosprawnych;
- wyposażenie tych przestrzeni w infrastrukturę, zieleni i elementy małej architektury, które pozwolą na pogodzenie obsługi ruchu pątniczego z ich codzienną rolą w stosunku do społeczności miasta i regionu - jako miejsca spotkań, wypoczynku i wydarzeń społeczno-kulturalnych.

Szczególna pozycja Sanktuarium Jasnogórskiego na mapie dziedzictwa kultury narodowej i europejskiej oraz skala niezbędnych przedsięwzięć w procesie rewitalizacji otoczenia Klasztoru o.o. Paulinów i Alei Najświętszej Maryi Panny nadaje temu zadaniu rangę ogólnonarodową i priorytetową w skali regionalnej.

Dlatego działania te staną się częścią programu **"Pielgrzymowanie na Jasną Górę"** stanowiącego część Narodowego Programu Kultury „Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego” na lata 2004 – 2013, w ramach działania 1.3: "Zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości poprzez tworzenie zintegrowanych narodowych produktów turystycznych" należącego do priorytetu 1 tego programu: "Aktywne zarządzanie zasobem stanowiącym materialne dziedzictwo kulturowe".

Gmina Miasto Częstochowa inicjuje proces rewitalizacji otoczenia Klasztoru Jasnogórskiego i Alei Najświętszej Maryi Panny poprzez następujące grupy działań:

- A.1.1 Rewaloryzacja Alei NMP wraz z placami Biegańskiego i Daszyńskiego,
- A.1.2 Rewaloryzacja parków położonych u podnóża Jasnej Góry,
- A.1.3 Odnowa najważniejszych obiektów zabytkowych i gmachów publicznych,
- A.1.4 Ukształtowanie systemu śródmiejskich przestrzeni publicznych.
- A.1.5 Ekspozycja świetlna charakterystycznych obiektów architektonicznych,

Projekty A.1.1 - A.1.4 zostały już umieszczone w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym na lata 2005-2011; projekt A.1.5 ma możliwości sfinansowania zgodnie z bieżącym WPI. Realizacja tych zadań rozpoczęła się lub rozpocznie w roku 2005 i będzie kontynuowana w latach następnych.

A.1.1 Rewaloryzacja Alei NMP wraz z placami Biegańskiego i Daszyńskiego,

Przedsięwzięcia realizowane w ramach rewaloryzacji ciągu Alei Najświętszej Maryi Panny oraz programu ukształtowania systemu głównych przestrzeni publicznych obejmą:

- wymianę nawierzchni ulicy i ciągów pieszych, z uwzględnieniem potrzeb osób o ograniczonej zdolności poruszania się,
- wyposażenie w małą architekturę, w tym wzniesienie pomnika Papieża Jana Pawła II na Placu Daszyńskiego,
- oświetlenie ciągów i placów,
- rewaloryzację i częściową wymianę zieleni,
- modernizację infrastruktury technicznej, z uwzględnieniem systemu nawadniania zieleni w wybranych obszarach,
- budowę infrastruktury dla potrzeb obsługi imprez społeczno - kulturalnych (oświetlenie, nagłośnienie, itp.).

A.1.2 Rewaloryzacja parków położonych u podnóża Jasnej Góry.

W zakres przedsięwzięć składających się na rewaloryzację parków wchodzi:

- rehabilitacja przestrzeni publicznych, w tym: przeprowadzenie prac restauracyjnych na terenie istniejących parków, w tym budowa, remont i przebudowa placów zabaw dla dzieci, sadzawki, małej architektury, toalet,
- renowacja budynków o wartości historycznej oraz ich adaptacja na cele społeczne i kulturalne i gospodarcze,
- przebudowa i remont infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych i sportowych połączonych z działalnością gospodarczą,
- tworzenie stref bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast.

A.1.3 Odnowa najważniejszych obiektów zabytkowych i gmachów publicznych

Przedsięwzięcia obejmujące sukcesywną renowację i modernizację zabytkowych obiektów i gmachów publicznych podejmowane będą stosownie do finansowych możliwości Gminy. Ze względu na niewielkie zasoby nieruchomości stanowiących własność komunalną oraz ich przestrzenne rozproszenie nie jest możliwe podejmowanie restauracji całych kwartałów lub zespołów zabudowy.

Priorytetowe obiekty planowane do renowacji i modernizacji wymienione są w punkcie C "Rewaloryzacja zabytków", "D" - Wzmocnienie struktury gospodarczej w obszarach rewitalizacji miejskiej oraz "E" - Wzbogacenie oferty kulturalnej i rozrywkowej.

A.1.4. Ukształtowanie systemu śródmiejskich przestrzeni publicznych

W nawiązaniu do rewaloryzacji Alei Najświętszej Maryi Panny, której realizacja rozłożona jest na okres sięgający roku 2011, program ukształtowania systemu głównych przestrzeni publicznych miasta", do których należą:

- Stary Rynek i Rynek Wieluński - będące zarazem tradycyjnymi centrami lokalnymi,
- rejon ulicy św. Barbary,
- rejon placów: Papieża Jana Pawła II, Rady Europy, Pamięci Narodowej.

oraz odcinki ulic wiążące wymienione przestrzenie.

Przestrzenie te ulegają stopniowej degradacji w wyniku intensywnego użytkowania przez wielomilionowe rzesze pielgrzymów i turystów. Aktualny stan infrastruktury technicznej i drogowej oraz standard wyposażenia nie spełnia współczesnych potrzeb i wymagań, zwłaszcza w zakresie obsługi ruchu turystycznego.

A.1.5 Ekspozycja świetlna charakterystycznych obiektów architektonicznych

W uzupełnieniu rewaloryzacji ciągu Alei Najświętszej Maryi Panny oraz programu ukształtowania systemu głównych przestrzeni publicznych miasta wykonana zostanie ekspozycja świetlna charakterystycznych obiektów architektonicznych, posiadających szczególne znaczenie dla tożsamości miasta:

- gmachy publiczne : Ratusz i Odwach, Popówka, Liceum im. H. Sienkiewicza, budynek przy ul. Popiełuszki 4/6, Miejska Biblioteka Publiczna,
- obiekty sakralne: Kościół Parafialny św. Zygmunta, Kościół oraz kaplica ze źródłem św. Andrzeja Apostoła i Barbary, Bazylika Archikatedralna św. Rodziny, Kaplica Pana Jezusa Konającego, Kościół Ewangelicko - Augsburski Wniebowstąpienia Pańskiego przy ul. Śląskiej,

- inne wartościowe obiekty architektoniczne, zwłaszcza położone w otoczeniu Jasnej Góry, Alei Najświętszej Maryi Panny oraz Starego Rynku.

A.2. Program rehabilitacji lokalnych przestrzeni publicznych

Celem programu jest zainicjowanie procesu rewitalizacji zdegradowanych obszarów miejskich, poprzez poprawę funkcjonalności i atrakcyjności zagospodarowania przestrzeni publicznych w centralnych miejscach obszarów podlegających rewitalizacji oraz wspólnie użytkowanych przestrzeni w osiedlach mieszkaniowych.

A.2.1 Rehabilitacja centrum Rakowa w rejonie ulic: Prusa, Łukasińskiego i Okrzei.

Raków to robotnicza dzielnica mieszkaniowa, o intensywnej zabudowie typu blokowego, z wysokim udziałem zasobów komunalnych. Dzielnica ulega degradacji na skutek obniżenia poziomu życia mieszkańców, spowodowanego wysokim bezrobociem i typowymi zjawiskami towarzyszącymi, jak ubóstwo, uzależnienia, rosnąca przestępczość.

Obszar centrum Rakowa, którego dotyczyć będą te działania, w większości posiada wartość historyczną (obejmuje zespół budynków mieszkalnych dawnej huty Hantkego: pałacyk Hantkego, park, dom dyrektora, domy inżynierów, majstrów i robotników). Jest tu również zlokalizowane Rezerwat Archeologiczny – placówka Muzeum Miejskiego w Częstochowie.

Przywrócenie walorów użytkowych i estetyzacja przestrzeni publicznych koresponduje z kompleksem działań inwestycyjnych dotyczących obiektów użyteczności publicznej planowanych w tym obszarze przez Gminę oraz będzie wspierać aktywność lokalnych organizacji społecznych działających na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu, szczególnie dzieci i młodzieży oraz osób starszych i niepełnosprawnych.

Działania będą realizowane przez Gminę Miasto Częstochowa i samorządowe jednostki organizacyjne, a także przez spółdzielnie mieszkaniowe i innych zarządców nieruchomości.

A.2.2 Rehabilitacja przestrzeni publicznych w osiedlach mieszkaniowych

Grupa działań zmierzających do poprawy jakości środowiska zamieszkania w skali małych osiedli lub zespołów zabudowy, poprzez remonty i modernizację:

- placów zabaw, boisk sportowych,
- osiedlowych terenów zieleni ogólnodostępnej,
- chodników, parkingów i dróg osiedlowych.

Działania te służyć będą zarówno celom społecznym - poprawie integracji lokalnych społeczności i zwiększeniu ich zaangażowania w rozwiązywanie problemów społecznych, jak i gospodarczym, przeciwdziałając emigracji poza obszar zamożniejszych mieszkańców i pogłębianiu się niekorzystnych zmian w strukturze społecznej. Działania realizowane będą przez Gminę Miasto Częstochowa i samorządowe jednostki organizacyjne, a także przez spółdzielnie mieszkaniowe i innych zarządców nieruchomości.

PRIORYTETY REWITALIZACJI:

Pierwszoplanowe znaczenie będzie mieć realizacja programu A.1.1 rewaloryzacja głównej, reprezentacyjnej ulicy Częstochowy - Alei Najświętszej Maryi Panny, ponieważ działania te ściśle wpisują się zarówno w priorytety strategii rozwoju i polityki przestrzennej miasta, jak i w cele Priorytetu 3 "Rozwój Lokalny" Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, do których należą:

- wykorzystanie możliwości związanych z realizacją inwestycji infrastrukturalnych i wsparcia dla zasobów ludzkich i przedsiębiorstw realizowanych w ramach Priorytetu 1 oraz 2 ZPORR, jak również działań realizowanych w ramach Sektorowych Programów Operacyjnych,
- wsparcie lokalnych i regionalnych centrów, które w znaczący sposób wpływają na ekonomiczną i społeczną aktywność terenów je otaczających,
- zwiększenie możliwości zatrudnienia, edukacji i ochrony zdrowia dla społeczności lokalnych, poprzez poprawę stanu infrastruktury,
- wykorzystanie potencjału turystycznego, kulturowego, historycznego i przyrodniczego poprzez rozwój i poprawę stanu infrastruktury turystycznej, wypoczynkowej, a także obiektów kulturowych,
- tworzenie przyjaznego środowiska dla rozwoju mikroprzedsiębiorstw.
- poprawa jakości środowiska,
- zapobieganie problemom społecznym.

Priorytetowe znaczenie realizacji programu rewaloryzacji Alei Najświętszej Maryi Panny oraz programu ekspozycji świetlnej obiektów - architektonicznych symboli Częstochowy, wynika ze ścisłego powiązania z innymi działaniami programu rewitalizacji, ukierunkowanymi na wzmocnienie gospodarczego rozwoju Częstochowy poprzez wykorzystanie funkcji miasta jako centrum turystycznego i pątniczego o międzynarodowym znaczeniu, ważnego ośrodka regionalnego i rozwijającego się centrum akademickiego:

OCZEKIWANE REZULTATY:

Rezultaty regeneracji przestrzeni publicznych obejmują:

W sferze przestrzennej - ukształtowanie atrakcyjnych i funkcjonalnych przestrzeni, które mają kluczowe znaczenie dla zainicjowania i trwałości efektów procesu rewitalizacji w sferze gospodarczej i społecznej.

W wymiarze gospodarczym - przyciągnięcie większej liczby przyjezdnych i mieszkańców oraz:

- poprawę warunków funkcjonowania okolicznych sklepów i usług (zmniejszenie rotacji w lokalach użytkowych, zahamowanie tendencji zmiany funkcji sklepów na lokale usługowe, zahamowanie tendencji zwiększania liczby pustostanów i spadku obrotów istniejących przedsiębiorstw handlowo-usługowych),
- zachęcenie prywatnych właścicieli i przedsiębiorców do inwestowania (wyrażające się zagospodarowaniem nowych lokali użytkowych lub budową nowych obiektów na cele handlu detalicznego, gastronomii i innych usług, remontami i modernizacją lokali i obiektów, zagospodarowaniem podwórek i terenu posesji itp.),
- lokalizację nowych podmiotów handlowych i usługowych,
- przeciwdziałanie spadkowi dynamiki wartości nieruchomości i stawek czynszów,
- przeciwdziałanie zjawisku odpływu mieszkańców poza obszar.

W wymiarze społecznym - poprzez skupianie mieszkańców i spełnianie funkcji miejsca wydarzeń społeczno-kulturalnych - wzrost integracji społeczności lokalnych i poczucia ich tożsamości z miejscem zamieszkania, wyrażający się aktywną partycypacją w działaniach inicjowanych przez Gminę oraz zwiększonym uczestnictwem w działaniach organizacji pozarządowych, szczególnie skierowanych na:

- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób w trudnej sytuacji życiowej, niesamodzielnych z powodu niepełnosprawności, przewlekłych chorób i podeszłego wieku,
- promowanie społecznej integracji osób zagrożonych bezrobociem i ubóstwem,
- organizację wolnego czasu dzieci i młodzieży w celu przeciwdziałania narkomanii, alkoholizmowi i przestępczości,
- zapobieganie powstawaniu patologii wśród dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych bezrobociem, uzależnieniami i niewygodnych wychowawczo,
- udzielanie wsparcia i zapobieganie kryzysowym sytuacjom życiowym społeczności lokalnej,
- wyzwalanie indywidualnej aktywności, odzyskania wiary we własne siły i możliwości, przywrócenia poczucia własnej wartości,
- rozwój aktywności kulturalnej i twórczości artystycznej,
- promocję zdrowia.

**DZIAŁANIA INWESTYCYJNE planowane w latach 2005-2006
przez Gminę Miasto Częstochowa oraz samorządowe jednostki organizacyjne
(wynikające z WPI na lata 2005-2011):**

Tabl. 38

symbol	nazwa działania	jednostka odpow. za realizację
A.1	Rewitalizacja otoczenia Klasztoru Jasnogórskiego i Alei Najświętszej Maryi Panny.	
A.1.1	Rewaloryzacja Alei Najświętszej Maryi Panny – nawierzchnia, chodniki, place	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
A.1.2	Przebudowa ulicy św. Barbary (od ul. 7 Kamienic do ul. św. Augustyna)	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
A.1.3	Przebudowa ulicy 7 Kamienic	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
A.2.1	Program rehabilitacji lokalnych przestrzeni publicznych	
A.2.1	Budowa pasażu pieszego łączącego Aleję Pokoju z ul. Iłakowiczówny w dzielnicy Raków	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg

W uzupełnieniu działań z grupy A.1. Rewitalizacja otoczenia Klasztoru Jasnogórskiego i Alei Najświętszej Maryi Panny rozpoczęta zostanie realizacja ekspozycji świetlnej charakterystycznych obiektów architektonicznych (wykonanie: Gmina Miasto Częstochowa, właściciele i zarządcy nieruchomości)

**DZIAŁANIA INWESTYCYJNE planowane przez partnerów
w sferze społecznej i gospodarczej w latach 2005-2006**

Tabl. 39

symbol	nazwa działania	jednostka odpow. za realizację
A.2.2	Program rehabilitacji przestrzeni publicznych w osiedlach mieszkaniowych	
A.2.2.a	Modernizacja placów zabaw dla dzieci, miejsc rekreacji, terenów zielonych wraz z małą architekturą	Śródmiejska Spółdzielnia Mieszkaniowa
A.2.2.b	Modernizacja dróg, parkingów, chodników w otoczeniu budynków w osiedlach mieszkaniowych	Śródmiejska Spółdzielnia Mieszkaniowa

PROPOZYCJE DZIAŁAŃ w okresie w 2007-2013 i w latach następnych:

- a. Rewaloryzacja Alei Najświętszej Maryi Panny wraz z placami Biegańskiego i Daszyńskiego – kontynuacja, w tym ekspozycja świetlna kolejnych charakterystycznych obiektów architektonicznych.
- b. Rehabilitacja przestrzeni publicznych w osiedlach mieszkaniowych:
  - a. program urządzenia osiedlowych terenów zieleni ogólnodostępnej oraz modernizacji placów zabaw i boisk sportowych
  - b. program remontów chodników, parkingów i dróg osiedlowych wraz z likwidacją barier architektonicznych.

Jednostki realizujące projekty:

- Zakład Gospodarki Mieszkaniowej TBS w Częstochowie Sp z o.o
- jednostki organizacyjne Gminy Miasta Częstochowa
- Śródmiejska Spółdzielnia Mieszkaniowa
- wspólnoty mieszkaniowe
- właściciele nieruchomości.

GRUPA DZIAŁAŃ B: POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA I ZAPOBIEGANIE PRZESTĘPCZOŚCI

Przedsięwzięcia w ramach tej grupy działań dotyczyć będą poprawy bezpieczeństwa publicznego w obszarze głównych i lokalnych przestrzeni publicznych miasta oraz tworzenia stref bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości w obszarach zagrożonych patologiami społecznymi.

DZIAŁANIA I PROJEKTY REWITALIZACJI:**B.1. System monitoringu wizyjnego**

Stworzenie zintegrowanego systemu monitoringu wizyjnego przestrzeni publicznych miasta poprzez:

- umieszczenie kamer w miejscach publicznych zagrożonych przestępczością,
- wykorzystanie, w porozumieniu z właścicielami, prywatnych kamer dozoru wizyjnego lokali handlowo-usługowych w śródmieściu.

Koordinacja planowanego systemu z systemem monitoringu wizyjnego ruchu drogowego na skrzyżowaniach.

B.2. Oświetlenie ulic, ciągów pieszych i innych miejsc publicznych

OCZEKIWANE REZULTATY:

- Zahamowanie wzrostu zagrożenia bezpieczeństwa publicznego i zmniejszenie poziomu przestępczości w rejonie głównych przestrzeni publicznych.
- Zwiększenie skuteczności działania Policji i Straży Miejskiej, wzrost poczucia bezpieczeństwa właścicieli lokali handlowo-usługowych w obszarach objętych systemem.

DZIAŁANIA INWESTYCYJNE planowane w latach 2005-2006 przez Gminę Miasto Częstochowa oraz samorządowe jednostki organizacyjne:

Planowana jest budowa oświetlenia drogowego ulicy Sikorskiego w ramach ujętego w WPI na lata 2005 - 2011 zadania: Inwestycje związane z oświetleniem dróg.

Propozycje działań w okresie 2007-2013 i w latach następnych:

- a. Monitoring wizyjny miejsc zagrożonych przestępczością,
- b. Oświetlenie ciągów pieszych.

Jednostki realizujące:

- Gmina Miasto Częstochowa
- Straż Miejska
- Komenda Wojewódzka Policji w Katowicach

GRUPA DZIAŁAŃ C: REWALORYZACJA ZABYTKÓW

Grupa działań obejmujących prace konserwatorskie, renowację i modernizację obiektów zabytkowych znajdujących się w rewitalizowanych obszarach. Renowacja będzie składała się z działań obejmujących:

- prace konserwatorskie,
- odnowienie zabudowań,
- zagospodarowanie przyległego terenu.

Priorytetowo będą traktowane budynki:

- posiadające potencjał dla rozwoju turystyki - poprzez ich zagospodarowanie na obiekty hotelowe, pensjonaty, obiekty gastronomiczne, a także obiekty wzbogacające ofertę kulturalną i artystyczną miasta;
- o wyjątkowej wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym, zwłaszcza wpisane do rejestru zabytków,
- poddawane adaptacji na cele społeczne, edukacyjne oraz gospodarcze, przyczyniające się do tworzenia stałych miejsc pracy.

Wybór tych priorytetów uzasadniony jest szeregiem czynników. Dominujący udział własności prywatnej obiektów zabytkowych sprawia, że Gmina Miasto Częstochowa nie może podejmować kompleksowej renowacji całych kwartałów zabytkowej zabudowy. Koncentracja obiektów w najgorszym stanie technicznym w rejonie Starego Rynku i Placu Daszyńskiego przemawia za powiązaniem renowacji i rewaloryzacji zabytków

z przeciwdziałaniem nasilającej się degradacji ekonomicznej i społecznej Starego Miasta, której przejawami są wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych oraz narastanie patologii społecznych - uzależnień od narkotyków i alkoholu, przestępczości.

W tej sytuacji Miasto Częstochowa podejmować będzie działania zmierzające do podniesienia atrakcyjności obszaru i zachęcenia inwestorów prywatnych do inwestowania w modernizację zabytkowej zabudowy, a zarazem w rozwój gospodarczy. Działania te będą polegać na:

- poprawie bezpieczeństwa i zapobieganiu przestępczości,
- zagospodarowaniu przestrzeni publicznych,
- remontach i modernizacji obiektów stanowiących własność komunalną, z uwzględnieniem wymienionych wyżej priorytetów,
- wsparciu wymiany niskosprawnych źródeł ogrzewania powodujących zanieczyszczenie powietrza,
- zapewnieniu określenia ramowych zasad ochrony zabytków oraz warunków ich wykorzystania na cele użytkowe - poprzez założenie gminnej ewidencji zabytków oraz opracowanie programu opieki nad zabytkami.

Wszystkie wymienione wyżej kierunki działań, za wyjątkiem opracowania programu opieki nad zabytkami, zostały już zainicjowane w postaci przyjętych przez Radę Miasta programów operacyjnych.

Między innymi, zrealizowano remont i modernizację zabytkowej Zagrody Włociańskiej w Parku Staszica - pozostałości Wystawy Przemysłowo-Rolniczej z 1909r. Trwa renowacja Zespołu Budynków Ratusza Miejskiego. Rozpoczął się remont zabytkowej kamienicy przy Alei Najświętszej Maryi Panny 24 oraz rewaloryzacja III Alei Najświętszej Maryi Panny, w której wykonano remont kanału deszczowego.

Opracowanie programu opieki nad zabytkami będzie możliwe po założeniu ewidencji zabytków przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

DZIAŁANIA INWESTYCYJNE planowane w latach 2005-2006 przez Gminę Miasto Częstochowa oraz samorządowe jednostki organizacyjne

(wynikające z WPI na lata 2005-2011):

Tabl. 40

symbol	nazwa działania	jednostka odpow. za realizację
C.1	Popówka - modernizacja budynku	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych
C.2	Adaptacja budynku Konduktorowni na działalność wystawienniczą	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych
C.3	Modernizacja i remont budynków Muzeum Kopalnictwa i Pawilonu Wystawowego "B"	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych
C.4	Modernizacja kamienicy przy ul. Katedralnej 8	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Komunalny ZGM TBS Sp. Z o.o.

C.5. Planowana jest modernizacja Młodzieżowego Domu Kultury przy ul. Łukasieńskiego 68 w ramach ujętego w WPI na lata 2005 - 2011 zadania: Modernizacje obiektów użyteczności publicznej /w tym administracyjnych/.

DZIAŁANIA INWESTYCYJNE planowane przez partnerów w sferze społecznej i gospodarczej w latach 2005-2006

Tabl. 41

symbol	nazwa działania	jednostka odpow. za realizację
C.6	Kompleksowy remont obiektu zabytkowego - siedziby IV Komisariatu Policji przy ul. Strażackiej 8 wraz z otoczeniem	Komenda Wojewódzka Policji Katowice

Także planowana modernizacja Domu Pomocy Społecznej p.w. św. Antoniego przy ulicy Wieluńskiej 1, prowadzonego przez Zgromadzenie Zakonne Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a' Paulo dotyczy budynku wpisanego do rejestru zabytków.

PROPOZYCJE DZIAŁAŃ w okresie w 2007-2013 i w latach następnych:

- a. Remont kapitalny zabytkowego budynku mieszkalnego i zagospodarowanie dziedzińca - Stary Rynek 21.
- b. Rewaloryzacja obszaru obejmującego nieruchomość Al. Najświętszej Maryi Panny 49 obejmująca remont i rozbudowę, wraz z adaptacją do szerokiego spektrum funkcji kulturalnych, społecznych i gospodarczych.
- c. Modernizacja teatru.

Wymienione wyżej projekty inwestycyjne i działania służące poprawie stanu bezpieczeństwa i środowiska będą wspierane działaniami dotyczącymi rozwiązywania problemów społecznych oraz rozwoju przedsiębiorczości, realizowanymi z wykorzystaniem Sektorowych Programów Operacyjnych: Rozwój Zasobów Ludzkich i Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy oraz za pośrednictwem Agencji Rozwoju Regionalnego i Pełnomocnika Prezydenta Miasta Częstochowy d.s. Organizacji Pozarządowych.

OCZEKIWANE REZULTATY:

Oczekiwane rezultaty działań to wzrost liczby inwestycji prywatnych dotyczących obiektów zabytkowych i położonych w zabytkowych układach urbanistycznych: remonty lokali i całych obiektów na cele handlu, gastronomii, usług związanych z obsługą ruchu turystycznego, rozrywką i kulturą, rzemiosła, a w dalszej kolejności remonty substancji mieszkaniowej.

Jednostki realizujące:

- Gmina Miasto Częstochowa
- ZGM TBS Sp. Z o.o.
- Spółdzielnie mieszkaniowe
- Wspólnoty mieszkaniowe

GRUPA DZIAŁAŃ D: WZMOCNIENIE W OBSZARACH	STRUKTURY REWITALIZACJI MIEJSKIEJ	GOSPODARCZEJ
---	--	---------------------

W grupie działań dotyczących rozwoju gospodarczego w rewitalizowanych obszarach przewidywane są remonty, modernizacje oraz budowa nowych obiektów na potrzeby rozwoju podmiotów gospodarczych, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju branży turystycznej.

Tworzenie w zdegradowanych dzielnicach warunków lokalowych i infrastrukturalnych dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości oraz adaptacja na cele gospodarcze budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się na rewitalizowanym terenie.

DZIAŁANIA I PROJEKTY REWITALIZACJI:

D.1. Rozwój bazy imprez targowych, wystawienniczych i konferencji

Budowa i adaptacja obiektów zwiększających atrakcyjność Częstochowy jako centrum konferencyjno – targowego.

D.2. Rozwój sektora usług turystycznych oraz wytwarzania produktów dla turystów i pielgrzymów

Przystosowanie obiektów do funkcji związanych z rozwojem sektora usług turystycznych. Kreowanie lokalnych produktów, pamiątek, potraw oraz promowanie ich jako atrakcji turystycznych.

D.3. Rozwój małych przedsiębiorstw handlowych, usługowych i rzemieślniczych

Przystosowanie obiektów do funkcji inkubatorów przedsiębiorczości. Adaptacja i budowa obiektów oraz remonty lokali na potrzeby małych i średnich przedsiębiorstw w obszarach rewitalizacji, zwłaszcza mikroprzedsiębiorstw handlowych, usługowych i rzemieślniczych.

OCZEKIWANE REZULTATY:

- Umocnienie pozycji Częstochowy jako ośrodka turystycznego o międzynarodowym znaczeniu.
- Zmniejszenie negatywnych efektów sezonowości w turystyce pielgrzymkowej poprzez rozwój turystyki biznesowej.
- Ożywienie gospodarcze obszarów rewitalizowanych.
- Stworzenie miejsc pracy w pobliżu miejsc zamieszkania.
- Wzrost poczucia tożsamości lokalnej.
- Rozwijanie innowacyjnych kierunków działalności gospodarczej.
- Powstrzymanie emigracji wysoko wykwalifikowanych mieszkańców Częstochowy do innych ośrodków.
- Zmniejszenie bezrobocia, zwłaszcza wśród kobiet i młodzieży.

**DZIAŁANIA INWESTYCYJNE planowane przez partnerów
w sferze społecznej i gospodarczej w latach 2005-2006**

Tabl. 42

symbol	nazwa działania	jednostka odpow. za realizację
D.1.	Rozwój bazy imprez targowych, wystawienniczych i konferencji	
D.1.1.	Modernizacja budynku handlowo-usługowego Puchatek – ul. Warszawska 2/4 - renowacja i adaptacja na cele gospodarcze, społeczne i kulturalne; zmiana wyglądu budynku w celu zharmonizowania z otoczeniem (zabytkowy układ urbanistyczny wpisany do rejestru)	Śródmiejska Spółdzielnia Mieszkaniowa

Propozycje działań w okresie 2007-2013 i w latach następnych:

- a. Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości i Innowacyjności.
- b. Budowa Centrum Konferencyjno-Wystawienniczego.
- c. Budowa i modernizacja bazy noclegowej, w tym adaptacja kamienic w Al. NMP i ulicach przyległych na bazę miejsc noclegowych.

Jednostki realizujące:

- Gmina Miasto Częstochowa
- właściciele i zarządcy nieruchomości położonych przy Alei Najświętszej Maryi Panny oraz w otoczeniu Jasnej Góry.

GRUPA DZIAŁAŃ E: WZBOGACENIE OFERTY KULTURALNEJ I ROZRYWKOWEJ

Działania w ramach tej grupy to głównie remonty, modernizacje i budowa obiektów kultury i rozrywki.

Tworzenie w zdegradowanych dzielnicach warunków lokalowych i infrastrukturalnych dla rozwoju działalności kulturalnej.

Podnoszenie atrakcyjności oferty kulturalnej miasta.

OCZEKIWANE REZULTATY:

- Przystosowanie obiektów do tworzenia unikalnych "produktów turystycznych" z wykorzystaniem współczesnych metod (np. zaawansowane technologicznie formy prezentacji, łączenie wystaw i ekspozycji zbiorów muzealnych z koncertami i widowiskami oraz działalnością komercyjną).
- Wzrost atrakcyjności oferty zwiększający uczestnictwo społeczności regionu w życiu kulturalnym.

DZIAŁANIA INWESTYCYJNE planowane w latach 2005-2006
przez Gminę Miasto Częstochowa oraz samorządowe jednostki organizacyjne
(wynikające z WPI na lata 2005-2011):

Tabl. 43

symbol	nazwa działania	jednostka odpow. za realizację
E.1.	Modernizacja budynku Miejskiej Galerii Sztuki	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych

Propozycje działań w okresie 2007-2013 i w latach następnych:

- a. Modernizacja, a w dalszej perspektywie rozbudowa budynku Biblioteki Publicznej,
- b. Modernizacja, a w dalszej perspektywie rozbudowa Filharmonii,
- c. „Muzeum Techniki, Historii Przemysłu i Rzemiosła” - nowoczesna interaktywna ekspozycja skierowana również do młodzieży szkolnej,
- d. Utworzenie Interdyscyplinarnego Centrum Nowoczesności w ramach Centrum Kultury Współczesnej,
- e. Muzeum Pielgrzymowania,
- f. Centrum Rzemiosła Artystycznego,
- g. Centrum Wystawiennicze Sztuki Współczesnej i Sakralnej,
- h. Modernizacja Muzeum Zapalek – lepsze przystosowanie do obsługi ruchu turystycznego.

Jednostki realizujące:

- Gmina Miasto Częstochowa,
- właściciele nieruchomości,
- organizacje pozarządowe,
- inni partnerzy w sferze gospodarczej i publicznej

**GRUPA DZIAŁAŃ F: WSPARCIE AKTYWNOŚCI I INTEGRACJI LOKALNYCH
SPOŁECZNOŚCI**

Zgodnie z zasadami realizacji Priorytetu 3 "Rozwój lokalny" ZPORR, aktywizacja obszarów podlegających rewitalizacji, znajdujących się w najgorszej sytuacji społeczno-ekonomicznej wymaga aktywnej współpracy partnerów lokalnych: organizacji i związków społecznych, gospodarczych, organizacji pozarządowych przy rozwiązywaniu problemów rozwojowych.

Wyzwolenie lokalnego potencjału przedsiębiorczości i zaangażowanie miejscowych instytucji i grup mieszkańców uznaje się za niezbędny warunek właściwego wykorzystania wsparcia organizacyjno-finansowego, zarówno udzielanego przez Gminę, jak i pomocy zewnętrznej. Uzyskanie wymiernych rezultatów w sferze gospodarczej i trwałych efektów podejmowanych inwestycji w infrastrukturę terenów rewitalizowanych wymaga uzdrowienia sytuacji społecznej - ograniczenia ubóstwa, uzależnień wśród dorosłych i młodzieży, eliminacji zagrożeń bezpieczeństwa mieszkańców, przestępczości i chuligaństwa.

Zgodnie z tymi założeniami, Miejski Program Rewitalizacji dla miasta Częstochowy zawiera działania komplementarne do działań w Priorytecie 2 ZPORR "Wzmocnienie rozwoju zasobów ludzkich w regionach" oraz w Sektorowym Programie Operacyjnym "Rozwój Zasobów Ludzkich". Działania te podzielono na 5 grup:

DZIAŁANIA I PROJEKTY REWITALIZACJI:

F.1. Podniesienie standardu kształcenia dzieci i młodzieży

W tej grupie planowane są działania polegające na:

- modernizacji z rozbudową infrastruktury edukacyjnej, w tym remonty boisk, basenów i sal gimnastycznych, kortów tenisowych oraz torów rowerowych przy szkołach, w celu zapewnienia warunków edukacji i wychowania umożliwiających dzieciom i młodzieży wszechstronny rozwój, niezależnie od sytuacji rodzinnej.
- podnoszeniu jakości nauczania,
- włączenie uczniów niepełnosprawnych w system kształcenia szkół masowych
- rozwoju dostępu do Internetu,
- kształceniu postaw społecznych i tolerancji,
- realizacji edukacyjnych programów międzynarodowych.

W opinii przedstawicieli Rad Dzielnic i partnerów społecznych zaangażowanych w tworzenie programu rewitalizacji, w ulegających degradacji obszarach nasilają się zjawiska nierówności szans rozwoju dzieci i młodzieży. Pojawia się zjawisko wczesnego wypadania z systemu szkolnego młodzieży a nawet dzieci, związane najczęściej z patologiami w rodzinie, ale również ze skrajnym ubóstwem.

F.2. Przeciwdziałanie wykluczeniu i marginalizacji społecznej

Grupa działań dotyczących przeciwdziałania wykluczeniu i marginalizacji społecznej obejmuje projekty polegające na modernizacji, poprawie wyposażenia i rozwoju infrastruktury pomocy społecznej, które będą realizowane przez publiczne jednostki pomocy społecznej, parafie, organizacje pozarządowe. Do działań tych należą:

- poprawa warunków i poszerzenie możliwości edukacji pozaszkolnej, rozwoju zainteresowań kulturalnych i artystycznych, organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych patologiami społecznymi (modernizacja świetlic środowiskowych, domów kultury, zapewnienie w tych obiektach dostępu do Internetu w celu przeciwdziałania, tzw. wykluczeniu cyfrowemu),
- remonty, modernizacja i poprawa wyposażenia lokalnej bazy sportowo-rekreacyjnej (ogniska i kluby sportowe),
- organizacja klubów i ośrodków dziennego pobytu dla osób z grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym: osób uzależnionych od narkotyków i alkoholu, osób bezrobotnych, dzieci i młodzieży wychowujących się poza rodziną i pochodzących ze środowisk zaniedbanych, ofiar patologii życia rodzinnego, osób niepełnosprawnych i długotrwale chorych, osób z chorobami psychicznymi, starszych osób samotnych.

F.3. Integracja społeczna osób z grup wykluczenia społecznego

Projekty obejmujące modernizację, rozbudowę i adaptację na placówki pomocy społecznej dla osób starszych, niepełnosprawnych intelektualnie, długotrwale chorych, schronisk dla osób bezdomnych, ośrodków opiekuńczo-wychowawczych, ośrodków terapii uzależnień oraz ośrodków integracji społecznej, prowadzących działalność na rzecz reintegracji osób bezdomnych, długotrwale bezrobotnych, o niskich kwalifikacjach zawodowych.

Podobnie jak działania w grupie F.2, projekty te będą realizowane zarówno przez jednostki sektora publicznego jak organizacje pozarządowe.

F.4. Likwidacja barier mobilności osób niepełnosprawnych

Uzupełnieniem działań służących przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu będą modernizacje budynków i obiektów infrastruktury komunikacyjnej w celu umożliwienia samodzielnego życia osobom o ograniczonej zdolności poruszania się. Priorytet będą miały projekty dotyczące obiektów użyteczności publicznej: placówek służby zdrowia, edukacji, administracji, pomocy społecznej.

F.5. Wsparcie organizacji pozarządowych

W tej grupie działań mieszczą się remonty i modernizacje obiektów z przeznaczeniem na działalność organizacji pozarządowych współpracujących z samorządem miasta w realizacji zadań publicznych. Zgodnie z programem współpracy samorządu miasta Częstochowy z organizacjami pozarządowymi "Partnerstwo dla Częstochowy" istnieje sfera działalności publicznej będąca obszarem współpracy samorządu oraz organizacji pozarządowych. Obejmuje ona zadania publiczne wykonywane przez samorząd miasta Częstochowy na podstawie ustaw i dobrowolnie podejmowane przez organizacje pozarządowe w ramach swojej działalności statutowej, dotyczące:

- a. pomocy socjalnej osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej,
- b. udzielania wsparcia osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom,
- c. wychowania i edukacji dzieci i młodzieży,
- d. upowszechniania kultury fizycznej, sportu i turystyki,
- e. szkolenia sportowego dzieci i młodzieży,
- f. nauki, kultury i sztuki,
- g. promocji i ochrony zdrowia,
- h. zapobiegania patologiom społecznym, w tym profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- i. zapobiegania narkomanii i profilaktyki HIV/AIDS,
- j. ochrony środowiska.

Wśród form współpracy przewidzianych w programie znajduje się ułatwianie organizacjom pozarządowym dostępu do lokali na prowadzenie działalności pożytku publicznego.

Zasady ubiegania się o wynajęcie lokali z zasobów komunalnych określa Zarządzenie nr 1570/04 Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 27 sierpnia 2004 roku w sprawie zasad gospodarowania lokalami użytkowymi.

DZIAŁANIA INWESTYCYJNE planowane w latach 2005-2006
przez Gminę Miasto Częstochowa oraz samorządowe jednostki organizacyjne
(wynikające z WPI na lata 2005-2011):

Tabl. 44

symbol	nazwa działania	jednostka odpow. za realizację
F.1 Podniesienie standardu kształcenia dzieci i młodzieży		
F.1.1	Rozbudowa i termomodernizacja zespołu budynków IV LO im. H. Sienkiewicza	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych
F.5 Wsparcie organizacji pozarządowych		
F.5.1	Remont budynku przy ul. Krakowskiej 34 z przeznaczeniem na cele pomocy społecznej	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Komunalny ZGM TBS Sp. Z o.o.

DZIAŁANIA INWESTYCYJNE planowane przez partnerów
w sferze społecznej i gospodarczej w latach 2005-2006

Tabl. 45

symbol	nazwa działania	projektodawca
F.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i marginalizacji społecznej		
F.2.1	Adaptacja i przebudowa ostatniego piętra budynku z wymianą dachu oraz zagospodarowanie działki przed budynkiem Katolickie Ognisko Wychowawcze Dzieciątka Jezus, ul. Orzechowskiego	Parafia pw. Narodzenia Pańskiego, 42-202 Częstochowa, ul. Orzechowskiego 1
F.3 Integracja społeczna osób z grup wykluczenia społecznego		
F.3.1	Realizacja programu naprawczego Domu Pomocy Społecznej p.w. św. Antoniego, przy ul. Wieluńskiej 1	Zgromadzenie Zakonne Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a' Paulo w Warszawie

Realizacja projektu wymienionego w pozycji F.3.1. przewidywana jest na okres 2005 - 2007

PROPOZYCJE DZIAŁAŃ w okresie w 2007-2013 i w latach następnych:

- a. Prace adaptacyjno-wykończeniowe pomieszczeń Katolickiego Ogniska Opiekuńczo-Wychowawczego „Ogród” - Rzymskokatolicka parafia św. Józefa, Częstochowa, ul. Okrzei 41.
- b. "Młodzi ludzie a problem uzależnień" – dostosowanie do standardów unijnych pomieszczeń świetlicy Środowiskowego Ogniska Wychowawczego Nr 3 - Częstochowskie Towarzystwo Ognisk Wychowawczych w Częstochowie, ul. Kozia 18.
- c. Przebudowa Domu Pomocy Społecznej dla kobiet niepełnosprawnych intelektualnie w Częstochowie, ul. Wesoła 14 - Zgromadzenie Zakonne Sióstr Albertynek.
- d. Przebudowa Domu Pomocy Społecznej dla mężczyzn niepełnosprawnych intelektualnie, ul. św. Jadwigi 84/86 w Częstochowie - Zgromadzenie Zakonne Braci Albertynów.
- e. „AKCEPT” - dostosowanie do standardów unijnych istniejącego już obiektu schroniska dla bezdomnych mężczyzn, oferującego usługi w postaci schronienia i pożywienia. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób bezdomnych, długotrwale bezrobotnych i uzależnionych od alkoholu oraz ułatwienie ponownego wejścia ich na rynek pracy – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie, ul. Jasnogórska 34.
- f. Dostosowanie budynku świetlicy socjoterapeutycznej Stowarzyszenia na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Uśmiech Dziecka” w Częstochowie, ul. Manganowa 12 a.
- g. Dostosowanie pomieszczeń świetlic dla dzieci i młodzieży działających przy Komendzie Hufca ZHP w Częstochowie ul. Wilsona 34. Cykl szkoleń i warsztatów dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- h. Dostosowanie do obowiązujących standardów unijnych budynku biurowego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. Jasnogórskiej 34 dla potrzeb Centrum Pomocy

Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie– Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie.

- i. Zagospodarowanie budynku w Częstochowie przy ul. Nowowiejskiego 3 z przeznaczeniem na siedzibę Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie.
- j. Odnowienie elewacji budynku, modernizacja bezpośredniego otoczenia oraz dostosowanie do infrastruktury historycznego otoczenia - Ośrodek Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi w Częstochowie, Rynek Wieluński.
- k. Dostosowanie do standardów przewidzianych dla obrotu żywnością pomieszczeń magazynowych przy ul. Białskiej 20, w Częstochowie – Bank Żywności w Częstochowie.
- l. Utworzenie placówki - „Dom Miłosierdzia”, świadczącej pomoc osobom bezdomnym, samotnym matkom z dziećmi oraz dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich i patologicznych – Caritas Archidiecezji Częstochowskiej, ul. Staszica 5.
- m. Rewitalizacja terenu przylegającego do świetlicy środowiskowej przy ulicy Waszyngtona, mająca na celu powstanie ogrodu, placu zabaw i miejsca przeznaczonego na relaks i rekreację a także umożliwiającego promowanie aktywności i zdrowego stylu życia - Polski Komitet Pomocy Społecznej.- Zarząd Okręgowy w Częstochowie
- n. "Kamienica przyjazna przechodniom" – dostosowanie do standardów unijnych budynku Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie, ul. Wolności 20 – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie, ul. Jasnogórska 34.
- o. "Placówka przyjazna osobom starszym" - podniesienie standardu placówki Dziennego Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie, ul. Wolności 20 – dostosowanie dla potrzeb osób niepełnosprawnych - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie, ul. Jasnogórska 34.
- p. Ogród Seniora przy Dziennym Domu Pomocy Społecznej w Częstochowie, ul. Wolności 20 -Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie, ul. Jasnogórska 34.
- q. Adaptacja oranżerii w Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie w Częstochowie, ul. Jasnogórska 36, na salę terapii ręki - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie, ul. Jasnogórska 34.
- r. Dostosowanie do standardów unijnych budynku Domu Dziennego Pobytu dla Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Częstochowie, ul. Focha 71a - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie, ul. Jasnogórska 34.
- s. Organizacja klubów internetowych przy bibliotekach publicznych.
- t. Zapewnienie dostępu do Internetu w świetlicach środowiskowych.
- u. Organizacja łączności internetowej z organizacjami pozarządowymi.

OCZEKIWANE REZULTATY:

W rezultacie działań przewidzianych w tej grupie oczekuje się:

- zaangażowania osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym w realizację projektów, prowadzonych przez organizacje oraz przez jednostki publiczne działające w sferze pomocy społecznej;
- zagospodarowania krajowych i unijnych nadwyżek żywności w ramach programu pomocy żywnościowej dla osób najuboższych (PEAD);
- poprawy warunków do nauki i wypoczynku dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich i środowisk patologicznych;

- aktywizacji zawodowej i społecznej osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- likwidacji barier architektonicznych w placówkach pomocy społecznej i innych obiektach użyteczności publicznej;
- stworzenia szybkiej łączności internetowej, umożliwiającej komunikację z organizacjami pozarządowymi i łatwy dostęp do informacji, w tym: naukę i poszukiwanie pracy osobom zamieszkałym w obszarach rewitalizowanych, zwłaszcza młodzieży, bezrobotnym i niepełnosprawnym.

Jednostki realizujące:

- Gmina Miasto Częstochowa,
- organizacje pozarządowe:
  - Rzymskokatolicka parafia pw. Narodzenia Pańskiego, Częstochowa, ul. Orzechowskiego 1,
  - Rzymskokatolicka parafia św. Józefa, Częstochowa, ul. Okrzei 41,
  - Częstochowskie Towarzystwo Ognisk Wychowawczych w Częstochowie ul. Kozia 18,
  - Komenda Hufca ZHP w Częstochowie, ul Wilsona 34,
  - Bank Żywności w Częstochowie,
  - Polski Komitet Pomocy Społecznej Zarząd Okręgowy
  - Caritas Archidiecezji Częstochowskiej, ul. Staszica 5,
  - Stowarzyszenia na Rzecz Dzieci i Młodzieży „Uśmiech Dziecka”, w Częstochowie, ul. Manganowa 12 a.
  - Zgromadzenie Zakonne Sióstr Miłosierdzia św. Wincentego a' Paulo,
  - Zgromadzenie Zakonne Sióstr Albertynek,
  - Zgromadzenie Zakonne Braci Albertynów,
  - inni partnerzy w sferze gospodarczej i publicznej.

GRUPA DZIAŁAŃ G: PROFILAKTYKA I PROMOCJA ZDROWIA, ZWALCZANIE CHOROÓB

W tej grupie działań przewidywane są remonty i modernizacje obiektów służby zdrowia oraz ich bezpośredniego otoczenia. Budowa podjazdów oraz wind dla osób niepełnosprawnych. Rozbudowa obiektów opieki zdrowotnej w celu poszerzenia oferty usług świadczonych w placówkach.

OCZEKIWANE REZULTATY:

- Poprawa dostępności placówek służby zdrowia dla osób niepełnosprawnych i starszych.
- Dostosowanie do standardów unijnych bazy lokalowej placówek służby zdrowia.
- Podniesienie konkurencyjności lokalnej służby zdrowia.

DZIAŁANIA INWESTYCYJNE planowane w latach 2005-2006
przez Gminę Miasto Częstochowa oraz samorządowe jednostki organizacyjne
(wynikające z WPI na lata 2005-2011):

Tabl. 46

symbol	nazwa działania	jednostka odpow. za realizację
G.1.1.	Rozbudowa pawilonu „C” szpitala im. L. Rydygiera o funkcję bloku operacyjnego oraz funkcję oddziału intensywnej terapii Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie	Miejski Szpital Zespolony
G.1.2.	Zakup sprzętu komputerowego i modernizacja sieci komputerowej Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie	Miejski Szpital Zespolony

Propozycje działań w okresie 2007-2013 i w latach następnych:

- a. Przychodnia Lekarska ul. Olsztyńska 60 : Modernizacja budynku w celu uruchomienia nowych przychodni specjalistycznych, przystosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- b. Przychodnia Lekarska ul. Powstańców Śląskich 7a: Remont i dostosowanie do standardów unijnych bazy lokalowej przychodni.
- c. Przychodnia Lekarska Al. Pokoju 3 : remont budynków przychodni (Al. Pokoju, Limanowskiego 63)
- d. Przychodnia Lekarska ul. Mireckiego 29 : Budowa windy dla niepełnosprawnych.

Jednostki realizujące:

- Zakłady opieki zdrowotnej

**GRUPA DZIAŁAŃ H: REWALORYZACJA I ROZBUDOWA SYSTEMU PARKÓW
ORAZ TERENÓW SPORTOWO-REKREACYJNYCH**

Rewaloryzacja i rozbudowa systemu parków terenów sportowo - rekreacyjnych stanowią działania nieodłącznie związane z rozwojem funkcji turystycznych Częstochowy. W ramach programu rewitalizacji planuje się realizację trzech rodzajów projektów:

DZIAŁANIA I PROJEKTY REWITALIZACJI:

H.1. Rewaloryzacja terenów zieleni parkowej

Priorytetowym zadaniem jest rewaloryzacja parków im. S. Staszica i 3 Maja położonych pod Jasną Górą, stanowiących część obszaru chronionego jako Pomnik Historii. Są to tereny o reprezentacyjnym znaczeniu dla miasta, przez które przewijają się każdego roku miliony pielgrzymów i turystów. Rewaloryzacja parków jest niezbędnym uzupełnieniem w stosunku do sztandarowego przedsięwzięcia inwestycyjnego, jakim jest rewaloryzacja Alei Najświętszej Maryi Panny, która rozpoczyna się od odcinka położonego najbliżej Sanktuarium Jasnogórskiego - III Alei. Równocześnie prowadzone są prace renowacyjne zabytkowych obiektów położonych na terenie parków: pozostałości Wystawy Przemysłowo-Rolniczej z 1909r., budynku byłego Obserwatorium Astronomicznego oraz budynku Muzeum Kopalnictwa Rud.

H.2. Zagospodarowanie nowych terenów zieleni rekreacyjnej

Planowana jest budowa kompleksu rekreacyjnego w dolinie Stradomki (ok. 20 ha) pomiędzy dzielnicą Ostatni Grosz a obszarami rewitalizacji przemysłowej w rejonie Śródmieścia polegać będzie na zagospodarowaniu terenów nadrzecznych nieużytków na cele rekreacji i wypoczynku. Projekt ten ma znaczenie dla podniesienia atrakcyjności przyległego obszaru podlegającego przekształceniom obszaru byłych zakładów "Wełnopol" oraz poprawy środowiska dzielnicy Ostatni Grosz, będącej najbardziej zdegradowanym obszarem miasta. Teren podlegający zagospodarowaniu łączył się będzie z ciągiem spacerowym Bulwary nad Wartą, który już jest realizowany przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w powiązaniu z remontem wałów ochronnych Warty (przedsięwzięcie finansowane z udziałem środków Unii Europejskiej).

H.3. Modernizacja i rozbudowa bazy sportowo - rekreacyjnej

Remonty, modernizacja i rozbudowa obiektów sportowych zlokalizowanych w obszarach rewitalizacji będą służyły przywróceniu pełnych walorów użytkowych obiektom zdegradowanym, a przez to również nieefektywnym w utrzymaniu.

DZIAŁANIA INWESTYCYJNE planowane w latach 2005-2006 przez Gminę Miasto Częstochowa oraz samorządowe jednostki organizacyjne

(wynikające z WPI na lata 2005-2011):

Tabl. 47

symbol	nazwa działania	jednostka odpow. za realizację
	H.1 Rewaloryzacja terenów zieleni parkowej	
H.1.1	Rewaloryzacja Parków Podjasnogórskich	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych
	H.3 Modernizacja i rozbudowa bazy sportowo - rekreacyjnej	
H.3.1	Modernizacja Lodowiska Miejskiego	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych
H.3.2	Modernizacja i remont istniejącego stadionu piłkarskiego KS Raków - ul. Limanowskiego 83 wraz z budową hali sportowej, krytej trybuny z bud. zaplecza socj. - I etap	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych

PROPOZYCJE DZIAŁAŃ w okresie w 2007-2013 i w latach następnych :

- a. Bulwary nad Wartą.
- b. Modernizacja i remont budynku tzw. obserwatorium astronomicznego w parku Staszica.
- c. Budowa kompleksu rekreacyjnego nad rzeką Stradomką.

OCZEKIWANE REZULTATY:

- Poprawa jakości środowiska i atrakcyjności turystycznej śródmieścia Częstochowy.
- Wzbogacenie miejskiego systemu parków i terenów rekreacyjnych kompleks o znaczeniu dzielnicowym (teren nad Stradomką) o powierzchni 20 ha.
- Poprawa warunków organizacji imprez sportowych.
- Zwiększenie dostępności obiektów sportowych dla mieszkańców zdegradowanych obszarów miejskich, pozytywnie zmieniające środowisko zamieszkania tych obszarów.

GRUPA DZIAŁAŃ I: PORZĄDKOWANIE STAREJ TKANKI URBANISTYCZNEJ

Porządkowanie zabudowy zdegradowanych obszarów miejskich obejmować będzie cztery grupy działań i projektów.

DZIAŁANIA I PROJEKTY REWITALIZACJI:

- I.1. Zagospodarowanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem
- I.2. Wymiana i przebudowa zdekapitalizowanej zabudowy nie posiadającej wartości historycznej
- I.3. Remonty i modernizacje budynków użyteczności publicznej (nie będących obiektami zabytkowymi - które mieszczą się w grupie C - renowacja zabytków)
- I.4. Remonty i modernizacje budynków mieszkalnych (nie będących zabytkami).

Projekty dotyczące porządkowania starej tkanki urbanistycznej realizowane będą na większą skalę po roku 2006, ponieważ Gmina Miasto Częstochowa nie dysponuje własnością większych terenów w obszarach rewitalizacji miejskiej i realizacja kompleksowych działań porządkujących wymaga poprzedzenia działaniami planistycznymi.

PROPOZYCJE DZIAŁAŃ w okresie w 2007-2013 i w latach następnych :

Rewaloryzacja obszaru ograniczonego ulicami: Jana III Sobieskiego, Al. Wolności oraz ul. Boya-Żeleńskiego (obejmującego kamienicę „Dom Księcia” przy Alei Wolności 44 oraz kompleks lodowiska miejskiego i pływalni letniej.

OCZEKIWANE REZULTATY:

zostaną określone w kolejnych aktualizacjach programu rewitalizacji.

GRUPA DZIAŁAŃ J: PONOWNE ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW I OBIEKTÓW POPRZEMYSŁOWYCH

Działania dotyczące rewitalizacji zdegradowanych terenów przemysłowych skupiają się w czterech obszarach o odmiennym charakterze; są to:

- tereny zwolnione przez Hutę Częstochowa w trakcie jej restrukturyzacji, w większości nie zabudowane obiektami, dla których ponownego zagospodarowania powołany zostanie Częstochowski Park Przemysłowy,
- zdegradowane obszary przemysłowe w rejonie śródmieścia, obejmujące zarówno tereny zakładów zlikwidowanych, jak znajdujących się w fazie upadłości i przekształceń,
- tereny dawnych wyrobisk po eksploatacji surowców ilastych - rejon stawów "Bałtyk" i "Adriatyk" w dzielnicy Lisiniec, ekstensywnie wykorzystywane w celach rekreacyjnych,
- tereny dawnych kamieniołomów w rejonie Złotej Góry.

DZIAŁANIA I PROJEKTY REWITALIZACJI:

J.1. Uzbrojenie terenów Częstochowskiego Parku Przemysłowego wraz z niezbędnym układem komunikacyjnym i infrastrukturą techniczną

Częstochowski Park Przemysłowy obejmie obszar terenów poprzemysłowych w rejonie Huty Częstochowa. Projekty inwestycyjne związane z aktywizacją terenów Parku obejmują modernizację i uzupełnienie brakującej infrastruktury drogowej i technicznej.

J.2. Regeneracja terenów poprzemysłowych w rejonie Śródmieścia

Tereny poprzemysłowe położone w rejonie śródmieścia stanowią niemal w całości własność prywatną. Projekty dotyczące ich ponownego zagospodarowania mogą być zgłaszane w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw.

Gmina Miasto Częstochowa ma możliwość pośredniego oddziaływania na sposób i w pewnym stopniu - tempo przekształceń tych obszarów, poprzez opracowania planistyczne (np. wykonywanie koncepcji zagospodarowania oraz programów operacyjnych aktywizacji gospodarczej) oraz działania promocyjne ukierunkowane na przyciągnięcie inwestorów, podejmowane w porozumieniu z właścicielami. W odniesieniu do terenów Złotej Góry zagospodarowanie na cele terenów zieleni i rekreacji może wymagać, zgodnie z obecną ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, ponieważ teren nie jest własnością gminy i może być przez właściciela wykorzystany na cele przemysłowe.

Strategiczne znaczenie dla procesu rewitalizacji terenów śródmiejskich ma prawidłowe zagospodarowanie browaru (preferowana adaptacja części wpisanej do rejestru zabytków na cele turystyczne) oraz terenu zlikwidowanej piarni.

J.3. Program zagospodarowania terenów poprzemysłowych na cele rekreacji, turystyki, sportu i wypoczynku

Projekty polegające na zagospodarowaniu nowych terenów zieleni rekreacyjnej planowane są w obszarach rewitalizacji poprzemysłowej. Planowana jest realizacja dwóch kompleksów o strategicznej lokalizacji w stosunku do obszarów rewitalizowanych:

- Obszar Złotej Góry stanowiący kompleks nieczynnych kamieniołomów o powierzchni ok. 160 ha, położony jest po wschodniej stronie śródmieścia, w bliskim sąsiedztwie Starego Miasta, przy szlaku pielgrzymek zdążających na Jasną Górę od strony turystycznych terenów Parków Jurajskich. Ze względu na położenie i walory przyrodniczo-krajobrazowe obszar ma ogromny potencjał dla rozwoju turystyki, rekreacji i sportu, rozrywki. Jego aktywizacja będzie również czynnikiem sprzyjającym ożywieniu obszaru Starego Miasta.
- Obszar w rejonie stawów "Bałtyk" i "Adriatyk" (ok. 65 ha) stanowiących pozostałość wyrobisk po eksploatacji surowców ilastych położony jest po zachodniej stronie śródmieścia w bliskim sąsiedztwie Jasnej Góry oraz jej zaplecza noclegowego. Obszar jest otoczony terenami mieszkaniowymi, w związku z czym jego zagospodarowanie ma również istotne znaczenie dla podniesienia jakości życia mieszkańców Częstochowy. Niezbędne działania obejmują realizację infrastruktury drogowej i technicznej, przystosowanie do obsługi imprez masowych (koncerty, festyny), zapewnienie warunków bezpieczeństwa rekreacyjnego wykorzystania zbiorników wodnych, wzbogacenie zieleni.

DZIAŁANIA INWESTYCYJNE planowane w latach 2005-2006
przez Gminę Miasto Częstochowa oraz samorządowe jednostki organizacyjne
(wynikające z WPI na lata 2005-2011):

Tabl. 48

symbol	nazwa działania	jednostka odpow. za realizację
J.1	Częstochowski Park Przemysłowy	
J.1.1	Uzbrojenie terenów Częstochowskiego Parku Przemysłowego - ok. 100 ha	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg Agencja Rozwoju Regionalnego
J.1.2	Przebudowa skrzyżowania Al. Pokoju z drogą położoną w ciągu ul. Złotej i drogą dojazdową do terenów huty	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg Agencja Rozwoju Regionalnego

PROPOZYCJE DZIAŁAŃ w okresie w 2007-2013 i w latach następnych:

- a. Uzbrojenie terenów Częstochowskiego Parku Przemysłowego - ok. 100 ha
- b. Budowa pozostałej infrastruktury drogowej i technicznej poprawiającej dostępność terenów Częstochowskiego Parku Przemysłowego.
  - Połączenie terenów huty z drogą krajową nr 46 Opole-Kielce
  - Modernizacja ulicy Legionów na odcinku od ul. Faradaya do ul. Złotej wraz z budową mostu na rzece Kucelince (zadanie ujęte w WPI na lata 2005 – 2011)
- c. Program "Park Lisiniec" (zagospodarowanie rejonu stawów "Bałtyk" i "Adriatyk")
- d. Program "Park Złota Góra".

OCZEKIWANE REZULTATY:

- Dogodna dostępność komunikacyjna terenów CZPP i dobre powiązanie z systemem dróg krajowych
- W pełni uzbrojone w infrastrukturę techniczną tereny CZPP
- Wzbogacenie miejskiego systemu parków i terenów rekreacyjnych o dwa kompleksy:
  - 1 o znaczeniu regionalnym (Złota Góra)
  - 1 o znaczeniu ogólnomiejskim (Park Lisiniec)
  - zwiększenie powierzchni terenów zieleni urządzonej.

**GRUPA DZIAŁAŃ K. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU PIESZEGO I
 USPRAWNIENIE RUCHU KOŁOWEGO W
 REWITALIZOWANYCH OBSZARACH MIEJSKICH**

Działania w ramach tej grupy mają na celu poprawę funkcjonalności ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych w terenach rewitalizacji miejskiej RM-1, RM-2.

W ramach działania podejmowane będą remonty, przebudowy oraz modernizacje dróg lokalnych (gminnych lub powiatowych) i ulic na terenach rewitalizacji miejskiej.

Do tej grupy działań wchodzi również działania mające na celu poprawę funkcjonalności ciągów pieszych, zwiększenie bezpieczeństwa oraz likwidację barier architektonicznych.

Działania w ramach tej grupy dotyczyć będą również budowy nowych i poprawy oznakowania istniejących ścieżek i tras rowerowych.

W grupie tej znajdują się również działania z zakresu usprawnienia, podniesienia standardu usług i rozbudowy systemu komunikacji publicznej.

DZIAŁANIA I PROJEKTY REWITALIZACJI:

K.1. Usprawnienie i integracja transportu publicznego

Działania mające na celu poprawę funkcjonowania publicznej komunikacji miejskiej.

W ramach tej grupy planowana jest modernizacja i rozbudowa torowiska linii tramwajowej oraz zakup nowych tramwajów. W ramach usprawnienia komunikacji autobusowej planowany jest zakup nowych autobusów oraz modernizacja przystanków autobusowych.

Planowane jest również usprawnienie funkcjonowania komunikacji miejskiej poprzez montaż elektronicznych systemów sterowania i informowania.

K.2. Modernizacja i rozbudowa układu dróg publicznych

Działania dotyczące modernizacji istniejących oraz budowy nowych dróg publicznych.

W szczególności działania te służyć będą poprawie jakości i estetyki dróg publicznych oraz urządzeń drogowych w obszarze przestrzeni publicznych. Modernizacja i budowa dróg oraz tworzenie miejsc parkingowych w tych obszarach powinno być poprzedzone sporządzeniem odpowiednich opracowań planistycznych (dotyczy to terenów, dla których opracowanie takich koncepcji jest wskazane w grupie działań planistycznych „M”).

Priorytetowymi działaniami w zakresie budowy dróg publicznych będą:

- realizacje odcinków dróg, które przyczynią się do poprawy funkcjonalności, obniżenia natężenia oraz uporządkowania ruchu kołowego w centrum miasta,
- budowa i modernizacje dróg zapewniających dojazd do terenów aktywizacji działalności gospodarczej i turystycznej (szczególnie do terenów inwestycji strategicznych)

W ramach programu realizowane będą również działania mające na celu eliminację problemów związanych z obsługą komunikacyjną niektórych nieruchomości położonych przy Alei NMP: dojazd do posesji jedynie od strony Alei lub ograniczone możliwości parkowania. Działania te powinny być poprzedzone sporządzeniem odpowiednich opracowań planistycznych wskazanych w grupie działań planistycznych „M”.

W ramach programu realizowane będą również zadania mające na celu usprawnienie ruchu kołowego poprzez modernizację skrzyżowań oraz wprowadzenie systemu zdalnej kontroli sygnalizacji świetlnej i zbierania danych.

K.3. Budowa ścieżek rowerowych

Działania zmierzające do rozbudowy, modernizacji oraz polepszenia oznakowania tras i ścieżek rowerowych na terenach rewitalizowanych.

Objęcie systemem ścieżek rowerowych terenów planowanych inwestycji z zakresu turystyki i rekreacji.

K.4. Poprawa funkcjonalności ciągów pieszych, zwiększenie bezpieczeństwa i likwidacja barier architektonicznych

Działania obejmujące budowę i przebudowę ciągów pieszych (chodników, pasaży, przejść dla pieszych) w celu podniesienia bezpieczeństwa i dostosowania ich do potrzeb osób niepełnosprawnych lub osób o ograniczonej zdolności poruszania się.

OCZEKIWANE REZULTATY:

- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- usprawnienie procesów komunikacji w mieście,
- zwiększenie liczby pasażerów transportu publicznego,
- polepszenie stanu środowiska naturalnego poprzez zmniejszenie tempa wzrostu zanieczyszczeń spowodowanych ruchem drogowym,
- podniesienie atrakcyjności i dostępności komunikacyjnej przestrzeni publicznych,
- poprawa funkcjonowania ruchu kołowego oraz systemu parkingów w centrum miasta,
- dobra dostępność komunikacyjna terenów aktywizacji gospodarczej i turystycznej,
- system ścieżek rowerowych udostępniający atrakcyjne turystycznie i rekreacyjnie tereny,
- bezpieczny i pozbawione barier architektonicznych system ciągów pieszych.

DZIAŁANIA INWESTYCYJNE planowane w latach 2005-2006 przez Gminę Miasto Częstochowa oraz samorządowe jednostki organizacyjne (wynikające z WPI na lata 2005-2011):

Tabl. 49

symbol	nazwa działania	jednostka odpow. za realizację
K.2	Modernizacja i rozbudowa układu dróg publicznych	
K.2.1	Modernizacja ul. Kordeckiego	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
K.2.2	Przebudowa ul. Joselewicza	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
K.2.3	Modernizacja ulicy wraz z budową stanowisk parkingowych - łącznik ul. Raclawickiej z Al. NMP wraz z parkingiem	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
K.2.4	Przebudowa ul. Raclawickiej na odcinku od ul. Dąbrowskiego do ul. Popiełuszki	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
K.2.5	Budowa dróg gminnych - łącznik ul. Przerwy-Tetmajera z ul. Sieroszewskiego	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
K.2.6	System zdalnej kontroli sygnalizacji świetlnej i zbierania danych	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
K.4	Poprawa funkcjonalności ciągów pieszych, zwiększenie bezpieczeństwa i likwidacja barier architektonicznych	
K.4.1	Budowa chodnika w ul. Limanowskiego od przystanku autobusowego przy dworcu PKP-Raków do istniejącego chodnika w kierunku ul. Okrzei	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
K.4.2	Budowa kładki nad torami PKP	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg

Propozycje działań w okresie w 2007-2013 i w latach następnych:

- a. Przedłużenie ul. Jana III Sobieskiego do DK-1
- b. Rozbudowa i modernizacja systemu ścieżek rowerowych.

Jednostki realizujące:

- Gmina Miasto Częstochowa,
- Miejski Zarząd Dróg w Częstochowie.

**GRUPA DZIAŁAŃ L: MODERNIZACJA I ROZBUDOWA INFRASTRUKTURY
TECHNICZNEJ**

Działania w tej grupie dotyczą remontów i modernizacji istniejących zdegradowanych sieci i urządzeń infrastruktury technicznej w obszarach rewitalizowanych. Dotyczy to w szczególności urządzeń i sieci kanalizacyjnych oraz innych urządzeń służących do oczyszczania, gromadzenia, odprowadzania i przesyłania ścieków, kanalizacji deszczowej, sieci i urządzeń wodociągowych.

W ramach tego działania planuje się również działania dotyczące modernizacji, przebudowy i budowy infrastruktury technicznej w budynkach publicznych oraz mieszkalnych.

Działania te obejmują termomodernizację obiektów – ocieplanie oraz wymianę źródeł ciepła na sprawniejsze i bardziej ekologiczne.

Grupa tych działań obejmuje również likwidację elementów budynków zawierających materiały niebezpieczne dla zdrowia ludności, w tym zawierające azbest.

DZIAŁANIA I PROJEKTY REWITALIZACJI:**L.1. Remonty i przebudowa zdegradowanej infrastruktury technicznej**

Program dotyczy wymiany i modernizacji starej, zdegradowanej infrastruktury technicznej w terenach rewitalizowanych. Działania w ramach tego programu powinny być ściśle skoordynowane z programem regeneracji przestrzeni publicznych oraz z programem modernizacji i rozbudowy układu dróg publicznych.

L.2. Przebudowa, wymiana, remont infrastruktury w obiektach publicznych, usługowych

Program dotyczy remontu, modernizacji i wymiany infrastruktury technicznej w obiektach usługowych (w tym użyteczności publicznej).

L.3. Przebudowa, wymiana, remont infrastruktury w budynkach mieszkalnych

Program dotyczy remontu, modernizacji i wymiany infrastruktury technicznej w budynkach mieszkalnych.

L.3. Rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej w celu budowy społeczeństwa informacyjnego.

OCZEKIWANE REZULTATY:

- poprawa stanu środowiska i zmniejszenie zużycia energii,
- powstrzymanie degradacji obiektów,
- motywacja właścicieli do inwestycji remontowych,
- eliminacja zagrożeń dla zdrowia ludzi.

**DZIAŁANIA INWESTYCYJNE planowane w latach 2005-2006
przez Gminę Miasto Częstochowa oraz samorządowe jednostki organizacyjne
(wynikające z WPI na lata 2005-2011):**

Tabl. 50

symbol	nazwa działania	jednostka odpow. za realizację
L.2.	Przebudowa, wymiana, remont infrastruktury w obiektach publicznych, usługowych	
L.2.1.	Termomodernizacja obiektów szpitala im. L. Rydygiera Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie	Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie
L.2.2.	Termomodernizacja obiektów szpitala im. W. Biegańskiego Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie	Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie
L.2.3.	Zastosowanie odnawialnych źródeł energii do wspomaganie systemów energetycznych w obiektach Zespołu Szpitali Miejskich Miejski Szpital Zespolony Częstochowie	Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie

**DZIAŁANIA INWESTYCYJNE planowane przez partnerów
w sferze społecznej i gospodarczej w latach 2005-2006**

Tabl. 51

symbol	nazwa działania	jednostka odpow. za realizację
L.1.	Remonty i przebudowa zdegradowanej infrastruktury technicznej	
L.1.1.	Przebudowa wodociągu w al. Wolności	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
L.1.2.	Przebudowa kanalizacji sanitarnej w ul. Jana III Sobieskiego	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
L.1.3.	Przebudowa kanalizacji sanitarnej w ul. Faradaya	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
L.1.4.	Przebudowa wodociągu w ulicy Ciasnej	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
L.1.5.	Przebudowa wodociągu w al. NMP	Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
L.3.	Przebudowa, wymiana, remont infrastruktury w budynkach mieszkalnych	
L.3.1.	Likwidacja ocieplenia budynku płytami zawierającymi azbest (Lelewela 3/9)	Śródmiejska Spółdzielnia Mieszkaniowa
L.3.2.	Modernizacja kotłowni CO należących do spółdzielni: Garibaldiiego 10/12, Katedralna 3/5, Krakowska 46/50, i 65, Kordeckiego 22/30	Śródmiejska Spółdzielnia Mieszkaniowa

Propozycje działań w okresie w 2007-2013 i w latach następnych:

- Eliminacja niskiej emisji poprzez modernizację systemów grzewczych (wymiana starych źródeł na paliwo stałe na ekologiczne wysokosprawne systemy grzewcze).
- Termoizolacja budynku i wykonanie elewacji zewnętrznej w budynku SP ZOZ Przychodnia Lekarska ul. Powstańców Śląskich 7a.
- Modernizacja centralnego ogrzewania w budynku SP ZOZ Przychodnia Lekarska ul. Powstańców Śląskich 7a.

Jednostki realizujące:

- Urząd Miasta Częstochowa,
- Zakłady Opieki Zdrowotnej,
- właściciele i zarządcy budynków.

GRUPA DZIAŁAŃ M: INSTRUMENTY PLANISTYCZNE

Uzyskanie zadowalających efektów rewitalizacji w sferze przestrzennej wymagać będzie wykonania opracowań planistycznych poprzedzających działania inwestycyjne. Realizacja zmian w zagospodarowaniu wyłącznie na podstawie decyzji o warunkach zabudowy może przynosić dobre efekty pod względem architektonicznym, ale pod względem skutków funkcjonalno-przestrzennych, zwłaszcza dla komunikacji i parkowania może nasilić istniejące problemy.

M.1. Opracowanie dotyczące ochrony zabytków

- M.1.1 Wsparcie działań należących do Wojewódzkiego konserwatora Zabytków w zakresie utworzenia ewidencji zabytków.
- M.1.2. Założenie zbioru kart adresowych zabytków wraz z dokumentacją fotograficzną.

M.2. Działania związane z poprawą funkcjonalności układu drogowego i systemu parkowania w śródmieściu

- Określenie uwarunkowań komunikacyjnych przekształceń funkcji zabudowy.
- Wypracowanie zasad i standardów parkowania - w zależności od sposobu użytkowania (funkcji) zabudowy.
- Sformułowanie planu rozwoju sieci drogowej dla obszarów rewitalizacji.

M.3. Budowa bazy informacyjnej stanowiącej podstawę przekształceń funkcjonalnych i przestrzennych obszarów rewitalizacji:

- inwentaryzacje
- koncepcje i konkursy urbanistyczne i architektoniczne
- programy operacyjne
- w zależności od potrzeb - miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, po dokonaniu analizy zasadności przystąpienia do planu oraz wstępnego oszacowania skutków finansowych prawnych i społecznych

Jednostki realizujące :

- Gmina Miasto Częstochowa
- organizacje pozarządowe
- uczelnie wyższe

5. Działania komplementarne w sferze gospodarczej

Miejski Program Rewitalizacji zawiera – oprócz działań przestrzennych - komplementarne do nich działania w sferze gospodarczej. Mają one na celu aktywizację lokalnych środowisk gospodarczych do podejmowania działalności gospodarczej w rewitalizowanych terenach, wsparcie dla funkcjonujących podmiotów gospodarczych oraz świadczenie pomocy.

Pomyślna aktywizacja życia gospodarczego na terenach rewitalizowanych jest warunkiem uzyskania trwałości rezultatów osiągniętych w działaniach przestrzennych i społecznych.

REALIZOWANE I PLANOWANE DO REALIZACJI DZIAŁANIA GMINY ORAZ GMINNYCH JEDNOSTEK SAMORZĄDOWYCH

Program „Pielgrzymowanie na Jasną Górę”

Przygotowywany program powinien w perspektywie stać się jednym z programów operacyjnych uchwalonych przez Radę Miasta, powinien także stać się programem regionalnym wspartym uchwałą Sejmiku Wojewódzkiego. Planuje się również ulokowanie go w ramach Narodowego Programu Kultury na lata 2004 – 2013 „Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego”; Priorytet 1. Aktywne zarządzanie zasobem stanowiącym materialne dziedzictwo kulturowe; Działanie 1.3 Zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości poprzez tworzenie zintegrowanych narodowych produktów turystycznych. Tym samym program „Pielgrzymowanie na Jasną Górę” uzyskać powinien rangę jednego z przedsięwzięć tworzących program operacyjny Narodowego Planu Rozwoju i Narodowej Strategii Rozwoju Regionalnego.

Współcześnie widoczny jest wzrost zainteresowania specyficzną formą turystyki – turystyką pielgrzymkową. Z tych właśnie względów korzystne jest dla rozwoju całego państwa wykorzystanie potencjału związanego z jednym z najważniejszych ośrodków kultury religijnej – Jasnej Góry.

„Pielgrzymowanie na Jasną Górę” jest określeniem rozpoznawalnym w całym świecie. Jest to tradycja narodowa sięgająca średniowiecza, posiadająca bezpośredni związek z trzema laureatami Nagrody Nobla (Henrykiem Sienkiewiczem, Władysławem Reymontem, Lechem Wałęsą) i z Największym Polakiem przełomu XX/XXI w. - Ojcem Świętym Janem Pawłem II.

Znaczenie Sanktuarium Maryjnego w pełni uzasadnia wykorzystanie idei pielgrzymowania jako narodowego produktu turystycznego, podobnie jak uznana wielkość twórczości Fryderyka Chopina jest podstawą tworzenia programu zawartego w Narodowym Programie Kultury na lata 2007-2013.

Warto tu także podkreślić zbliżające się rocznice uzasadniające tworzenie Programu: 18 listopad – 26 grudnia – 350 rocznica Obrony Jasnej Góry; 1 kwietnia 2006 – 350 rocznica Koronacji Matki Boskiej Częstochowskiej Królową Polski; 2009 r. - 100 rocznica Wielkiej Wystawy Przemysłowo – Rolniczej; 2011 r. - 300 rocznica Pielgrzymki Warszawskiej.

Proponuje się, aby program „Pielgrzymowanie na Jasną Górę” zbudowany był z trzech wzajemnie uzupełniających się płaszczyzn: części miejskiej, regionalnej i ogólnopolskiej.

Pierwsza powinna mieć formę programu operacyjnego przyjętego uchwałą Rady Miasta. Druga powinna być przygotowana przez Częstochowską Organizację Turystyczną, i zaakceptowana uchwałami samorządów uczestniczących w realizacji oraz uchwałą Sejmiku Wojewódzkiego. Trzecia – oparta powinna być na porozumieniach z instytucjami i samorządami realizującymi program.

W części miejskiej planuje się:

- Przebudowę układu komunikacyjnego zwiększająca dostępność ruchu pielgrzymkowego na Jasną Górę.
- Rewaloryzację ulic i obiektów publicznych w bezpośrednim otoczeniu Sanktuarium Jasnogórskiego.
- Rewitalizację Alei Najświętszej Maryi Panny i obiektów publicznych.
- Budowę centrum konferencyjno – wystawienniczego z przeznaczeniem na Centrum Sztuki Współczesnej.
- Utworzenie Muzeum Polskiego Pielgrzymowania.
- Wzmocnienie i przebudowę bazy dydaktycznej szkolnictwa zawodowego w sposób umożliwiający kształcenie w sektorze służącym obsłudze ruchu pielgrzymkowego.
- Rewaloryzację Parku Lisinieckiego.
- Budowę ścieżek rowerowych łączących Częstochowę z Olsztynem, Blachownią, Mstowem, Porajem.

W części regionalnej proponuje się:

- Tworzenie zaplecza kulturalnego, turystycznego i rekreacyjnego ruchu pielgrzymkowego z wykorzystaniem walorów Jury Krakowsko – Częstochowskiej.
- Realizację zadań wskazanych przez gminy i powiaty tworzące Częstochowską Organizację Turystyczną.
- Tworzenie systemu informacji turystycznej i promocji ze szczególnym uwzględnieniem: rezerwatów i pomników dziedzictwa przyrodniczego, zabytków architektury militarnej, zabytków sakralnych, będących uzupełnieniem oferty turystyki pielgrzymkowej

W części ogólnopolskiej proponuje się:

- Uruchomienie programu badawczego dotyczącego wpływu ruchu pielgrzymkowego na przeszłość i współczesność Polski
- Rozpoczęcie prac inwentaryzacyjnych i badawczych nad dziedzictwem kulturowym związanym z ruchem pielgrzymkowym.
- Wyznaczenie, promocję i zagospodarowanie infrastrukturą turystyczną głównych szlaków pielgrzymek na Jasną Górę.

Celem programu będzie:

- Umocnienie tradycyjnego znaczenia miasta poprzez poszerzenie współpracy ze światowymi ośrodkami kultu maryjnego.
- Zwiększenie atrakcyjności Częstochowy i konkurencyjności regionu na europejskim rynku turystyki kulturowej poprzez kreowanie zintegrowanych produktów turystycznych związanych z Sanktuarium Jasnogórskim.
- Wzbogacenie oferty kulturalnej skierowanej do turystów w celu przedłużenia ich pobytu w mieście.
- Rozwój bazy obsługi ruchu turystycznego dostosowanej do specyficznych potrzeb odwiedzających miasto pielgrzymów i turystów.
- Wypracowanie form lokalnego partnerstwa społeczno-gospodarczego sektorów publicznego i prywatnego jako warunku powodzenia przedsięwzięć w zakresie rozwoju turystyki w mieście.

Rezultaty:

- Wzrost liczby osób odwiedzających Częstochowę w celach turystycznych, zwłaszcza turystów zagranicznych.
- Zmiana struktury odwiedzających miasto - zwiększenie udziału osób łączących pielgrzymkę do Sanktuarium na Jasnej Górze z wypoczynkiem na terenie miasta i korzystaniem z jego oferty kulturalnej.
- Przedłużenie przeciętnego czasu pobytu pielgrzymów w Częstochowie.
- Rozbudowana baza noclegowa i gastronomiczna i rekreacyjna dostosowana do potrzeb pątników, zachęcająca uczestników pielgrzymek do przedłużonego pobytu w mieście.

Program pomocy publicznej dla przedsiębiorców „Inwestuj w Częstochowę”

Program Pomocy Publicznej dla Przedsiębiorców "Inwestuj w Częstochowę" (uchwalony przez Radę Miasta Częstochowy uchwałą nr 307/XXVIII/2004 z dnia 15 marca 2004 roku) jest programem operacyjnym do Strategii Rozwoju Miasta (priorytet B.2.4.). Celem Programu jest zwiększenie liczby zatrudnionych mieszkańców Częstochowy.

Program przewiduje udzielanie zwolnień w podatku od nieruchomości przedsiębiorcom, którzy prowadzą w granicach Miasta nowe inwestycje, skutkujące tworzeniem nowych miejsc pracy. W latach 2004-2006, na realizację celów Programu przewidziana została kwota 3.000.000 zł.

Szczegółowe zasady udzielania zwolnień w podatku zgodnie z Programem, Rada Miasta Częstochowy uchwaliła w dniu 18 kwietnia 2005 roku uchwałą nr 614/XLIII/2005 w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości w ramach Programu Pomocy dla Przedsiębiorców "Inwestuj w Częstochowę" na zasadach de minimis.

Stosownie do postanowień tej uchwały, uzyskanie zwolnienia w podatku od nieruchomości jest możliwe jeśli przedsiębiorca prowadzi inwestycję o wartości co najmniej 0,5 mln EURO, a w związku z inwestycją następuje wzrost zatrudnienia w przedsiębiorstwie o co najmniej 20 pracowników w przeliczeniu na pełne etaty.

Pomoc udzielana jest zgodnie z zasadą de minimis co oznacza, że w okresie 3 lat poprzedzających dzień udzielenia pomocy, jej wysokość łącznie z inną pomocą publiczną de minimis nie może przekroczyć równowartości kwoty 100.000 EURO brutto.

Działalność Agencji Rozwoju Regionalnego w Częstochowie SA

Agencja Rozwoju Regionalnego w Częstochowie SA jest spółką z większościovym udziałem Gminy Miasto Częstochowa, powstałą w roku 1992. Od roku 1999 nie prowadziła działalności gospodarczej. We wrześniu 2003 roku podjęta została decyzja o wznowieniu działalności, podniesieniu kapitału zakładowego oraz uchwaleniu nowego statutu spółki.

Podstawowym celem Agencji jest stymulowanie rozwoju gospodarczego w mieście Częstochowa i subregionie częstochowskim poprzez:

- wspieranie i pobudzanie przedsiębiorczości,
- przeciwdziałanie i łagodzenie skutków bezrobocia,
- pozyskiwanie i kojarzenie partnerów gospodarczych, gromadzenie

- i upowszechnianie informacji gospodarczych,
- pomoc w przekwalifikowaniu się, zwłaszcza dla pracowników zwalnianych grupowo,
- wsparcie dla przedsiębiorców rozpoczynających działalność,
- zapewnienie korzystania z doradztwa i obsługi prawnej,
- zwiększenie dostępu do funduszy pomocowych,
- promowanie stosowania nowoczesnych i ekologicznych technologii,
- zagospodarowanie niewykorzystanych obiektów przemysłowych,
- zarządzanie Częstochowskim Parkiem Przemysłowym.

Podstawowe działania prowadzone przez Agencję Rozwoju:

- I. Działania edukacyjne polegające na organizowaniu różnego typu kursów i szkoleń.
- II. Utworzenie punktu konsultacyjnego dla przedsiębiorców w zakresie pisania biznes planów.
- III. Wydawanie biuletynów, informatorów i publikacji przydatnych osobom fizycznym oraz małym i średnim przedsiębiorstwom.
- IV. Działania związane z utworzeniem Częstochowskiego Parku Przemysłowego i jego zarządzaniem przez Agencję.

Działania prowadzone w ramach Programu „Nowa Praca”. Do głównych jego celów należy przygotowanie terenów pod nowe inwestycje produkcyjne, m.in. poprzez utworzenie Częstochowskiego Parku Przemysłowego, obejmującego obszar ponad 100 ha w rejonie Huty Częstochowa, o bardzo dobrej infrastrukturze technicznej, wyposażonego we wszystkie media techniczne.

V. Współpraca z instytucjami gospodarczymi.

1. Współpraca w ramach Śląskiego Konsorcjum Instytucji Wsparcia Rozwoju Przedsiębiorczości zrzeszającego 20 firm z rejonu Śląska, między innymi: Górnośląską Agencję Przekształceń Przedsiębiorstw SA, Górnośląską Agencję Rozwoju Regionalnego SA, Fundusz Górnośląski SA oraz agencje lokalne.

W ramach Konsorcjum podejmowane są działania mające na celu:

- podnoszenie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw na rynkach krajowych i zagranicznych,
- wspomaganie tworzenia środowiska sprzyjającego rozwojowi przedsiębiorczości na terenie województwa śląskiego,
- aktywne uczestnictwo w realizacji wspólnych projektów,
- opracowanie i wdrożenie jednolitego systemu informacji o usługach wsparcia dla MSP i jego wspólna promocja,
- wspomaganie MSP przy wykorzystywaniu środków unijnych w ramach dostępnych programów pomocowych,
- zmianę uregulowań prawnych przeszkadzających w działaniach MSP.

Współpraca, w charakterze podwykonawcy i koordynatora, w tworzeniu Lokalnego Porozumienia na Rzecz Zatrudnienia w regionie częstochowskim, które realizowane było w ramach Projektu Phare 2001 SSG Promocja Zatrudnienia Rozwój Zasobów Ludzkich, poprzez podjęcie następujących działań:

- organizację seminarium szkoleniowego inicjującego Lokalne Porozumienie na Rzecz Zatrudnienia;

- przeprowadzenie 10-dniowego bezpłatnego cyklu szkoleń i warsztatów dla 28 osób w zakresie tworzenia i zarządzania projektami oraz pisania wniosków aplikacyjnych do Europejskiego Funduszu Społecznego (niezwykle ważnym elementem cyklu szkoleń była możliwość wykorzystania bezpłatnego doradztwa);
- udział w Częstochowskim Lokalnym Porozumieniu na Rzecz Zatrudnienia, zrzeszającym przedstawicieli gmin, organizacji samorządowych i innych instytucji.

VI. Opracowanie i składanie wniosków o dofinansowanie w ramach funduszy strukturalnych.

Projekty planowane do realizacji przez Agencję:

1) Utworzenie Częstochowskiego Parku Przemysłowego.

Przewiduje się dwa etapy realizacji zadania: etap I - utworzenie CzPP na bazie budynku przy ul. Wały Dwernickiego 117/121, będącego własnością Agencji, oraz działki inwestycyjnej będącej własnością Miasta Częstochowy; etap II - dołączenie do niego terenów po restrukturyzacji Huty Częstochowa lub innych terenów przemysłowych. Podjęte zostały już prace nad Planem zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla obszaru Strefy Aktywności Gospodarczej ze szczególnym uwzględnieniem Częstochowskiego Parku Przemysłowego.

2) Uczestnictwo w przygotowaniu projektu „Regionalna Sieć Promocji i Transferu Technologii”, współfinansowanego w ramach działania 2.6. ZPORR.

Celem projektu jest stworzenie Regionalnej Sieci Promocji i Transferu Technologii, mającej na celu podniesienie konkurencyjności i innowacyjności małych i średnich przedsiębiorstw poprzez dostarczenie im wysokiej jakości usług związanych z transferem technologii i innowacji. Planowane jest powstanie sieci wyspecjalizowanych ośrodków – punktów kontaktowych o określonej specjalizacji, działających w wybranych regionach województwa śląskiego.

Projektowi przyznano dofinansowanie w wysokości 100% zakładanych kosztów. Projekt będzie realizowany przez 3 lata.

Agencja, jako jeden z partnerów projektu, otrzyma w okresie trzech lat środki finansowe w wysokości około 260.000 zł na jego realizację na terenie miasta Częstochowy.

- **Podwyższenie standardu świadczonych usług poprzez unowocześnienie zaplecza technicznego.**

Projekt będzie realizowany w ramach tworzonej Śląskiej Regionalnej Sieci Instytucji Doradczo-Szkoleniowych.

Ma na celu poprawę istniejącej oferty usługowej dla przedsiębiorstw (bezpośredni kontakt z konsultantami przez internet, szkolenia przy wykorzystaniu najnowszego oprogramowania i sprzętu); obejmuje też zakup wyposażenia oraz dostosowanie pomieszczeń, w celu poprawy świadczenia usług.

Projekt został zgłoszony przez instytucje wchodzące w skład Śląskiego Konsorcjum Instytucji Wsparcia Rozwoju Przedsiębiorczości.

- **Wspieranie równości szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy.**

Celem podstawowym projektu jest aktywne przeciwdziałanie bezrobociu kobiet, poprzez promocję samozatrudnienia. Polegać na wspieraniu przedsiębiorczości wśród kobiet, w szczególności poprzez szkolenia z zakresu aktywizacji zawodowej i rozwoju własnej działalności gospodarczej, doradztwo psychologiczne oraz dotacje na podejmowanie własnej działalności gospodarczej.

Program „Nowa praca”

Powołanie Funduszu Poręczeniowego i Pożyczkowego.

Prowadzenie wsparcia dla MSP w formie poręczeń kredytowych i mini-pożyczek na uruchomienie działalności gospodarczej.

W wyniku realizacji przedsięwzięcia utworzono 125 nowych miejsc pracy.

Szacowany koszt przedsięwzięcia: 5 mln zł.

Oczekiwane wsparcie finansowe w ramach środków z Programu: 2,5 mln zł.

Projekt w fazie realizacji – nie wymaga przygotowań; główne działanie to dofinansowanie kapitału spółki w celu uruchomienia programu.

Aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych

Program realizowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie.

Ostateczni beneficjenci: 170 osób, w tym 100 osób długotrwale bezrobotnych.

Okres wdrażania projektu: od 1 stycznia 2004 roku do 30 kwietnia 2005 roku.

Wartość projektu: 588.000 zł.

Jednostka nadzorująca: WUP Katowice.

Celem projektu jest ograniczenie zjawiska długotrwałego bezrobocia poprzez wsparcie i pomoc w pozyskaniu zatrudnienia dla osób długotrwale pozostających bez pracy.

Projekt realizowany jest między innymi poprzez doradztwo i dotacje dla osób podejmujących własną działalność gospodarczą i w tym zakresie obejmuje 33 osoby. Działania te mają za zadanie aktywizację zawodową osób długotrwale bezrobotnych, aby ułatwić im pozyskanie stałego miejsca pracy.

Zakładana efektywność projektu: 25%.

Stopień zaawansowania projektu: 12 miesiąc realizacji.

Stan na dzień 30 września 2004 roku: ogółem 140 osób objętych pomocą pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego, w tym: 41 osób skierowano na szkolenia, a 10 skierowano na prace interwencyjne

Nowa szansa

Program realizowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie.

Ostateczni beneficjenci: 280 osób, w tym 120 długotrwale bezrobotnych.

Okres wdrażania projektu: od 1 stycznia 2005 roku do 30 maja 2006 roku.

Wartość projektu i wnioskowana kwota dofinansowania: 793.900 zł (w tym 768.100 zł w 2005 roku, 25.800 zł w 2006 roku).

Jednostka nadzorująca: WUP Katowice.

Projekt ma na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia poprzez wsparcie i pomoc w pozyskaniu zatrudnienia dla osób pozostających bez pracy. Projekt realizowany będzie na terenie powiatu i miasta Częstochowy, między innymi poprzez doradztwo i dotacje dla osób podejmujących własną działalność gospodarczą i obejmie w tym zakresie 10 osób.

Aktywna młodzież

Program realizowany przez Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie.

Ostateczni beneficjenci: młodzież i absolwenci - 650 osób.

Okres wdrażania projektu: od 1 stycznia 2005 roku do 30 maja 2006 roku.

Wartość projektu: 2.916.800 zł (w tym 2.691.400 zł w 2005r., 225.400 zł w 2006 r.).

Jednostka nadzorująca: WUP Katowice.

Projekt ma na celu wsparcie bezrobotnej młodzieży i absolwentów wszystkich typów szkół w ich staraniach o uzyskanie zatrudnienia. Realizowany będzie na terenie powiatu i miasta Częstochowy, między innymi poprzez doradztwo i dotacje dla osób podejmujących własną działalność gospodarczą i obejmie w tym zakresie 10 osób.

DZIAŁANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Regionalna Izba Przemysłowo-Handlowa w Częstochowie

Jest organizacją samorządu gospodarczego i działa od 1992 roku.

Podstawowym zadaniem Izby jest reprezentowanie interesów gospodarczych członków w zakresie ich działalności gospodarczej, w szczególności wobec organów państwowych, oraz wyrażanie opinii o projektach rozwiązań odnoszących się do funkcjonowania gospodarki. Siedzibą Izby jest miasto Częstochowa, a terenem działania objęte są powiaty: częstochowski, kłobucki, myszkowski, lubliniecki, pajęczański, włoszczowski, zawierciański, oleski, wieluński, radomszczański oraz jędrzejowski.

Podstawowe cele działalności Izba realizuje poprzez:

- wdrażanie nowoczesnych rozwiązań organizacyjnych, prawnych, technicznych i ekonomicznych w gospodarce regionu i kraju;
- kształtowanie zasad etyki i społecznie akceptowanych form postępowania w stosunkach gospodarczych;
- popularyzowanie wiedzy ekonomiczno-prawnej;
- prowadzenie szeroko rozumianego doradztwa dla sektora MSP;
- prowadzenie badań naukowych w dziedzinie gospodarki;
- występowanie w charakterze mediatora przy rozstrzygnięciu sporów między podmiotami gospodarczymi;
- udział (na zaproszenie) w pracach organów państwowych, samorządowych i organizacji gospodarczych;
- prowadzenie działalności wydawniczej (Biuletyn Informacyjny Izby);
- prowadzenie szkoleń z zakresu technik sprzedaży, obsługi klienta, marketingu, zmian w prawie gospodarczym, podatkowym, celnym itp., pozwalających na lepsze i sprawniejsze zarządzanie firmą;
- organizowanie konkursu na najlepszy produkt regionu "Jurajski Produkt Roku";

- przyznawanie nagród w regionalnej edycji "Laurów Umiejętności i Kompetencji";
- spotkania środowiska gospodarczego z parlamentarzystami, przedstawicielami urzędów państwowych itp.;
- systematyczne przekazywanie informacji o kredytach i dotacjach wynikających z członkostwa w Unii Europejskiej.

Każde działanie Izby ukierunkowane jest na stymulowanie rozwoju lokalnego, a tempo przemian ekonomiczno-społecznych oraz dostosowywanie wszystkich sfer życia państwa do systemów Unii Europejskiej stwarzają nowe obszary działalności Izby.

INNE PROPOZYCJE DZIAŁAŃ DO ROZPATRZENIA W TOKU REALIZACJI MPR

Wsparcie dla osób bezrobotnych podejmujących działalność gospodarczą w obszarach objętych rewitalizacją

Propozycja Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie.

Jednorazowe wsparcie z Funduszu Pracy dla osób podejmujących działalność gospodarczą.

Wsparcie dla osób tworzących nowe miejsca pracy w obszarach objętych rewitalizacją

Propozycja Powiatowego Urzędu Pracy w Częstochowie.

Refundacja kosztów utworzenia stanowiska pracy dla osób bezrobotnych oraz refundacja części wynagrodzenia i składek na ubezpieczenie społeczne dla zatrudnionych bezrobotnych.

Miejski system informacji i rezerwacji usług

Oznakowanie zabytków i innych atrakcji turystycznych, oznakowanie ciągów pieszych, dla zmotoryzowanych, sieć informatów z bazami danych, internetowy system informacji i rezerwacji usług, materiały promocyjne i informacyjne w różnych wersjach językowych itp.

Promocja i marketing turystyki

Badania marketingowe winny obejmować takie zagadnienia, jak: wielkość ruchu turystycznego, rozpoznanie grup docelowych, ich potrzeb, motywów i preferencji turystycznych, typy produktów turystycznych, wizerunek miasta, efektywność instrumentów promocji turystycznej, drożność kanałów dystrybucji produktów turystycznych.

Proponowane inwestycje prywatne związane z rozwojem turystyki:

- budowa i modernizacja bazy noclegowej (hotele, motele, pensjonaty itp., w tym budowa hotelu co najmniej klasy „3 gwiazdkowej” dla potrzeb turystyki biznesowej);
- adaptacja kamienic w Alei Najświętszej Maryi Panny i ulicach przyległych na małe rodzinne hotele lub pensjonaty (wzorem hotelu „Weneckiego”);
- tworzenie i modernizacja bazy gastronomicznej ze stałym programem imprez artystycznych (celem zapewnienia turystom i pielgrzymom spędzenia miłego, niezapomnianego wieczoru);
- przystosowanie zakładów rzemieślniczych do możliwości ich zwiedzania połączonego z pokazem wytwarzania wyrobów;
- uruchomienie produkcji potraw regionalnych (wyłonionych w drodze konkursu);
- uruchomienie produkcji pamiątek regionalnych (wyłonionych w drodze konkursu);
- opracowanie, druk i stworzenie sieci dystrybucji ofert turystyki przyjazdowej - gotowych pakietów turystycznych przeznaczonych do sprzedaży poprzez tour-operatorów krajowych i zagranicznych oraz agencje turystyczne; pakiety turystyczne winny być przygotowane w oparciu o segmentację rynku, z uwzględnieniem głównie oferty dla dzieci i młodzieży, osób starszych (emerytów i rencistów krajowych i zagranicznych), osób niepełnosprawnych oraz rodzin z dziećmi;
- opracowanie i wdrożenie systemu zniżek dla poszczególnych segmentów turystów i pielgrzymów - tzw. City pass;
- doskonalenie kadr zajmujących się obsługą ruchu turystycznego.

6. Działania komplementarne w sferze społecznej

Poniżej wymieniono i opisano najważniejsze działania (mikroprogramy), realizowane oraz planowane w obszarach objętych Miejskim Programem Rewitalizacji *), które zmierzają do:

- wzmocnienia zdolności samodzielnego radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych,
- integracji lokalnych środowisk i wyzwalania inicjatyw wzajemnej pomocy mieszkańców w rozwiązywaniu problemów społecznych oraz ich profilaktyce,
- pomocy osobom najslabszym.

Wpisują się one w główne grupy działań Miejskiego Programu Rewitalizacji, w szczególności w następujące grupy działań:

- B. Program poprawy bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości,
- D. Wzmocnienie struktury gospodarczej w obszarach rewitalizacji miejskiej,
- F. Wsparcie aktywności i integracji lokalnych społeczności,
- G. Profilaktykę i promocję zdrowia, zwalczanie chorób.

Są to zarówno działania realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki samorządowe działające w sferze pomocy społecznej, jak i inicjatywy organizacji pozarządowych uczestniczących w tworzeniu MPR.

Zakłada się, że dzięki współpracy tych jednostek i organizacji w trakcie realizacji Miejskiego Programu Rewitalizacji oraz dzięki wsparciu Gminy Miasta Częstochowy możliwe będzie poszerzenie liczby osób uczestniczących w programach społecznych, między innymi poprzez wykorzystanie środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Istnieje również wiele wartościowych inicjatyw, które dotychczas nie zostały uruchomione lub są realizowane w bardzo skromnym zakresie ze względu na brak środków finansowych.

DZIAŁANIA W SFERZE SPOŁECZNEJ REALIZOWANE I PLANOWANE PRZEZ GMINĘ ORAZ GMINNE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE W LATACH 2005-2006

Aktywizacja zawodowa osób długotrwale bezrobotnych

Projekt adresowany jest do 170 osób bezrobotnych w wieku powyżej 25 lat, w tym do 100 długotrwale bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Częstochowie. Celem projektu jest ograniczenie zjawiska długotrwałego bezrobocia poprzez wsparcie i pomoc w pozyskaniu stałego miejsca pracy dla osób długotrwale pozostających bez pracy. Projekt realizowany jest poprzez:

- poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy (dla 137 osób),
- doradztwo i dotacje dla osób podejmujących własną działalność gospodarczą (33 osoby),
- prace interwencyjne (16 osób),
- szkolenia zawodowe mające na celu dostosowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy:
- nabycie, podniesienie lub zmianę kwalifikacji (120 osób).

---

*) lub na obszarze całej Częstochowy, lecz skierowanych do grup społecznych, których większość skoncentrowana jest w zdegradowanych obszarach miejskich i przemysłowych

Projekt realizowany przez PUP Częstochowa w latach 2004-2005, z wykorzystaniem środków Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich (dalej: SPORZL), działanie 1.3: Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia; łączna wartość: 0,588 mln zł.

Aktywizacja bezrobotnej młodzieży i absolwentów na rynku pracy

Celem projektu jest wsparcie 300 osób - bezrobotnej młodzieży do 25 roku życia i absolwentów wszystkich typów szkół w ich staraniach o uzyskanie miejsca pracy. Projekt realizowany jest na terenie powiatu i miasta Częstochowy poprzez:

- poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy (dla 290 osób),
- prace interwencyjne (30 osób),
- staże zawodowe (225 osób),
- doradztwo i dotacje na uruchomienie własnej działalności gospodarczej (10 osób),
- szkolenia mające na celu dostosowanie kwalifikacji do potrzeb rynku pracy (55 osób).

Projekt realizowany przez PUP Częstochowa w latach 2004-2005, z wykorzystaniem środków programu SPORZL, działanie 1.3: Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia; łączna wartość: 0,965 mln zł.

"Wszyscy Równi" - program stypendialny dla studentów z terenu Miasta Częstochowy

Projekt adresowany jest do młodych ludzi mieszkających w Częstochowie, którzy ze względu na trudną sytuację życiową mają utrudnione podjęcie nauki w szkole wyższej. Ostatecznymi beneficjentami projektu jest 986 studentów w wieku do 26 lat.

Dzięki projektowi ostateczni beneficjenci zwiększą swoje szanse na zdobycie awansu zawodowego i społecznego, rozwój osobisty oraz pełniejszy udział w dokonujących się przeobrażeniach społecznych, technologicznych i gospodarczych.

Projekt realizowany jest przez Urząd Miasta Częstochowy w latach 2004-2005, z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, Działanie 2.2 - "Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne" ; łączna wartość: 0,928 mln zł.

"Wszyscy Równi" - program stypendialny dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych w Częstochowie

Projekt ma na celu promowanie wykształcenia na poziomie średnim i wspieranie szans edukacyjnych młodych ludzi zameldowanych na obszarach wiejskich pochodzących z rodzin o trudnej sytuacji materialnej. Bezpośrednim celem projektu jest zwiększenie możliwości w/w grupie uczniów kontynuacji nauki w wybranej szkole ponadgimnazjalnej w Częstochowie kończącej się maturą. Ostatecznymi beneficjentami projektu jest 2698 uczniów.

Dzięki projektowi ostateczni beneficjenci będą mogli zdobyć wykształcenie w szkole wybranej ze względu na swoje zainteresowania, możliwości intelektualne, potencjał i ambicje, a nie tylko możliwości finansowe.

Projekt realizowany jest przez Urząd Miasta Częstochowy w latach 2004-2005, z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego, w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego, Działanie 2.2 - "Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne" ; łączna wartość: 3,5 mln zł.

"Inicjatywa Częstochowska" **- Partnerstwo na rzecz aktywizacji lokalnego rynku pracy**

Celem projektu jest zawiązanie na terenie miasta Częstochowy Partnerstwa na Rzecz Aktywizacji Lokalnego Rynku Pracy.

Partnerstwo będzie opierało się na dobrowolnej współpracy podmiotów zainteresowanych rozwojem i aktywizacją lokalnego rynku pracy: organizacji pozarządowych i samorządowych związanych z rynkiem pracy oraz przedsiębiorców. Ma ono stanowić forum wymiany umiejętności, wiedzy i doświadczeń o charakterze nieformalnym i otwartym.

Poprzez analizę lokalnego rynku pracy (na podstawie badań przeprowadzonych wśród przedsiębiorców i osób bezrobotnych) oraz analizę czynników warunkujących znalezienie zatrudnienia, projekt przyczyni się do zwiększenia świadomości o sytuacji na częstochowskim rynku pracy oraz wypracowania strategii działania na rzecz jego rozwoju. Znane będą oczekiwania przedsiębiorców co do kwalifikacji i doświadczenia ich potencjalnych pracowników, a także czynniki warunkujące znalezienie pracy. To sprawi, że łatwiej będzie można oddziaływać na lokalny rynek pracy, lepiej dostosowywać kierunki szkoleń osób bezrobotnych do oczekiwań przedsiębiorców, a tym samym przyczynić się do zmniejszenia stopy bezrobocia na lokalnym rynku pracy.

Szkolenia z zakresu funduszy UE, w tym EFS, przygotowują instytucje do pozyskiwania środków na rzecz osób bezrobotnych, zagrożonych utratą pracy, i młodzieży, aby również w ten sposób wspierać te grupy w ich staraniach o uzyskanie miejsca pracy.

Projekt realizowany w latach 2004-2005 przez PUP Częstochowa we współpracy z Politechniką Częstochowską - Biuro Promocji i Karier, z wykorzystaniem środków PHARE 2002 - Koordynacja działań instytucji rynku pracy; łączna wartość: 32 tys. euro.

"Krok do sukcesu"

Projekt jest adresowany do 40 osób - bezrobotnej młodzieży do 25 roku życia, posiadających wykształcenie co najmniej średnie ogólnokształcące bądź średnie zawodowe (w odniesieniu do absolwentów szkół wyższych – w wieku do 27 lat).

Jego celem jest zwiększenie szans młodych ludzi na rynku pracy, poprzez:

- stworzenie Indywidualnych Planów Działania dla wszystkich uczestników projektu,
- szkolenia zawodowe (dla wszystkich),
- staże zawodowe (dla wszystkich),

Projekt zakłada również przeprowadzenie analizy rynku pracy: badanie potrzeb przedsiębiorców zainteresowanych zatrudnieniem młodzieży.

Projekt realizowany w latach 2004-2005 przez PUP Częstochowa we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Będzinie. Zaangażowane zostaną również organizacje współpracujące (Stowarzyszenie Częstochowski Inkubator Przedsiębiorczości, Zagłębiowska Agencja Rozwoju, Centrum Informacji Zawodowej, Ochotnicze Hufce Pracy) oraz wolontariusze. Wartość projektu to 67,74 tys. euro, przy czym 60% środków pochodzi z funduszu Phare 2002 - Aktywne Formy Zapobiegania Bezrobociu.

„Nowa szansa”

Projekt adresowany jest do 280 osób bezrobotnych powyżej 25 roku życia, w tym do 120 osób długotrwale bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Częstochowie

Celem tego przedsięwzięcia jest ograniczenie zjawiska bezrobocia poprzez wsparcie i pomoc w pozyskaniu zatrudnienia dla osób pozostających bez pracy z wykorzystaniem następujących form działań:

- poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy (dla 270 osób),
- doradztwo i dotacje dla osób podejmujących własną działalność gospodarczą (10 osób),
- prace interwencyjne (80 osób),
- przygotowanie zawodowe w miejscu pracy (70 osób),
- szkolenia zawodowe (120 osób).

Projekt realizowany będzie na terenie powiatu i miasta Częstochowy przez 17 miesięcy w latach 2005-2006, przez PUP Częstochowa, z udziałem dofinansowania ze środków programu SPORZL, działanie 1.3: Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia, w wysokości 793,9 tys. zł.

„Aktywna młodzież” - wsparcie bezrobotnej młodzieży i absolwentów w uzyskaniu zatrudnienia

Projekt aktywizacji zawodowej bezrobotnej młodzieży i absolwentów wszystkich typów szkół poprzez wsparcie ich w staraniach o uzyskanie zatrudnienia, realizowany w następujących formach:

- pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe (dla 640 osób),
- prace interwencyjne (120 osób),
- staże (450 osób),
- doradztwo i dotacje na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej (10 osób).

Projekt obejmie 650 osób. Realizowany będzie na terenie powiatu i miasta Częstochowy w latach 2005-2006, przez okres 17 miesięcy, z wykorzystaniem środków programu SPORZL, działanie 1.2: Perspektywy dla młodzieży; łączna wartość: 2,917 mln zł.

Równość szans - nie przywileje

Projekt adresowany jest do 20 bezrobotnych osób o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, mieszkających w Częstochowie, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Częstochowie.

Celem planowanego przedsięwzięcia jest zwiększenie stopnia przygotowania zawodowego i poprawa zdolności do uzyskania zatrudnienia przez bezrobotne osoby niepełnosprawne o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, zamieszkujące miasto Częstochowę, oraz budowanie potencjału, tworzenie nowych i doskonalenie istniejących instrumentów, zwiększających ich możliwości na otwartym rynku pracy

Ponadto planuje się nawiązanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych, które wspomagać będą podstawowe działania w obszarze planowania, wdrażania i oceny realizacji projektu.

Projekt zakłada następujące rezultaty:

1. podniesienie kwalifikacji zawodowych przez wytypowaną 20-osobową grupę bezrobotnych osób niepełnosprawnych - uczestników programu „Integracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych”
2. określenie indywidualnej ścieżki kariery zawodowej i predyspozycji zawodowych każdego uczestnika projektu,
3. nabycie umiejętności nawiązywania kontaktów interpersonalnych przez uczestników projektu,
4. pozbycie się zahamowań przez osoby niepełnosprawne, w tym w kontaktach z pracodawcą i współpracownikami, podniesienie poczucia własnej wartości,
5. podjęcie zatrudnienia lub dalszej nauki przez 4 niepełnosprawnych, bezrobotnych mieszkańców Częstochowy, w okresie 6 m-cy po zakończeniu realizacji projektu,
6. przybliżenie mieszkańcom Częstochowy problemów osób niepełnosprawnych.

Projekt realizowany będzie przez Gminę Miasto Częstochowa, przez 12 miesięcy w latach 2005-2006, z zamiarem uzyskania wsparcia finansowego ze środków EFS, działanie 1.4 Integracja Zawodowa i Społeczna Osób Niepełnosprawnych, Schemat a) Wspieranie osób o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności na otwartym rynku pracy.

Program przeciwdziałania występowaniu różnych form patologii społecznej wykrywanych w trakcie interwencji strażników miejskich

Program realizowany przez Straż Miejską w Częstochowie, polegający na udzielaniu pomocy osobom nadużywającym alkoholu, narkotyków, wchodzącym w konflikt z prawem oraz pozostającym w dłuższym okresie bez pracy, poprzez:

- prowadzenie grupowych zajęć o charakterze resocjalizacyjnym, mających na celu między innymi wzrost kompetencji społecznych i lepsze funkcjonowanie w relacjach międzyludzkich oraz motywowanie do podejmowania terapii odwykowej;

- udzielanie pomocy w sprawowaniu opieki rodzicielskiej;
- prowadzenie zajęć aktywizujących proces poszukiwania pracy bądź podejmowania własnej działalności gospodarczej;
- dostarczanie wiedzy prawnej dotyczącej problematyki mieszkaniowej, rodzinnej oraz spraw bytowych;
- umożliwienie korzystania z dostępu do komputerów, internetu - w celu zdobywania i doskonalenia posługiwania się tą formą zdobywania i wymiany informacji.

Program przeciwdziałania patologizacji i marginalizacji dzieci i młodzieży w rejonach objętych rewitalizacją - Stare Miasto, Raków.

Program realizowany przez Straż Miejską oraz Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom "Skrawek Nieba". Stanowi dopełnienie działań podejmowanych przez Straż Miejską w programie przeciwdziałania różnym formom patologii społecznej wykrywanym w trakcie interwencji podejmowanych przez strażników miejskich.

Proponuje się jego kontynuację i rozszerzenie o następujące elementy składowe programu:

- **Projekt „Dobry start”** - prowadzenie punktu dla młodzieży w wieku do 25 lat, wywodzącej się z rodzin niewydolnych wychowawczo, którego celem byłoby udzielanie pomocy w rozwoju osobistych kompetencji oraz umiejętności efektywnego poszukiwania pracy lub otwierania własnej działalności gospodarczej, realizowane poprzez poradnictwo zawodowe, doradztwo, szkolenia, aktywizację zawodową młodzieży.

Oczekiwane rezultaty to: obniżenie liczby osób pozostających bez pracy, wzrost aktywności, wyzbycie postawy bierności i wycofania społecznego, wzrost kreatywności społecznej.

- **Projekt "Ograniczenie zjawiska marginalizacji społecznej i przygotowanie osób narażonych na wykluczenie społeczne do wejścia na rynek pracy"**, adresowany do grupy dzieci i młodzieży do 25 roku życia, wywodzącej się z grup ryzyka, polegający na kompensowaniu braków związanych z niemożnością sprawowania opieki rodzicielskiej, obejmujący następujące formy działania:
  - dożywianie dzieci z rodzin dotkniętych problemem ubóstwa i głodu;
  - prowadzenie grupowych zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci przejawiających cechy niedostosowania społecznego (agresja, pierwsze kontakty z prawem, zagrożenia alkoholizmem i narkomanią);
  - prowadzenie oddziaływań terapeutycznych dla dzieci wykazujących zaburzenia w rozwoju psychoruchowym, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci upośledzonych umysłowo oraz dotkniętych różnymi formami niepełnosprawności;
  - inicjowanie oraz wspieranie aktywności społecznej u dzieci i młodzieży objętej działaniem programu, kształcenie oraz kreowanie liderów młodzieżowych w lokalnym środowisku, prowadzenie grup wsparcia dających możliwość wzajemnej wymiany doświadczeń, posiadanej wiedzy oraz dzieleniem się własnymi sukcesami;
  - organizowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu w okresie ferii i wakacji.

Oczekiwane rezultaty to: spadek zagrożenia przestępczością, wzrost aktywności społecznej, wyzbycie niemocy i apatii, obniżenie liczby osób zagrożonych uzależnieniem.

DZIAŁANIA W SFERZE SPOŁECZNEJ PLANOWANE PRZEZ GMINĘ ORAZ GMINNE JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE NA ROK 2007 i LATA NASTĘPNE

„AKCEPT”

Projekt realizujący ideę ośrodka integracji społecznej - adresowany do grupy 20 osób wyodrębnionych z osób bezdomnych, uzależnionych - mieszkańców Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn. Polega na aktywizacji społecznej i zawodowej osób bezdomnych, długotrwale bezrobotnych i uzależnionych od alkoholu, poprzez:

- wprowadzenie osób bezdomnych uzależnionych od alkoholu na rynek pracy,
  - promowanie terapii poprzez pracę na rzecz społeczności lokalnej,
  - nabywanie umiejętności zawodowych poprzez tworzenie warsztatów terapii zajęciowej w zakresie małej poligrafii i stolarstwa,
  - zminimalizowanie konfliktów spowodowanych brakiem tolerancji społecznej,
  - stworzenie miejsca pracy dla terapii zajęciowej poprzez adaptację i modernizację pomieszczeń strychu w schronisku.
- Oczekiwane rezultaty to:
- udzielenie doraźnej pomocy osobom bezdomnych i uzależnionym poprzez stworzenie stanowisk pracy dla około 20 osób;
  - praca z „indywidualnym przypadkiem” na zasadzie podpisania kontraktu i karty wychodzenia z bezdomności na bazie „Indywidualnego programu wychodzenia z bezdomności”;
  - monitoring działalności osoby na nowym stanowisku pracy w warsztatach zajęciowych, do czasu jej usamodzielnienia się.

Realizacja projektu wymaga równolegle modernizacji i rozbudowy istniejącego już schroniska dla osób bezdomnych, oferującego schronienie i pożywienie, a ściślej: adaptacji strychu budynku w celu uruchomienia dodatkowych pomieszczeń, budowy schodów zewnętrznych, budowy odcinka drogi oraz budowy budynku z przeznaczeniem na warsztaty terapii zajęciowej.

Na realizację projektu, zgłoszonego przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, planuje się pozyskanie wsparcia zewnętrznego z funduszy unijnych. Realizacja planowana jest na lata 2007-2009.

„Przyjaciele”

Projekt adresowany do mieszkańców dzielnicy Ostatni Grosz, ze szczególnym uwzględnieniem ulicy Bardowskiego. Dotyczy powstania i funkcjonowania punktu spotkań dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych, w którym osoby zainteresowane mogłyby świadczyć sobie wzajemną pomoc w rozwiązywaniu swoich problemów. Byłoby to również centrum nauki konstruktywnej współpracy oraz wymiany informacji dotyczących sposobów radzenia sobie z trudnościami lokalnej społeczności, spotkań ze specjalistami w dziedzinie pomocy w rozwiązywaniu problemów społecznych, edukacji, profilaktyki, treningu, wymiany poglądów, dystrybucji uzyskanych środków, logistyki, identyfikacji problemów i organizacji

wzajemnej pomocy osób mieszkających w okolicy i innych zainteresowanych.

Celem projektu jest ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego poprzez:

- aktywizację społeczną i zawodową osób długotrwale bezrobotnych,
- stworzenie osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym możliwości pomagania sobie i innym w wyjściu z kryzysowej sytuacji,
- zmotywowanie do podejmowania kształcenia poprzez udział w szkoleniach i kursach,
- podniesienie kwalifikacji zawodowych lub przekwalifikowanie zawodowe,
- wzrost poczucia odpowiedzialności za własne życie,
- integrację społeczną w środowisku lokalnym.

Oczekiwane rezultaty to: rozbudzenie sił środowiskowych, pomoc w ustaleniu kierunku aktywności osób mieszkających w danym środowisku lokalnym, zmniejszenie występowania zjawisk patologicznych (w szczególności alkoholizmu i narkomanii), stworzenie alternatywy dla popularnego wzorca korzystania z pomocy społecznej i spędzania czasu, odbudowa nadziei na zmianę niekorzystnej sytuacji zawodowej, większa motywacja wśród młodych ludzi do podejmowania edukacji i legalnej pracy, zmniejszenie przestępczości w obszarze dzielnicy, poprawa warunków socjalno-bytowych w środowisku lokalnym, wyzwolenie w osobach zaangażowanych wzrostu poczucia odpowiedzialności za swoją sytuację.

Projekt zgłoszony przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie, Rejonowy Zespół Pomocy Społecznej nr 1 w Częstochowie ul. Niepodległości 30; we współpracy z Wydziałem Komunalnym Urzędu Miasta Częstochowy, Powiatowym Urzędem Pracy, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Na przeszkodzie realizacji projektu stoi brak budynku i zapewnienia środków własnych.

Ośrodek wsparcia dla osób bezrobotnych zamieszkałych w dzielnicy Śródmieście

Ośrodek wsparcia aktywizowałby osoby bezrobotne do poszukiwania pracy. Ukazywałby metody i sposoby prowadzenia rozmowy z pracodawcą, tworzenia właściwego wizerunku swojej osoby, podnoszenia samooceny, właściwego poruszania się na rynku pracy, chęci dokształcania się i przekwalifikowania zawodowego. Działania Ośrodka oparte byłyby na ścisłej współpracy osoby bezrobotnej z zespołem, w skład którego weszliby: pracownik socjalny, doradca zawodowy i psycholog. Tworzone byłyby również grupy wsparcia składające się z osób, które dzięki własnej inicjatywie i działaniom wyszły z bezrobocia. Przekazywałyby one w czasie spotkań własne doświadczenia i umiejętności w poszukiwaniu pracy.

Oczekiwane rezultaty to:

- zmiana świadomości i postaw, zwłaszcza osób długotrwale bezrobotnych,
- poprawa funkcjonowania w środowisku,
- uzyskanie zatrudnienia przez osoby bezrobotne,
- obniżenie poziomu bezrobocia
- zatrudnienie z okresie trwania projektu 7 osób z grupy 50 biorących udział w zajęciach Ośrodka Wsparcia,
- zmiana postaw, samooceny, zachowań i funkcjonowania osób i ich rodzin w środowisku.

Projekt przygotowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Rejonowy Zespół nr II,

z zamiarem uzyskania wsparcia finansowego z funduszy unijnych. Przeszkodą w uruchomieniu projektu jest brak środków własnych i lokalu na uruchomienie ośrodka.

"Szansa na życie"

Program przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze, adresowany do 50 osób - młodzieży w wieku 18-25 lat, usamodzielniającej się na terenie miasta Częstochowa, po opuszczeniu placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych. Bez wsparcia ze strony rodziny, zarówno finansowego, jak i emocjonalnego i psychicznego, mając problemy ze znalezieniem pracy, młodzież ta jest zagrożona wykluczeniem społecznym.

Celem programu jest ułatwienie młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze wejścia na rynek pracy i znalezienia zatrudnienia. Projekt zakłada aktywizację młodzieży poprzez: akcje informacyjne, szkolenia, usługi doradcze, pośrednictwo pracy, porady prawne, pomoc psychologa, grupy wsparcia, staże absolwenckie, prace interwencyjne. Innowacyjnością projektu jest kompleksowość działań wspierających młodzież opuszczającą placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Zakładane rezultaty:

- zdobycie kwalifikacji zawodowych (przez 50% uczestników projektu),
- zdobycie zatrudnienia w ramach subsydiowanych miejsc pracy (20% uczestników),
- odbycie staży (15% uczestników),
- zdobycie zatrudnienia po zakończeniu projektu (20% uczestników),
- podniesienie samooceny.

Projekt opracowany został przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie, we współpracy z PUP Częstochowa.

Powiatowy Urząd Pracy udzielałby wsparcia w organizowaniu staży i subsydiowanych form zatrudnienia. Zagwarantowałby również środki z Funduszu Pracy na realizację projektu w wysokości 25% jego wartości.

DZIAŁANIA PLANOWANE PRZEZ ORGANIZACJE POZARZĄDOWE W LATACH 2005 - 2006

Prowadzenie szkoleń i opieki nad młodzieżą trudną, zagrożoną narkomanią, alkoholizmem i przestępczością

Projekt jest adresowany do 50 osób w wieku 15–24 lat, które nie uczą się, nie pracują i nie są zarejestrowane jako bezrobotne, bądź uczą się w szkołach gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych albo w formach pozaszkolnych, ale sprawiają trudności wychowawcze i mają poważne kłopoty w nauce, pochodzą z rodzin ubogich, zagrożonych dysfunkcjami społecznymi lub wchodzącymi w kolizję z prawem. Jego celem jest ograniczenie zjawiska marginalizacji społecznej i przygotowanie osób narażonych

na wykluczenie społeczne do wejścia na rynek pracy, poprzez:

- szkolenia dla osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, mające na celu przewyższanie problemów, którymi osoby te są obarczone, kształcącej umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach i prowadzące do zwiększania samodzielności;
- szkolenia i warsztaty edukacyjno-wychowawcze na rzecz młodzieży trudnej, mające na celu powrót do nauki w celu zdobycia zawodu i usamodzielnienia się oraz zapobieganie wśród ludzi młodych szerzeniu się dysfunkcji społecznych, takich jak: alkoholizm, narkomania, przestępczość;
- działania towarzyszące: opieka nad dziećmi zagrożonymi dysfunkcjami społecznymi.

Oczekiwane rezultaty to:

- lepsze radzenie sobie z rozwiązywaniem problemów i zachowaniem w trudnych sytuacjach,
- uchronienie młodzieży przed dysfunkcjami społecznymi - alkoholizmem, narkomanią i przestępczością,
- zapewnienie opieki i pomocy w nauce.

Projekt realizowany będzie przez Katolickie Ognisko Wychowawcze Dzieciątka Jezus - Rzymskokatolicka Parafia pw. Narodzenia Pańskiego, ul. Orzechowskiego 1. Rozpoczęcie planowane jest na przełomie lat 2005 i 2006, kontynuacja podobnych działań w latach następnych. Budżet potrzebny w roku 2006, to 40 tys. zł; 36% środków zapewni parafia.

Pomoc ubogim i potrzebującym

Celem projektu jest pomoc rodzinom ubogim, zagrożonym dysfunkcjami i wykluczeniem społecznym lub wchodzącymi w kolizje z prawem, w pełnieniu ich podstawowych funkcji, a także pomoc dzieciom i młodzieży w nauce, w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i problemów związanych z uzależnieniami.

Planowane jest prowadzenie zajęć: opiekuńczo-wychowawczych, edukacyjnych, psychologiczno-pedagogicznych, kompensacyjnych, wyrównawczych, artystycznych, sportowych, terapeutycznych, organizowanie: olimpiad, plenerów, wieczorków okolicznościowych, spotkań rodzinnych, obchodów świąt (Mamy, Taty, Św. Mikołaja, Bożego Narodzenia). Zakłada się zatrudnienie nauczycieli, wychowawców i instruktorów.

Oczekuje się, że w wyniku realizacji przedsięwzięcia jego beneficjenci:

- zostaną objęci pomocą pedagogiczną, psychologiczną, socjalną i doradczą,
- będą umieli rozwiązywać swoje problemy, będą wiedzieli, gdzie zgłosić się z nimi;
- poprawią szkolne wyniki.

Organizatorem przedsięwzięcia jest Katolickie Ognisko Opiekuńczo-Wychowawcze „Ogród” - Rzymskokatolicka parafia św. Józefa, Ul. Okrzei 41, przy wsparciu partnerów, jakimi są: lokalna szkoła podstawowa, gimnazjum oraz prywatni przedsiębiorcy.

Projekt jest już realizowany, ale ze względu na ograniczone środki finansowe - w bardzo wąskim zakresie. Planowane jest objęcie pomocą szerszej grupy potrzebujących, co wymaga nakładów w wysokości 220.000 zł. Planuje się pozyskanie wsparcia z programu SPORZL, działanie 1.5, schemat A - Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka.

Młodzi ludzie a problem uzależnień

Program mający na celu zapobieganie wśród młodych ludzi przebywających w ognisku (ok. 120 osób w wieku od 6-19 lat) rozwoju dysfunkcji społecznych - alkoholizmu, narkomanii, przestępczości, agresji, nadpobudliwości psychoruchowej.

Stworzenie dzieciom miejsca, gdzie mogą się spokojnie uczyć i są bezpieczne, jest szansą na „oderwanie ich” od ulicy, a czasem „wyjęcie” spod wpływu domu rodzinnego. W trudnych sytuacjach mogą liczyć na pomoc psychologa czy pedagoga. Dzieci najbardziej zagrożone patologią zostaną objęte opieką, co zmniejszy przestępczość wśród nieletnich oraz liczbę dzieci i młodzieży uzależnionej od narkotyków i innych używek.

Przewiduje się:

- ustalenie przyczyn i skutków używania środków psychoaktywnych,
- przeciwdziałanie zaburzeniom emocjonalnym,
- przeciwdziałanie agresji wśród młodzieży i dzieci,
- przeciwdziałanie uzależnieniom,
- dostarczenie informacji o substancjach uzależniających oraz zagrożeniu, jakie im towarzyszy,
- pokazanie perspektyw zdrowego stylu życia bez zażywania środków uzależniających,
- promowanie czynników wpływających na wysoką jakość zdrowia (zdrowie, sport, turystyka),
- tworzenie atmosfery akceptacji i poczucia bezpieczeństwa u dzieci.

Z dziećmi młodszymi praca będzie miała charakter zabawy i rozmowy. Ze starszymi będą prowadzone zajęcia warsztatowe, pogadanki w formie cyklu rozmów o uzależnieniach, przestępczości, agresji, wygłaszane przez nauczycieli, osoby z policji, straży miejskiej, ośrodków terapeutycznych, poradni. Wśród wszystkich dzieci będzie przeprowadzona ankieta dotycząca znajomości tematu uzależnień i innych dysfunkcji społecznych (przed rozpoczęciem realizacji projektu i po jego zakończeniu).

W ramach realizacji programu przewidziano zorganizowanie różnego rodzaju imprez: dla wszystkich dzieci - konkursów plastycznych: „Ja i świat uzależnień”, „Ruch to zdrowie”, „Świat bez nałogów, agresji i przestępczości”; projekcji filmów – materiały „Pomarańczowej Linii” oraz filmów dla dzieci; „Dnia bez papierosa, alkoholu, narkotyków”; wyborów Miss i Mistera Zdrowia; odpowiednio do wieku - zajęć warsztatowych, na których dzieci będą uczyć się rozmawiać o swoich problemach i problemach swoich bliskich; dyskusji i „burzy mózgów” – w jaki sposób walczyć z nałogiem; prezentacji dzieciom zdrowego stylu życia, zdrowej kuchni (m.in. na wyjeździe 3 dniowym do Pająka, Poraja); imprez sportowych - wspólnie z innymi ogniskami (turniej piłki nożnej, turniej szachowy, rozgrywki w tenisa stołowego, w piłkarzyki, inne zawody sportowe); zajęć na komputerze – pokazanie dzieciom zabaw i gier bez udziału przemocy i agresji; uczestnictwa, w charakterze widzów, w rozgrywkach siatkówki, w meczach żużlowych (dzięki zaprzyjaźnionym sponsorom).

Oczekiwane rezultaty to:

- zdobycie wiedzy o uzależnieniach i ich następstwach,
- aktywne uczestnictwo w zajęciach około 120 dzieci,
- zdobycie wzorca postępowania, w którym nie ma miejsca na papierosy, alkohol i narkotyki, agresję,
- zdobycie umiejętności mówienia „nie”,

- zdobycie umiejętności podejmowania dobrych decyzji,
- zrozumienie, że człowiek uzależniony jest skazany na samotność,
- zdobycie wiedzy, gdzie należy szukać pomocy.

Program realizowany będzie przez Częstochowskie Towarzystwo Ognisk Wychowawczych - Środowiskowe Ognisko Wychowawcze nr 3 „Otwarte Drzwi”, ul. Kozia 18, Środowiskowe Ognisko Wychowawcze nr 1 „Mały Książę”, Aleja Wojska Polskiego 130, Środowiskowe Ognisko Wychowawcze nr 2 „Iskierka”, ul. Orła 4/8, przy współpracy partnerów: Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, ul. Legionów 58, Policji, Straży Miejskiej, Izby Dziecka, kuratorów, ośrodków terapeutycznych, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, MOSiR-u, lokalnych mediów.

Realizacja planowana jest w latach 2005-2006, nakładem 37,25 tys. zł. Dla zapewnienia realizacji programu konieczna jest modernizacja świetlicy. Problemem jest brak sprzętu VHS, brak środków finansowych na zorganizowanie 3-5 dniowych zajęć plenerowych poza terenem ogniska, zajęć sportowych – integracyjnych z innymi placówkami.

Stowarzyszenie pogodnej starości

Celem projektu jest wzajemne zbliżenie/zintegrowanie środowiska osób starszych i samotnych, utworzenie grupy osób potrafiących wspólnie przeciwstawić się trudnościom wieku starczego. Projekt zakłada podniesienie wiedzy środowiska lokalnego, zdegradowanego bezrobociem i alkoholizmem.

Planuje się zaangażować w pomoc osobom starszym osoby pozostające bez pracy i w ten sposób włączyć je czynnie w życie społeczności lokalnej. Ponadto planuje się zorganizowanie przyjaznego miejsca do spędzania czasu – z dostępem do książek, grami towarzyskimi, telewizją.

Zbliżenie się do siebie uczestników „stowarzyszenia” pozwoli na wzajemne bliższe poznanie się osób starszych i samotnych z terenu parafii – Rakowa, zaowocuje wzajemną pomocą w życiu codziennym.

Oczekiwane rezultaty to ułatwienie organizowania wzajemnej pomocy w wyniku zawiązania grupy osób znających swoją wzajemną sytuację życiową. Dzięki zorganizowaniu otwartego miejsca pobytu – w budynku parafialnym – wytworzone zostanie bezpieczne środowisko, w którym osoby starsze i samotne będą mogły odnaleźć się, spędzając czas nie w samotności, lecz z innymi ludźmi.

Projekt zgłoszony przez Parafię Św. Melchiora Grodzieckiego, ul. Ossowskiego 9, może być realizowany już w roku 2005, pod warunkiem znalezienia partnerów; jego budżet wynosi 20 tys. zł.

Ludzie z problemem pomagają ludziom w problemie

Celem projektu, adresowanego do 70 osób pozostających pod opieką Stowarzyszenie Klub Abstynencki „OSTOJA”, mieszkańców Schroniska dla Bezdomnych Mężczyzn, jest ograniczenie zjawiska marginalizacji społecznej i powrót osób bezdomnych uzależnionych od alkoholu do czynnego życia zawodowego. Potencjalni adresaci projektu pozostają przez dłuższy czas (od kilku do kilkunastu lat) bez stałego zatrudnienia, pomimo posiadanych

kwalifikacji. Największą rzeszę osób stanowią mężczyźni posiadający wykształcenie o kierunku budowlanym (malarze, tapingarze, murarze itp.). Założeniem projektu jest umożliwienie tym osobom podjęcia stałej pracy w branży usług remontowo-budowlanych, na które to usługi istnieje znaczny popyt.

Oczekiwane rezultaty projektu to:

- znalezienie zatrudnienia dla grupy 25 osób pozostających bez pracy,
- utrwalenie czynnego statusu na rynku pracy,
- umożliwienie funkcjonowania w społeczeństwie poprzez usamodzielnienie mieszkańców Schroniska,
- włączenie w społeczność lokalną i przywrócenie więzi rodzinnych.

Projekt został zgłoszony przez Stowarzyszenie Klub Abstynencki „OSTOJA” do realizacji w roku 2006.

PROPOZYCJE DZIAŁAŃ W SFERZE SPOŁECZNEJ NA DALSZE LATA

Szkolenie osób - kandydatów na rodziców zastępczych

Projekt zmierza do ograniczenia zjawiska marginalizacji społecznej – poprzez tworzenie rodzin zastępczych. Planowane jest dostarczenie wiedzy o procesie wychowania, przygotowanie emocjonalne do sprawowania funkcji rodziny zastępczej - w formie 300 godzinny cykl szkoleń, będących okazją do:

- pracy nad rozpoznaniem własnych ograniczeń i konfliktowości,
- rozszerzenia kompetencji wychowawczych.

Efektom realizacji programu będzie: przygotowanie kompetentnych rodziców do sprawowania funkcji zawodowych rodzin zastępczych, spadek liczby niepowodzeń adopcyjnych, wsparcie w trakcie sprawowania opieki.

Szkolenia zawodowe dla pracowników Przychodni Lekarskiej ul. Mireckiego 29

Przedmiotem projektu jest przeprowadzenie cyklu szkoleń zawodowych dla personelu Przychodni Lekarskiej ul. Mireckiego 29 w Częstochowie, mających na celu podniesienie jakości świadczonych usług szkolenia dla personelu pielęgniarstwa środowiskowo-rodzinnego, z zakresu pomocy pielęgniarstwie w domu chorego; będzie on obejmował:

- doskonalenie umiejętności zawodowych pielęgniarek,
- szkolenia dla pielęgniarek z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- szkolenie personelu z zakresu jakości.

Przychodnia planuje również wstępne szkolenia celem wprowadzenia systemu zarządzania jakością wg normy ISO.

W realizacji projektu nawiązana zostanie współpraca z firmami szkoleniowymi. Dla realizacji powyższych założeń konieczne jest pozyskanie dodatkowych źródeł finansowania - planuje się wnioskować o środki ze SPORZL, działanie 1.5 - Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka, schemat A –

Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Pomoc dla dzieci z ubogich rodzin

Projekt zakładający prowadzenie stałych zajęć nauki języków obcych, pomoc psychologa (pedagoga), zakup pomocy naukowych.

Projektodawcą jest I Ognisko Wychowawcze Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, funkcjonujące na terenie Szkoły Podstawowej nr 38 przy ul. Sikorskiego.

INNE PROPOZYCJE DZIAŁAŃ - DO ROZPATRZENIA W TOKU REALIZACJI MPR

Idea rewitalizacji zdegradowanych dzielnic miejskich poprzez wsparcie aktywności społecznej spotkała się z nadzwyczaj żywym odzewem. Oprócz propozycji projektów w pełni dopracowanych, przedstawionych powyżej, zgłoszone zostały dodatkowo następujące propozycje, które mogą być rozwinięte i zrealizowane z pomocą funduszy unijnych w toku realizacji MPR:

- „Straż obywatelska” - aktywizacja społeczeństwa w dziedzinie ochrony bezpieczeństwa i porządku poprzez stworzenie straży obywatelskich współpracujących z Policją i Strażą Miejską (środki potrzebne na łączność, wyposażenie, materiały biurowe, utrzymanie siedziby: co, energia, usługi telekomunikacyjne).
- Zwiększenie zatrudnienia w Straży Miejskiej – zatrudnienie bezrobotnych, włączenie żołnierzy służby zastępczej (projektodawca: Straż Miejska).
- Podniesienie kwalifikacji pracowników samorządowych poprzez kursy nauki języków obcych (uzasadnienie: pracownicy Straży Miejskiej mają częsty kontakt z turystami zagranicznymi).
- Prowadzenie zajęć z samoobrony dla kobiet (projektodawca: Straż Miejska).
- Aktywizacja i wsparcie Domu Kultury przy ul. Łukasińskiego oraz Ośrodka Wychowawczo-Zawodowego Spółdzielni Hutnik przy ul. Mireckiego poprzez organizację imprez mających na celu integrację mieszkańców i ich identyfikację z miastem (projektodawca: SP ZOZ Przychodnia Lekarska ul. Mireckiego 29a).
- Organizacja imprez typu „Biały weekend” dotyczących profilaktyki cukrzycy i schorzeń układu krążenia (projektodawca: SP ZOZ ul. Powstańców Śląskich 7a).
- Propozycje wniesione przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych:
  - wspieranie form pracy środowiskowej dla dzieci i młodzieży: pomoc w nauce, pomoc socjalna, dożywianie, organizacja czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizacja zabaw i zajęć sportowych, w ramach działalności świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych, w szczególności w dzielnicach najbardziej zagrożonych dysfunkcjami;
  - wspieranie działań poradni lub punktów konsultacyjnych utworzonych dla rodzin dysfunkcyjnych, dotkniętych bezrobociem, uzależnieniami, borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi;
    - propagowanie wartości prorodzinnych;
    - rozwój poradnictwa rodzinnego;
  - powołanie klubów integracji społecznej, które proponowałyby poradnictwo prawne, psychologiczne, działalność samopomocową, grupy wsparcia;

- organizowanie mieszkań chronionych dla osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebują wsparcia w funkcjonowaniu w codziennym życiu;
  - podejmowanie działań na rzecz osób niepełnosprawnych z zakresu edukacji, opieki zdrowotnej, aktywizacji zawodowej, adaptacji zawodowej i pomocy społecznej;
  - przeciwdziałanie sytuacjom długotrwałego pozostania bez pracy osób bezrobotnych, przez zatrudnianie ich w ramach robót publicznych i prac interwencyjnych bądź zatrudnienia socjalnego;
  - promowanie i wspieranie wolontariatu – zwiększenie szans młodzieży na uzyskaniem zatrudnienia;
  - przeszkolenie pielęgniarek środowiskowych oraz opiekunek specjalistycznych;
  - szkolenia dla organizacji pozarządowych współpracujących z Wydziałem Zdrowia i Spraw Społecznych.
- Propozycje Biblioteki Publicznej:
    - budowa zintegrowanej sieci komputerowej miejskich placówek bibliotecznych;
    - organizacja klubów internetowych przy bibliotekach i świetlicach środowiskowych.
  - Wnioski Rad Dzielnic:
    - organizacja nadzoru szkolnego ze względu na zagrożenie w szkołach;
    - poprawa i ujednoczenie zasad działania świetlic środowiskowych;
    - zapewnienie czasu wolnego dla młodzieży w godzinach pozalekcyjnych z wykorzystaniem bazy szkół.
  - Przeprowadzenie badań odczuć społecznych na temat bezpieczeństwa publicznego.
  - Kontynuacja badań problemów społecznych.

IV. PLAN DZIAŁAŃ PRZESTRZENNYCH NA LATA 2005-2006

Pierwszy okres programowania Miejskiego Planu Rewitalizacji przyjęto na lata 2005 – 2006.

Plan działań przestrzennych obejmuje wyłącznie zadania gminy oraz samorządowych jednostek organizacyjnych, których rozpoczęcie realizacji planowane jest w pierwszym okresie programowania 2005-2006.

Tab. 52. Plan działań przestrzennych. Działania, których realizacja planowana jest z wykorzystaniem funduszy ZPORR Działanie 3.3. Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe.

Symbol	Nazwa zadania	Termin realizacji	Wartość projektu (w mln zł)	jednostka odpowiedzialna za realizację
1	2	3	4	5
A.1.3.	Przebudowa ul. 7 Kamienic	2006	0,5	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
A.2.1.	Budowa pasażu pieszego łączącego Aleję Pokoju z ul. Iłakowiczówny w dzielnicy Raków	2005	0,3	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
H.1.1.	Rewaloryzacja Parków Podjasnogórskich	2006 - 2007	7,5	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych
J.1.2.	Przebudowa skrzyżowania Al. Pokoju z drogą położoną w ciągu ul. Złotej i drogą dojazdową do terenów huty	2006	2,6	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
K.4.2.	Budowa kładki nad torami PKP	2006	1,2	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg

Z uwagi na ograniczenie ilości znaku w tytułach projektu ZPORR, nazwy mogą ulec zmianie.

Wskaźniki rezultatów dla działań planowanych z wykorzystaniem finansowania z funduszy ZPORR - Działanie 3.3 są określone w kartach projektów - patrz **Załącznik Nr 2**.

Wskaźniki rezultatów dla działań planowanych do realizacji w latach następnych będą określone w kolejnych edycjach programu.

Tab. 53. Plan działań przestrzennych. Działania komplementarne

Symbol	Nazwa zadania	Termin realizacji	Wartość projektu (w mln zł)	jednostka odpowiedzialna za realizację
1	2	3	4	5
A.1.1.	Rewaloryzacja Alei Najświętszej Maryi Panny – nawierzchnia, chodniki, place	2005 - 2011	15,7	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
A.1.2.	Przebudowa ulicy św. Barbary (od ul. 7 Kamienic do ul. św. Augustyna)	2005 – 2006	3,0	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
C.1.	Popówka - modernizacja budynku	2005 – 2007	2,9	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych
C.2.	Adaptacja budynku Konduktorowni na działalność wystawienniczą	2005 - 2006	2,3	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych
C.3.	Modernizacja i remont budynków Muzeum Kopalnictwa i Pawilonu Wystawowego "B"	2005 – 2007	2,9	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych

Symbol	Nazwa zadania	Termin realizacji	Wartość projektu (w mln zł)	jednostka odpowiedzialna za realizację
C.4.	Modernizacja kamienicy przy ul. Katedralnej 8	2005 - 2006	2,2	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Komunalny ZGM TBS Sp. Z o.o.
C.5.	Młodzieżowy Dom Kultury – ul. Łukasieńskiego 68	2005 – 2006	10,3	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Inwestycji i i Zamówień Publicznych
E.1.	Modernizacja Miejskiej Galerii Sztuki	2005	0,9	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Inwestycji i i Zamówień Publicznych
F.1.1.	Rozbudowa i termomodernizacja zespołu budynków IV LO im. H. Sienkiewicza	2005 - 2006	7,7	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Inwestycji i i Zamówień Publicznych
F.5.1.	Remont budynku przy ul. Krakowskiej 34 z przeznaczeniem na cele pomocy społecznej	2005 - 2006	1,5	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Komunalny ZGM TBS Sp. Z o.o.
G.1.1.	Rozbudowa pawilonu „C” szpitala im. L. Rydygiera o funkcję bloku operacyjnego oraz funkcję oddziału intensywnej terapii	2006	10,0	Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie
G.1.3.	Zakup sprzętu komputerowego i modernizacja sieci komputerowej Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie	2005 - 2006	0,4	Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie
H.3.1.	Modernizacja Lodowiska Miejskiego	2005 - 2006	3,0	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Inwestycji i i Zamówień Publicznych
H.3.2.	Modernizacja i remont istniejącego stadionu piłkarskiego KS Raków – ul. Limanowskiego 83 wraz z budową hali sportowej, krytej trybuny z bud. zaplecza socj. - I etap	2005 - 2007	4,0	Gmina Miasto Częstochowa - Wydział Inwestycji i i Zamówień Publicznych
J.1.1.	Uzbrojenie terenów Częstochowskiego Parku Przemysłowego - ok. 100 ha	2005 - 2008	15,9	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
K.2.1.	Modernizacja ul. Kordeckiego	2005 - 2007	1,8	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
K.2.2.	Przebudowa ul. Joselewicza	2005	0,3	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
K.2.3.	Modernizacja ulicy wraz z budową stanowisk parkingowych - łącznik ul. Raclawickiej z Al. NMP wraz z parkingiem	2005	0,5	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
K.2.4.	Przebudowa ul. Raclawickiej na odcinku od ul. Dąbrowskiego do ul. Popiełuszki	2005 - 2006	1,0	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
K.2.5.	Łącznik ul. Przerwy-Tetmajera z ul. Sieroszewskiego	2005 - 2006	0,6	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
K.2.6.	System zdalnej kontroli sygnalizacji świetlnej i zbierania danych	2006 - 2008	3,8	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
K.4.1.	Budowa chodnika w ul. Limanowskiego od przystanku autobusowego przy dworcu PKP-Raków do istniejącego chodnika w kierunku ul. Okrzei	2005	0,1	Gmina Miasto Częstochowa – Miejski Zarząd Dróg
L.2.1.	Termomodernizacja obiektów szpitala im. L. Rydygiera Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie	2005 – 2006	0,8	Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie
L.2.2.	Termomodernizacja obiektów szpitala im. W. Biegańskiego Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie	2005 – 2006	1,2	Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie
L.2.3.	Zastosowanie odnawialnych źródeł energii do wspomaganie systemów energetycznych w obiektach Zespołu Szpitali Miejskich Miejski Szpital Zespolony Częstochowie	2005 – 2006	0,4	Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie

Zadania komplementarne, wykazane w planie działań przestrzennych będą finansowane z wykorzystaniem środków pomocowych z następujących funduszy zewnętrznych:

- Zintegrowany Program Rozwoju Regionalnego

Priorytet 1 Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów.

Działanie 1.1 Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego.

Poddziałanie 1.1.1. Infrastruktura drogowa

Poddziałanie 1.1.2. Infrastruktura transportu publicznego

- Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego – EOG.

- Program Łagodzenia w Regionie Śląskim Skutków Restrukturyzacji Zatrudnienia w Górnictwie Węgla Kamiennego.

V. PLAN FINANSOWY REWITALIZACJI NA LATA 2005-2006.

Plan finansowy realizacji Miejskiego Programu Rewitalizacji na lata 2005 – 2006 przygotowano w oparciu o Wieloletni Plan Inwestycyjny miasta Częstochowy na lata 2005 – 2011.

Plan ten obejmuje zadania gminy oraz jednostek samorządowych gminy, których realizację planuje się rozpocząć w pierwszym okresie programowania MPR 2005-2006 r.

Plan zawiera łączne nakłady na realizację zadania, oraz kwoty zapewnione w WPI miasta Częstochowy na realizację tego zadania w latach 2005 oraz 2006.

Tabl. 54. Plan działań finansowych. Działania, których realizacja planowana jest z wykorzystaniem funduszy ZPORR Działanie 3.3. Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe.

Lp.	Nazwa zadania	Wartość kosztorysowa (brutto)	Źródła finansowania (w tys. zł)							
			Budżet miasta		Budżet Państwa		ZPORR		Inne	
			2005	2006	2005	2006	2005	2006	2005	2006
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
A.1.3.	Przebudowa ul. 7 Kamienic	450	-	67,5	-	45	-	337,5	-	-
A.2.1.	Budowa pasażu pieszego łączącego Aleję Pokoju z ul. Iłłakowiczówny w dzielnicy Raków	383	58	-	38	-	287	-	-	-
H.1.1.	Rewaloryzacja Parków Podjaskogórskich	7500	-	1000	-	300	-	1700	-	-
J.1.2.	Przebudowa skrzyżowania Al. Pokoju z drogą położoną w ciągu ul. Złotej i drogą dojazdową do terenów huty	2 596	-	389,4	-	259,6	-	1 947	-	-
K.4.2.	Budowa kładki nad torami PKP	1 200	-	180	-	120	-	900	-	-

Z uwagi na ograniczenie ilości znaku w tytułach projektu ZPORR, nazwy mogą ulec zmianie.

Karty projektów dla zadań ujętych w powyższej tabeli znajdują się w **Załączniku Nr. 2**.

Tabl. 55. Plan działań finansowych. Działania komplementarne

Symbol	Nazwa zadania	Termin realizacji	Wartość projektu (w tys. zł)	Nakłady z budżetu miasta na lata: (w tys. zł)	
				2005	2006
1	2	3	4	5	6
A.1.1.	Rewaloryzacja Alei Najświętszej Maryi Panny – nawierzchnia, chodniki, place	2005 - 2011	15 700	2 000	2 000
A.1.2.	Przebudowa ulicy św. Barbary (od ul. 7 Kamienic do ul. św. Augustyna)	2005 – 2006	3 000	500	2 500
C.1.	Popówka - modernizacja budynku	2005 – 2007	2 900	600	700
C.2.	Adaptacja budynku Konduktorowni na działalność wystawienniczą	2005 - 2006	2 330	150	200
C.3.	Modernizacja i remont budynków Muzeum Kopalnictwa i Pawilonu Wystawowego "B"	2005 – 2007	2 900	500	700
C.4.	Modernizacja kamienicy przy ul. Katedralnej 8	2005 - 2006	2 245	1 200	1 045
C.5.	Młodzieżowy Dom Kultury – ul. Łukasieńskiego 68	2005 – 2006	10 300	2 000	1 000
E.1.	Modernizacja Miejskiej Galerii Sztuki	2005	922,5	922,5	
F.1.1.	Rozbudowa i termomodernizacja zespołu budynków IV LO im. H. Sienkiewicza	2005 - 2006	7 710	705	1 225
F.5.1.	Remont budynku przy ul. Krakowskiej 34 z przeznaczeniem na cele pomocy społecznej	2005 - 2006	1500	500	1000
G.1.1.	Rozbudowa pawilonu „C” szpitala im. L. Rydygiera o funkcję bloku operacyjnego oraz funkcję oddziału intensywnej terapii	2006	10 000		10 000
G.1.3.	Zakup sprzętu komputerowego i modernizacja sieci komputerowej Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie	2005 - 2006	450	250	200
H.3.1.	Modernizacja Lodowiska Miejskiego	2005 - 2006	3 000	100	2 900
H.3.2.	Modernizacja i remont istniejącego stadionu piłkarskiego KS Raków – ul. Limanowskiego 83 wraz z budową hali sportowej, krytej trybuny z bud. zaplecza socj. - I etap	2005 - 2007	4 000	1 000	2 000
J.1.1.	Uzbrojenie terenów Częstochowskiego Parku Przemysłowego - ok. 100 ha	2006 - 2008	15 870		500
K.2.1.	Modernizacja ul. Kordeckiego	2005 - 2007	1 800	50	
K.2.2.	Przebudowa ul. Joselewicza	2005	250	250	
K.2.3.	Modernizacja ulicy wraz z budową stanowisk parkingowych - łącznik ul. Raclawickiej z Al. NMP wraz z parkingiem	2005	450	450	
K.2.4.	Przebudowa ul. Raclawickiej na odcinku od ul. Dąbrowskiego do ul. Popieluszki	2005 - 2006	1 000	275	725
K.2.5.	Łącznik ul. Przerwy-Tetmajera z ul. Sieroszewskiego	2005 - 2006	560	100	452
K.2.6.	System zdalnej kontroli sygnalizacji świetlnej i zbierania danych	2006 - 2008	3 780		150
K.4.1.	Budowa chodnika w ul. Limanowskiego od przystanku autobusowego przy dworcu PKP-Raków do istniejącego chodnika w kierunku ul. Okrzei	2005	90	90	
L.2.1.	Termomodernizacja obiektów szpitala im. L. Rydygiera Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie	2005 – 2006	800	400	400
L.2.2.	Termomodernizacja obiektów szpitala im. W. Biegańskiego Miejski Szpital Zespolony w Częstochowie	2005 – 2006	1 200	500	700
L.2.3.	Zastosowanie odnawialnych źródeł energii do wspomaganie systemów energetycznych w obiektach Zespołu Szpitali Miejskich Miejski Szpital Zespolony Częstochowie	2005 – 2006	400	200	200
RAZEM :			93 158	12 743	28 597

VI. SYSTEM WDRAŻANIA

1. Za koordynację działań ujętych w MPR, monitoring rezultatów MPR i aktualizację programu odpowiada Pełnomocnik d.s. Rewitalizacji, podlegający Prezydentowi Miasta.
2. Pełnomocnik d.s. Rewitalizacji, przy pomocy Biura Pełnomocnika d.s. Rewitalizacji:
  - a. koordynuje, za pośrednictwem Zespołu d.s. Wdrażania Miejskiego Programu Rewitalizacji, realizację sektorowych polityk i programów operacyjnych w zakresie dotyczącym obszaru rewitalizacji, pod kątem założonych celów i rezultatów MPR,
  - b. współpracuje z partnerami w sektorze gospodarczym i społecznym oraz zapewnia informację o programie i komunikację społeczną,
  - c. współpracuje z Komisją Społeczną,
  - d. zapewnia, we współpracy z wydziałem Strategii Rozwoju i Integracji Europejskiej, spójność MPR ze strategią rozwoju miasta oraz ukierunkowanie programu pod kątem optymalnego wykorzystania możliwości pozyskania wsparcia zewnętrznego zarówno dla działań planowanych przez Urząd Miasta i jednostki podległe, jak partnerów zewnętrznych,
  - e. określa, przy pomocy Zespołu d.s. Wdrażania Miejskiego Programu Rewitalizacji, potrzeby dotyczące pomocy technicznej dla jednostek gminnych i partnerów zewnętrznych w zakresie planowania i realizacji projektów i programów,
  - f. prowadzi monitoring rezultatów MPR, w porozumieniu z Wydziałem Strategii Rozwoju i Integracji Europejskiej oraz Wydziałem Planowania Przestrzennego.
3. Zespół d.s. Wdrażania Miejskiego Programu Rewitalizacji, w skład którego wchodzi przedstawiciele wydziałów i jednostek organizacyjnych podlegających gminie, odpowiada za:
  - a. wypracowanie koncepcji działań, proponowanych do realizacji w ramach MPR, poprzez zaangażowanie członków Zespołu w pracę tematycznych grup roboczych, tworzonych przez Pełnomocnika stosownie do potrzeb,
  - b. rekomendację działań i zadań do ujęcia w części operacyjnej programu (dotyczącej okresu najbliższych 1-6 lat), po dokonaniu wstępnej analizy celowości, ich wykonalności organizacyjnej i prawnej oraz zgodności z politykami sektorowymi opracowanych w postaci kart projektów, według wzoru przyjętego w Zarządzeniu Nr 38/04 Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 9 grudnia 2004r. w sprawie instrukcji dotyczącej zapewnienia prawidłowego – pod względem formalno - merytorycznym – przygotowania wniosków o przyznanie dofinansowania z funduszy i programów pomocowych Unii Europejskiej.
  - c. przygotowanie projektów niezbędnych zmian i aktualizacji w politykach i programach operacyjnych, w wypadku potrzeby ich skoordynowania z celami MPR,
  - d. wypracowanie zestawu mierników na potrzeby monitoringu rezultatów MPR,
  - e. zapewnienie gromadzenia danych na potrzeby monitoringu MPR w swoich jednostkach organizacyjnych.
4. Komisja Społeczna zgłasza propozycje zadań inwestycyjnych i nieinwestycyjnych do ujęcia w MPR.

W skład Komisji Społecznej wchodzi przedstawiciele :

- Rady Miasta – Komisja Doradcza,

- Rad Dzielnic,
- partnerów z sektora publicznego,
- organizacji pozarządowych,
- jednostek gospodarczych
- obywateli.

Komisja będzie powołana w okresie funkcjonowania MPR.

VII. SYSTEM MONITOROWANIA, OCENY I KOMUNIKACJI SPOŁECZNEJ

1. Monitoring programu rewitalizacji obejmuje :
  - rejestrowanie rezultatów realizacji programu,
  - rejestrowanie procesów społecznych, gospodarczych i przestrzennych zachodzących w obszarze rewitalizacji,
  - obserwację zewnętrznych uwarunkowań realizacji programu, w tym zmian w kierunkach polityki regionalnej i dostępnych instrumentów wsparcia zadań planowanych do realizacji w ramach MPR.
  - Rezultaty projektów inwestycyjnych oraz programów społecznych i gospodarczych ujętych w programie rewitalizacji podlegają monitoringowi i ocenie - bez względu na to, czy realizowane są przy udziale wsparcia Unii Europejskiej, czy nie.
2. Monitoring jest podstawą:
  - a. okresowej oceny programu rewitalizacji, zarówno w zakresie uzyskiwanych rezultatów jak aktualności przyjętych założeń programu,
  - b. formułowania propozycji zmian celów i zadań w kolejnych aktualizacjach programu.
3. Pełnomocnik d.s. Rewitalizacji opracowuje system monitorowania MPR, na podstawie wypracowanego przez Zespół ds. Wdrażania MPR zestawu mierników.
4. Właściwe wydziały Urzędu Miasta i jednostki organizacyjne odpowiedzialne za realizację i wdrażanie zadań MPR odpowiadają za gromadzenie danych dotyczących wskaźników monitoringowych dla realizowanych zadań i projektów oraz dla MPR.
5. Pełnomocnik ds. Rewitalizacji odpowiada za analizę, na podstawie gromadzonych danych, zjawisk i procesów społecznych, gospodarczych i przestrzennych występujących w obszarze rewitalizacji, a także śledzi zewnętrzne uwarunkowania realizacji programu, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości pozyskiwania

wsparcia realizacji MPR ze środków zewnętrznych.

6. Raz w roku, Pełnomocnik d.s. Rewitalizacji dokonuje oceny rezultatów realizacji zadań objętych programem rewitalizacji oraz uwarunkowań zewnętrznych realizacji MPR, zamieszczając wyniki w raporcie rocznym w terminie składania sprawozdań z realizacji budżetu.
7. Prezydent przedkłada Radzie Miasta raport roczny wraz z oceną realizacji MPR oraz stosownie do potrzeb przedstawia propozycje koniecznych zmian w programie.

8. **Aktualizacja programu rewitalizacji dokonywana jest :**

- w zakresie projektów i programów przewidzianych do realizacji w okresie operacyjnym - raz w roku, w terminach określonych każdorazowo dla aktualizacji Wieloletniego Programu Inwestycyjnego,
- w zakresie diagnozy stanu obszaru rewitalizacji - nie rzadziej niż co 3 lata.
- w zakresie pozostałych planowanych działań - stosownie do potrzeb.

9. Aktualizację MPR zatwierdza Rada Miasta, na wniosek Prezydenta Miasta.

Projekt aktualizacji MPR w części operacyjnej obejmuje działania zarekomendowane przez Zespół d.s. Rewitalizacji. Zespół dokonuje rekomendacji działań w drodze głosowania.

10. Sporządzając projekt aktualizacji MPR, Pełnomocnik d.s. Rewitalizacji:

- przyjmuje propozycje zadań inwestycyjnych i działań nieinwestycyjnych, zgłaszane przez:
- członków **Zespołu d.s. Wdrażania Miejskiego Programu Rewitalizacji**,
- Komisji Społecznej i Komisję Doradczą,
- partnerów z sektora publicznego oraz organizacji pozarządowych,
- obywateli i jednostki gospodarcze,

Propozycje te zgłaszane będą w postaci wniosków zawierających cel, zakres rzeczowy i szacowany koszt projektu lub działania.

- przedstawia własne propozycje działań do ujęcia w MPR,
- powołuje, w zależności od potrzeb, grupy robocze spośród członków **Zespołu d.s. Wdrażania Miejskiego Programu Rewitalizacji** i partnerów zewnętrznych, w celu dopracowania propozycji działań, w zgodzie z kryteriami wyboru priorytetów MPR (punkt B, Zasada 2), dokonania wstępnej analizy ich wykonalności oraz uzgodnień ze służbami finansowymi (w stosunku do działań proponowanych do realizacji w okresie operacyjnym),
- przeprowadza konsultacje społeczne i uzyskuje opinię Komisji Rady Miasta d.s. Rewitalizacji.

11. Rozpowszechnianie informacji o Miejskim Programie Rewitalizacji.

Rozpowszechnianie informacji o Miejskim Programie Rewitalizacji będzie odbywać się

w następujących formach:

- Spotkania z partnerami społeczno – gospodarczymi Gminy,
- Spotkania z Radami Dzielnic,
- Informacje zamieszczone na stronach internetowych Urzędu Miasta Częstochowy-
www.czestochowa.pl,
- Analizy i badania,
- Koncepcje architektoniczno-urbanistyczne terenów rewitalizowanych,
- Artykuły w prasie lokalnej,
- Reklamy
- Audycje radiowe i telewizyjne przy współpracy z lokalnymi i regionalnymi nadawcami audiowizualnymi.

ZAŁĄCZNIKI

DZIAŁANIE 3.3. Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe

TABELARYCZNE ZESTAWIENIE INFORMACJI DOTYCZĄCYCH DZIAŁANIA 3.3

Nazwa Programu Operacyjnego	ZPORR	
Nazwa Priorytetu	Rozwój lokalny	
Nazwa działania	Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe	
Nazwa poddziałania	Rewitalizacja obszarów miejskich	Rewitalizacja obszarów po-przemysłowych i powojkowych
Dziedzina interwencji Funduszy Strukturalnych	164, 352,353	164, 351,353
Numer działania	3.3	3.3
Numer poddziałania	3.3.1	3.3.2
Czas trwania działania	2004-2006	
Instytucja Zarządzająca	Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego w MGiP	
Instytucja Pośrednicząca	Urząd Wojewódzki	
Beneficjenci Końcowi	<p>1. gminy, miasta na prawach powiatu lub działające w ich imieniu jednostki organizacyjne (zgodnie z <i>Ustawą o Finansach Publicznych</i>),</p> <p>2. niżej wymienione podmioty, których projekt został ujęty w Lokalnym Programie Rewitalizacji:</p> <p>a) podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada miasto,</p> <p>b) podmioty wybrane w drodze Ustawy <i>Prawo Zamówień Publicznych</i> - zharmonizowanej z prawem Wspólnot Europejskich, dostarczające usługi użyteczności publicznej na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego pod warunkiem przestrzegania zasad pomocy publicznej określonych w przepisach szczególnych,</p> <p>c) organizacje pozarządowe nie działające dla zysku, stowarzyszenia, fundacje oraz kościoły i związki wyznaniowe (publiczne i <i>non-profit</i>),</p> <p>d) spółdzielnie mieszkaniowe,</p> <p>e) instytucje użyteczności publicznej: np. policja, straż pożarna,</p> <p>f) szkoły wyższe,</p> <p>g) wspólnoty mieszkaniowe¹</p>	<p>1. gminy, miasta na prawach powiatu, powiaty lub działające w ich imieniu jednostki organizacyjne (zgodnie z <i>Ustawą o Finansach Publicznych</i>),</p> <p>2. związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,</p> <p>3. niżej wymienione podmioty, których projekt został ujęty w Lokalnym Programie Rewitalizacji:</p> <p>a) podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada gmina lub powiat,</p> <p>b) podmioty wybrane w drodze Ustawy <i>Prawo Zamówień Publicznych</i> - zharmonizowanej z prawem Wspólnot Europejskich, dostarczające usługi użyteczności publicznej na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego pod warunkiem przestrzegania zasad pomocy publicznej określonych w przepisach szczególnych,</p> <p>c) organizacje pozarządowe nie działające dla zysku, stowarzyszenia, fundacje oraz kościoły i związki wyznaniowe (publiczne i <i>non-profit</i>),</p> <p>d) spółdzielnie mieszkaniowe,</p> <p>e) instytucje użyteczności publicznej: np. policja, straż pożarna,</p> <p>f) szkoły wyższe,</p> <p>g) wspólnoty mieszkaniowe²</p>
Instytucja Płatnicza	Departament Instytucji Płatniczej w MF	
Rodzaj pomocy (np. czy będą to granty inwestycyjne, doradztwo, szkolenia)	dotacje inwestycyjne	

1 Wyłącznie dla projektów dotyczących konserwacji i renowacji fasad budynków wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia (bez prowadzenia prac w indywidualnych mieszkaniach) - znajdujących się w rejestrze zabytków i pod warunkiem, że wiążą się one z tworzeniem stałych miejsc pracy.

2 Wyłącznie dla projektów dotyczących konserwacji i renowacji fasad budynków wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia (bez prowadzenia prac w indywidualnych mieszkaniach) - znajdujących się w rejestrze zabytków i pod warunkiem, że wiążą się one z tworzeniem stałych miejsc pracy.

Max. udział środków EFRR (%) w kwalifikujących się kosztach publicznych na poziomie projektu	- 75% kwalifikujących się kosztów publicznych	- 75% kwalifikujących się kosztów publicznych - 50% kwalifikujących się kosztów publicznych – tylko w przypadku projektów dotyczących kompleksowego zagospodarowania terenu, gdy projekt generuje znaczący dochód netto.
Wsparcie finansowe ogółem dla działania (w EUR)	132 739 543	
Wsparcie finansowe Unii Europejskiej (w EUR)	99 554 658	
Wsparcie finansowe z krajowych środków publicznych (w EUR)	33 184 885	
Przewidywana wielkość środków prywatnych (w EUR)	9 273 954	
Udział środków Unii Europejskiej (%) w środkach publicznych na poziomie działania	75,00%	
Udział krajowych środków publicznych (%) w środkach publicznych na poziomie działania	25,00%	
System wyboru projektów	Konkurs projektów. Wnioski projektowe są składane do Urzędu Marszałkowskiego. Oceny merytorycznej wniosków dokonuje panel ekspertów. Rekomendacji wyboru projektów dla Zarządu Województwa dokonuje Regionalny Komitet Sterujący. Umowy z beneficjentami podpisuje Wojewoda.	
Skład grup roboczych rekomendujących projekty i Komitetów Sterujących	W skład RKS, kierowanego przez członka Zarządu Województwa, wchodzi m.in. przedstawiciele: samorządów terytorialnych, partnerów społecznych, partnerów gospodarczych, innych instytucji mających podstawowe znaczenie dla rozwoju regionalnego (np. przedstawiciele środowisk akademickich), Wojewody oraz Instytucji Zarządzającej ZPORR (MGiP).	

CEL DZIAŁANIA

Celem działania jest zachęcanie do rozwijania nowych form aktywności gospodarczej generujących miejsca pracy poprzez oferowanie infrastruktury do prowadzenia działalności dostosowanej do potrzeb nowych przedsiębiorstw, przy równoczesnej trosce o ochronę stanu środowiska naturalnego warunkującego zrównoważony rozwój gospodarczo-społeczny.

Zasadniczym celem działania jest ożywienie gospodarcze i społeczne, a także zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego, w tym nadanie obiektom i terenom zdegradowanym nowych funkcji społeczno-gospodarczych poprzez:

- rewitalizację i odnowę zdegradowanych obszarów miast i dzielnic mieszkaniowych w miastach;
- rewitalizację obiektów i terenów po-przemysłowych, przez zmianę dotychczasowych funkcji na gospodarcze, społeczne, edukacyjne, zdrowotne, rekreacyjne i turystyczne,
- rewitalizację obiektów i terenów po-wojskowych, przez zmianę z przeważającą, dotychczas funkcji zabudowy po-wojskowej na usługową, gospodarczą, społeczną, edukacyjną, zdrowotną, rekreacyjną i turystyczną.

UZASADNIENIE DZIAŁANIA

Na skutek procesów rynkowych wiele miast w Polsce utraciło dotychczasową bazę ekonomiczną w postaci ośrodków przemysłowych, bądź bazy wojskowej. W szczególnie trudnej sytuacji znalazły się miasta, których byt ekonomiczny opierał się niekiedy na funkcjonowaniu jednego zakładu przemysłowego zatrudniającego kilka tysięcy osób.

Nowym zjawiskiem w Polsce, lecz już dobrze rozpoznany w Europie, jest degradacja obszarów wielkomiejskich. Wiąże się ona z problemami degradacji społecznej, jak również degradacji majątku trwałego o wartości kulturowej, które uzewnętrzniają się w skali „sypialniowych” oraz po-przemysłowych dzielnic. Problemy te często wpływają na obniżenie, niekiedy skutecznie, zainteresowania inwestorów całym miastem, a w skrajnych przypadkach nawet całym regionem.

Zjawisko to posiada poważne konsekwencje dla rynku pracy i możliwości rozwoju całych regionów. Wspólnymi cechami tych obszarów jest m.in.: utrzymujące się długotrwałe bezrobocie, niskie dochody, w których znaczna część stanowi pomoc socjalną, niski poziom wykształcenia ludności, patologie społeczne.

W wyniku wzrostu umiędzynarodowienia gospodarki oraz wdrożenia reguł gospodarki rynkowej w Polsce od początku lat 90-tych występuje również problem z branżami przemysłu, które wymagają restrukturyzacji. W stosunku do niektórych sektorów podjęto już głęboki proces restrukturyzacji, jednakże nadal brakuje regionalnie zorientowanych instrumentów polityki społeczno-gospodarczej oddziaływujących nie tylko bezpośrednio na sektor, którego dotyczy proces restrukturyzacji, ale także na obszary, w których przedsiębiorstwa są zlokalizowane. Obszary te cechuje koncentracja bezrobocia, zwłaszcza strukturalnego i patologii społecznych. Poza tym występuje niski poziom przedsiębiorczości, brak czynników wzrostu, a ludność zamieszkująca te tereny pomimo dość dobrego poziomu wykształcenia charakteryzuje się niedostosowaniem kwalifikacji do zmieniającego się rynku pracy. Infrastruktura techniczna znajdująca się na tych terenach, aczkolwiek rozwinięta, wymaga znacznych nakładów na modernizację.

Szczególnym problemem w Polsce jest także zagospodarowanie obiektów oraz terenów zajmowanych w przeszłości przez armię byłego Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich (ZSRR). Należą do nich zarówno kompleksy obiektów w skład, których wchodzi: koszary, szpitale, magazyny, jak i pojedyncze obiekty o charakterze militarnym - lotniska, porty. Pomimo upływu czasu (armia ZSRR opuściła teren Polski w 1992r.) problem integracji tych obszarów i ich wykorzystania nadal nie jest rozwiązany. Podobnie istnieje problem z zagospodarowaniem byłych baz Wojska Polskiego, które zostały opuszczone w wyniku przeprowadzanej reformy armii.

KOMPLEMENTARNOŚĆ Z INNYMI DZIAŁANAMI I PROGRAMAMI

Działanie jest komplementarne z:

- Działaniem 1.5. ZPORR „Infrastruktura Społeczeństwa Informacyjnego”;
- Działaniem 2.2. ZPORR „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne
- Działaniem 2.4. ZPORR „Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi”;
- Działaniem 3.2. ZPORR „Obszary podlegające restrukturyzacji”;
- Działaniem 3.4. ZPORR „Mikroprzedsiębiorstwa”;
- Działaniem 3.5. ZPORR „Lokalna infrastruktura społeczna”.

SPO „Rozwój Zasobów Ludzkich”:

- Działaniem 1.2. „Perspektywy dla młodzieży”;
- Działaniem 1.3. „Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia”;
- Działaniem 1.5 „Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka”;
- Działaniem 1.6. „Integracja i reintegracja zawodowa kobiet”.

Inicjatywa Wspólnotowa EQUAL

SPO „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw”

OPIS DZIAŁANIA

Cele wymieniane w Podstawach Wsparcia Wspólnoty oraz interwencje określone w ZPORR wykazują potrzebę stworzenia kompleksowego podejścia do kwestii trwałej peryferyzacji obszarów i marginalizacji dużych grup mieszkańców zdegradowanych społecznie i ekonomicznie miast i dzielnic miast oraz zdegradowanych obszarów po-przemysłowych i po-wojskowych poprzez działania inspirujące rozwój nowych funkcji obszarów problemowych oraz przywrócenie terenom zdegradowanym utraconych funkcji społeczno-gospodarczych.

Projekty infrastrukturalne dotyczące rewitalizacji obszarów miejskich oraz terenów po-przemysłowych i po-wojskowych będą wdrażane w powiązaniu z projektami z zakresu żywienia gospodarczego oraz rozwiązywania problemów społecznych i ułatwienia przedsiębiorstwom warunków prowadzenia działalności gospodarczej – poprzez dostarczenie im dogodniejszych warunków, uzupełniając tym samym działania podejmowane w ramach ZPORR Priorytetu 2 – „Wzmocnienie Regionalnych Zasobów Ludzkich” oraz Sektorowego Programu Operacyjnego „Rozwój Zasobów Ludzkich” i Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw”, a także Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL.

Wdrażanie projektów rewitalizacji miast i dzielnic miast, w ramach tego działania, wpłynie również na stworzenie potencjału dla przyszłej realizacji w Polsce Inicjatywy Wspólnotowej URBAN.

Rewaloryzacja urbanistyczna będzie polegać na wsparciu kompleksowych działań technicznych, takich jak: remonty, modernizacja infrastruktury podstawowej oraz rewaloryzacja zabudowy, poprawa funkcjonalności ruchu kołowego i ruchu pieszego, zwiększenie funkcjonalności i estetyki przestrzeni publicznych, w tym renowacja obiektów o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się na terenach rewitalizowanych.

Projekty obejmować będą także działania na rzecz walki z patologiami społecznymi. Ich koncentracja na obszarach problemowych pozwoli na przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego pewnych grup, które w wyniku trudnej sytuacji na rynku pracy znalazły się na marginesie życia społecznego.

W ramach Działania 3.3. realizowane będą dwa poddziałania:

3.3.1. – Rewitalizacja obszarów miejskich;

3.3.2. – Rewitalizacja obszarów przemysłowych i powojkowych.

PODDZIAŁANIE 3.3.1. Rewitalizacja obszarów miejskich

W ramach tego poddziałania wspierane będą projekty, które będą wynikały ze zintegrowanych³ programów rewitalizacji społeczno-gospodarczej, przestrzennej i funkcjonalnej zdegradowanych: dzielnic mieszkaniowych, zespołów mieszkaniowych w miastach, (szczególnie na obszarach zagrożonych lub dotkniętych zjawiskami patologii społecznej) w celu:

- tworzenia w zdegradowanych dzielnicach warunków lokalowych i infrastrukturalnych dla rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości, działalności kulturalnej i edukacyjnej, w tym mających za zadanie podniesienie kwalifikacji mieszkańców ww. terenów zagrożonych wykluczeniem społecznym. Priorytetowo będą traktowane projekty mające znaczenie dla rozwoju gospodarczego,
- porządkowania „starej tkanki” urbanistycznej poprzez odpowiednie zagospodarowywanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem,
- renowacji zabudowy budynków w tym obiektów infrastruktury społecznej,
- renowacji budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się na rewitalizowanym terenie oraz ich adaptacja na cele: gospodarcze, społeczne i kulturalne,
- poprawy funkcjonalności struktury ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych,
- przebudowy i/lub remontów publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych, kulturalnych i sportowych połączonych z działalnością gospodarczą,
- tworzenia stref bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast.

Ważny element tego poddziałania stanowi pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast poprzez szybszy wzrost gospodarczy i wzrost zatrudnienia.

Dlatego też gminy, które będą chciały uzyskać wsparcie w ramach tego poddziałania na terenie, których znajdują się obszary miast wymagające rewitalizacji, muszą przygotować kilkuletnie Lokalne Programy Rewitalizacji⁴.

Obszary miejskie poddawane rewitalizacji muszą zostać wyznaczone w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Ich granice zostaną wyznaczone na podstawie krytycznej analizy wyników badań i analiz (w tym wniosków różnych podmiotów współuczestniczących w procesie rewitalizacji) przeprowadzonych dla potrzeb przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Dokonując tego wyboru należy wziąć pod uwagę:

- poziom bezrobocia;
- poziom ubóstwa oraz trudne warunki mieszkaniowe;
- poziom przestępczości;
- poziom wykształcenia mieszkańców;
- poziom przedsiębiorczości mieszkańców;
- poziom degradacji technicznej infrastruktury i budynków;
- poziom zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Poza tym Lokalne Programy Rewitalizacji powinny zawierać opis niezbędnych działań potrzebnych dla rozwoju gospodarczego rewitalizowanych terenów, proponowane sposoby rozwiązywania problemów społecznych, a także kilkuletnie plany finansowe gminy dotyczące rewitalizacji obszarów miejskich. Programy te muszą być zgodne ze strategią rozwoju województwa i powinny być przekazane razem z wnioskiem aplikacyjnym EFRR - po uprzednim zatwierdzeniu uchwałą Rady Miasta - Urzędem Marszałkowskim.

Inwestycje wdrażane w ramach Poddziałania 3.3.1. muszą wynikać z Lokalnych Programów Rewitalizacji i są to poniższe projekty:

porządkowanie „starej tkanki” urbanistycznej poprzez odpowiednie zagospodarowywanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem, izolacja, remont i/lub przebudowa elewacji, fasad i dachów budynków oraz pomieszczeń przeznaczonych na cele: gospodarcze, szkoleniowe lub kulturalne - za wyjątkiem przeprowadzania prac budowlano-montażowych w indywidualnych mieszkaniach - w ramach działania wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu, w tym:

- remont, przebudowa instalacji w budynkach: grzewczych, elektrycznych, gazowych i wodno-kanalizacyjnych;
- zagospodarowaniem przyległego terenu (budowa, remont, przebudowa małej architektury, ogrodzeń).

renowacja budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się na rewitalizowanym terenie w tym ich adaptacja na cele: gospodarcze, społeczne, edukacyjne, turystyczne

³ Pojęcie zintegrowane programy oznacza takie Lokalne Programy Rewitalizacji w ramach, których:

-przewidziano do realizacji różne działania społeczno-gospodarcze z zakresu aktywizacji terenu rewitalizowanego (t.zw. mikroprogramy)i/lub,

-występują projekty różnych kategorii beneficjentów końcowych przewidziane w Uzupelnieniu ZPORR dla Poddziałania 3.3.1.

⁴ Przykładowa procedura przygotowania Lokalnych Programów Rewitalizacji Obszarów Miejskich, oraz przykładowa struktura znajduje się w załączniku Uzupelnienia ZPORR.

lub kulturalne, przyczyniająca się do tworzenia stałych miejsc pracy. Priorytetowo będą traktowane budynki posiadające potencjał dla rozwoju turystyki. Renowacja będzie się składała z działań wspierających:

- prace konserwatorskie,
- odnowienie zabudowań (za wyjątkiem indywidualnych mieszkań).

prace konserwatorskie, odnowienie fasad i dachów budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się w rejestrze zabytków wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu przyczyniająca się do tworzenia stałych miejsc pracy,

wyburzanie budynków pod cele: usługowe, kulturowe, edukacyjne, gospodarcze, turystyczne lub rekreacyjne,

remont i/lub przebudowa infrastruktury publicznej związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych, kulturalnych,

tworzenia stref bezpieczeństwa i zapobiegania przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast, w tym:

- budowa i/lub remont oświetlenia;
- zakup i instalacja systemów monitoringu przyczyniających się do realizacji działania.

adaptacja, przebudowa i/lub remonty budynków i kubatury użyteczności publicznej wraz z przyległym otoczeniem na cele edukacyjno-społeczne znajdujących się na terenie rewitalizowanym w tym m.in.: przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły średnie i ponadgimnazjalne, szkoły wyższe, szkolne stołówki, domy dziecka, ośrodki walki z patologiami społecznymi (np. walki z narkomanią, alkoholizmem), poradnie psychologiczne, świetlice dla dzieci i młodzieży, domy kultury, Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz obiekty służące pomocą społeczną (np. dla samotnych matek z dziećmi, zapobiegania przestępczości, punkty służące pomocą i przekwalifikowywaniem byłych więźniów) – priorytetowo będą traktowane budynki, które głównie przyczynią się do rozwoju działalności gospodarczej i zatrudnienia (za wyjątkiem prac remontowo-instalacyjnych w indywidualnych mieszkaniach), w tym:

- izolacja, remont, przebudowa fasad i dachów budynków;
- remont, przebudowa, adaptacja pomieszczeń
- budowa, remont, przebudowa instalacji w budynkach: grzewczych, wodno-kanalizacyjnych, gazowych, elektrycznych;
- zagospodarowanie przyległego terenu (np. budowa, remont, przebudowa ogrodzeń i małej architektury).

przebudowa, wymiana i/lub remont infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, elektrycznej, grzewczej i gazowej w rewitalizowanych obiektach publicznych, usługowych,

regeneracja, rehabilitacja i zabudowywanie pustych przestrzeni publicznych, w tym:

- remont i/lub przebudowa: placów, rynków, parkingów, placów zabaw dla dzieci, publicznych toalet miejskich, małej architektury (np. tarasy widokowe, fontanny, ławki, kosze na śmieci), miejsc rekreacji, terenów zielonych (zieleń wysoka, niska i trawniki) oraz prace restauracyjne na terenie istniejących parków.

remonty i/lub przebudowa infrastruktury technicznej, szczególnie w zakresie ochrony środowiska na terenie zdegradowanych dzielnic miast, w tym:

- budowa, remonty i/lub przebudowa sieci kanalizacyjnych i innych urządzeń do oczyszczania, gromadzenia, odprowadzania i przesyłania ścieków,
- budowa, remonty i/lub przebudowa kanalizacji deszczowej,
- wymiana elementów konstrukcyjnych zawierających azbest w budynkach publicznych (poza celami mieszkaniowymi) w przypadku, gdy nie wymaga to przebudowy całego obiektu i po spełnieniu wymagań przekazania powstałych odpadów zawierających azbest podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki takimi odpadami,
- budowa, remonty i/lub przebudowa sieci wodociągowych, ujęć wody i urządzeń służących do gromadzenia i uzdatniania wody oraz urządzeń regulujących ciśnienie wody.

poprawa funkcjonalności ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych rewitalizowanego terenu, w tym:

- remonty, przebudowa i/lub modernizacja dróg lokalnych (gminnych lub powiatowych) i ulic prowadzących do dzielnic mieszkalnych oraz komunalnych dróg osiedlowych (m.in.: wzmocnienie podbudowy jezdni, polepszenie stanu nośności, wymiana i poszerzenie nawierzchni) oraz małych obiektów inżynierskich,
- budowa, remonty i/lub przebudowa chodników i przejść dla pieszych, jak również wszelkie inne prace infrastrukturalne i/lub zakup wyposażenia pozwalający zwiększyć bezpieczeństwo pieszych, rowerzystów lub zwierząt, (np. budowa, przebudowa i/lub remont ścieżek rowerowych),

remont i/lub przebudowa obiektów pełniących funkcje zaplecza turystycznego, kulturalnego,

remont, przebudowa i/lub przystosowanie budynków i kubatury dla potrzeb tworzenia inkubatorów przedsiębiorczości,

remont, przebudowa i/lub przystosowanie budynków i infrastruktury na cele turystyczne i kulturalne (włącznie z odnowieniem i konserwacją obiektów dziedzictwa kulturowego) prowadząca do zrównoważonego rozwoju i tworzenia miejsc pracy.

KOSZTY KWALIFIKOWANE W RAMACH PODDZIAŁANIA 3.3.1.

Beneficjenci końcowi mogą ubiegać się o środki z EFRR jeżeli zostaną spełnione następujące kryteria:

- wnioskowane projekty wynikają z zatwierdzonych uchwałą Rady Miasta Lokalnych Programów Rewitalizacji (wnioskowane projekty są tam wymienione - stanowią ich integralny element - oraz została uzasadniona ich realizacja);
- wnioskowane projekty przyczyniają się do realizacji celów działania, np.: przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu zamieszkującej tam ludności, tworzą nowe, stałe miejsca pracy.

W ramach Poddziałania 3.3.1. do wydatków kwalifikowanych mogą zostać zaliczone koszty kwalifikowane zgodnie z zasadami wymienionymi w Rozporządzeniu Komisji Europejskiej 448/2004 z 10 marca 2004r. W szczególności mogą to być następujące koszty - tylko w przypadku przyjęcia projektu do realizacji :

1. Przygotowanie Lokalnych Programów Rewitalizacji (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań) – podmiotem uprawnionym do otrzymania zwrotu poniesionego kosztu przygotowania dokumentu jest samorząd miasta,
2. Prac przygotowawczych:
  - przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy,
  - przygotowanie studium wykonalności, raportu oddziaływania na środowisko,
  - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
  - zakup niezabudowanego terenu nierozzerwalnie związanego z realizacją projektu (nie więcej niż 10 % całkowitego kosztu kwalifikowalnego projektu),
  - projekt budowlany i architektoniczny
  - badania i prace projektowe poprzedzające rewitalizację obszarów miejskich związane z urbanistyką, krajobrazem, i budownictwem oraz roboty pomiarowe,
  - zakup nieruchomości jeśli istnieje bezpośrednie powiązanie między zakupem i celami realizacji poddziałania 3.3.1. ZPORR – zgodnie z zasadami Rozporządzenia KE 448/2004/WE z dnia 10 marca 2004r.,
  - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
  - koszt przygotowania projektu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych.
3. Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym:
  - przygotowanie terenu pod budowę,
  - prace ziemne,
  - prace budowlano-montażowe,
  - prace budowlane,
  - prace rozbiórkowe,
  - prace remontowe,
  - prace modernizacyjne,
  - prace konserwacyjne,
  - prace wykończeniowe,
  - prace ziemne,
  - przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
  - prace wykończeniowe w tym umocnienia,
  - zakup wyposażenia nierozzerwalnie związanego z funkcjonowaniem inwestycji,
  - nadzór inżynierski i konserwatorski,
  - koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z realizacją działania.

Do kosztów **niekwalifikowanych** należy:

- budowa budynków mieszkaniowych;
- budowa budynków,
- adaptacja, przebudowa, remont budynków, powierzchni i mieszkań na cele mieszkaniowe,
- remont, przebudowa, adaptacja budynków administracji publicznej w celach wyłącznie administracyjnych, (za wyjątkiem funkcji szkoleniowych, przekwalifikowywania, poradnictwa zawodowego osób bezrobotnych, zapobiegania przestępczości - przyczyniających się do realizacji celów działania i dla jednostek, które uczestniczą w realizacji programu);
- zakup obiektów wykorzystywanych jako miejsce świadczenia usług przez administrację publiczną (za wyjątkiem funkcji szkoleniowych, przekwalifikowywania, poradnictwa zawodowego osób bezrobotnych - przyczyniających się do realizacji celów działania i dla jednostek, które uczestniczą w realizacji programu) – zgodnie z zasadą nr 6 zawartą w Rozporządzeniu KE 448/2004/WEz dnia 10 marca 2004r.;
- uzbrojenie terenu pod budowę budynków mieszkaniowych;
- remont, przebudowa indywidualnych mieszkań (prace budowlano-montażowe),
- rozbiórka budynków pod budowę budynków mieszkalnych,
- zakup nieruchomości dla celów mieszkaniowych
- zakup nieruchomości w przypadku, jeśli w ciągu ostatnich 10 lat była finansowana z krajowych lub

- wspólnotowych grantów, które powodowałyby podwójne współfinansowanie jego zakupu ze środków EFRR - zgodnie z zasadą nr 6 zawartą w Rozporządzeniu KE 448/2004/WE z dnia 10 marca 2004r.
- finansowanie projektów, nie ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji (nie znajdują się w granicach obszaru podlegającego rewitalizacji), nie przyczyniających się do realizacji celów działania.

RODZAJE BENEFICJENTÓW W RAMACH PODDZIAŁANIA 3.3.1

1. gminy, miasta na prawach powiatu lub działające w ich imieniu jednostki organizacyjne (zgodnie z *Ustawą o Finansach Publicznych*),
2. niżej wymienione podmioty, których projekt został ujęty w Lokalnym Programie Rewitalizacji:
  - a) podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada miasto,
  - b) podmioty wybrane w drodze *Ustawy Prawo Zamówień Publicznych* – zharmonizowanej z prawem Wspólnot Europejskich, dostarczające usługi użyteczności publicznej na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego pod warunkiem przestrzegania zasad pomocy publicznej określonych w przepisach szczególnych,
  - c) organizacje pozarządowe nie działające dla zysku, stowarzyszenia, fundacje oraz kościoły i związki wyznaniowe (publiczne i *non-profit*),
  - d) spółdzielnie mieszkaniowe,
  - e) instytucje użyteczności publicznej: np. policja, straż pożarna,
  - f) szkoły wyższe,
  - g) wspólnoty mieszkaniowe⁵.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW PODDZIAŁANIA 3.3.1.

Dofinansowanie z EFRR:

- 75% kwalifikujących się wydatków publicznych

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

- z budżetu państwa – Minister Gospodarki i Pracy (10%) oraz np. Minister Kultury (zgodnie z zasadami ustalonymi przez danego dysponenta części budżetowej)
- z budżetu jednostek samorządu terytorialnego

W ramach projektów związanych z turystyką pomoc publiczna będzie przyznawana na następujących warunkach:

- na projekty infrastrukturalne zgodnie z pułapami zawartymi w mapie pomocy regionalnej:

30% EDN - dla podregionów 22 (Warszawa) i 42 (Poznań);

40% EDN - dla podregionów 4 (Wrocław), 17 (Kraków) i 30 (Gdynia- Gdańsk- Sopot);

50% EDN - dla pozostałych podregionów.

Beneficjenci, którzy spełniają kryteria małego lub średniego przedsiębiorcy mogą otrzymać dodatkową pomoc, której poziom nie może przekroczyć 15 punktów procentowych brutto.

- na projekty promocyjne udzielana jest pomoc de minimis do momentu, w którym, łącznie z inną pomocą uzyskaną przez przedsiębiorcę, nie przekroczy kwoty 100 tys. euro w okresie 3 kolejnych lat.

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW PODDZIAŁANIA 3.3.1.

KRYTERIA FORMALNE

1. Kompletność wniosku,
2. Kompletność załączników,
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku,
4. Zgodność z celami działania określonymi w Uzupelnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w Uzupelnieniu ZPORR dla danego działania,

⁵ Wyłącznie dla projektów dotyczących konserwacji i renowacji fasad budynków wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia (bez prowadzenia prac w indywidualnych mieszkaniach) - znajdujących się w rejestrze zabytków i pod warunkiem, że wiążą się one z tworzeniem stałych miejsc pracy.

5. Zgodność z kryterium geograficznym – na obszarach podlegających rewitalizacji,
6. Właściwy okres realizacji projektu zgodnie z zasadą n+2 (uzasadnienie w razie jego przekroczenia),
7. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupelnieniu ZPORR,
8. Zgodność udziału % dofinansowania z budżetu państwa z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupelnieniu ZPORR,
9. Kwalifikowalność wydatków,
10. Źródła finansowania projektu,
11. Zgodność z aktualnym Lokalnym Programem Rewitalizacji,

KRYTERIA MERYTORYCZNO-TECHNICZNE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
II	Wpływ projektu na poprawę warunków ekonomicznych i atrakcyjności inwestycyjnej obszaru na którym będzie realizowany projekt oraz tworzenie miejsc pracy.	4	16
III	Poprawność wskaźników	1	4
IV	Wykonalność techniczna	1	4
V	Polityki horyzontalne	1	4
VI	Kompleksowe projekty oddziaływujące zarówno na sferę gospodarczą, jak i społeczną.	2	8
VII	Komplementarność z działaniami realizowanymi ze środków EFS dla osób chcących podnieść kwalifikacje lub zagrożonych utratą zatrudnienia w ramach ZPORR oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym wspieranych w ramach SPO "Rozwój Zasobów Ludzkich", a także działań w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL na terenach objętych rewitalizacją.	2	8
	Maksymalna liczba punktów		52

Projekty dotyczące inkubatorów przedsiębiorczości

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza preferowane będą projekty komplementarne z projektami finansowanymi w ramach ZPORR, innych programów finansowanych ze środków UE oraz z innych źródeł	1	4
II	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
III	Znaczący wpływ ekonomiczny projektu na rozwój lokalny	4	16
IV	Poprawność wskaźników	1	4
V	Wykonalność techniczna	1	4
VI	Polityki horyzontalne	1	4
	Maksymalna liczba punktów		40

PODDZIAŁANIE 3.3.2 Rewitalizacja obszarów po-przemysłowych i po-wojskowych

W ramach tego poddziałania wspierane będą projekty, które będą wynikały ze zintegrowanych⁶ programów rewitalizacji społeczno-gospodarczej, przestrzennej i funkcjonalnej terenów po-przemysłowych i po-wojskowych wraz ze znajdującymi się na nich obiektami. Głównym celem rewitalizacji obszarów poprzemysłowych jest zmiana dotychczasowych funkcji i adaptacja terenu oraz znajdujących się tam obiektów poprzemysłowych na inne cele. Podobnie celem rewitalizacji obszarów powojskowych jest zmiana dotychczasowych funkcji i adaptacja terenu oraz znajdujących się tam obiektów na cele: usługowe, gospodarcze, społeczne, edukacyjne, zdrowotne, rekreacyjne, kulturalne i turystyczne. Priorytetowo będą traktowane projekty dostarczające funkcje gospodarcze. Istotnym także będzie włączenie obszarów po-przemysłowych i po-wojskowych znajdujących się na terenie miast w jeden organizm miejski poprzez odpowiednie zagospodarowanie znajdującego się tam terenu. W ramach tego poddziałania szczególna uwaga zostanie także zwrócona na kwestie ochrony środowiska naturalnego przyczyniającą się do rekonwersji terenu poprzez tworzenie stref zieleni (m.in. zalesianie), oraz rozbiórkę niepotrzebnych instalacji z terenów po-przemysłowych i po-wojskowych w celu nadanie nowych funkcji społeczno-gospodarczych tym terenom

Ważny element tego poddziałania stanowi pobudzenie aktywności środowisk lokalnych i stymulowanie współpracy na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

Dlatego też Gminy/Powiaty, które będą chciały uzyskać wsparcie w ramach tego poddziałania i na terenie, których znajdują się obszary po-przemysłowe lub po-wojskowe wymagające rewitalizacji, muszą przygotować kilkuletnie Lokalne Programy Rewitalizacji⁷.

Obszary poprzemysłowe i powojskowe poddawane rewitalizacji muszą zostać wyznaczone przez Gminę/Powiat w trakcie przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Granice te zostaną wyznaczone na podstawie krytycznej analizy wyników badań i analiz (w tym wniosków różnych podmiotów współuczestniczących w procesie rewitalizacji) przeprowadzonych dla potrzeb przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Dokonując tego wyboru powinno się wziąć pod uwagę:

- istniejący teren i infrastrukturę po-wojskową, po-przemysłową,
- poziom bezrobocia;
- poziom ubóstwa;
- poziom przestępczości;
- poziom wykształcenia mieszkańców;
- poziom przedsiębiorczości mieszkańców;
- poziom degradacji technicznej infrastruktury i budynków;
- poziom zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

W Lokalnych Programach Rewitalizacji muszą obligatoryjnie zostać wyznaczone granice obszaru rewitalizacji wraz z ich uzasadnieniem⁸. Poza tym Lokalne Programy Rewitalizacji powinny zawierać opis niezbędnych działań potrzebnych dla rozwoju gospodarczego terenów rewitalizowanych, sposoby rozwiązywania problemów społecznych, kilkuletnie plany finansowe Gmin/Powiatów dotyczące rewitalizacji. Programy te muszą być także zgodne ze strategiami rozwoju województw i powinny być przekazane wraz z wnioskiem aplikacyjnym do EFRR - po uprzednim zatwierdzeniu uchwałą Rady Gminy/Powiatu - Urzędem Marszałkowskim.

Inwestycje wdrażane w ramach Poddziałania 3.3.2. muszą wynikać z Lokalnych Programów Rewitalizacji i są to poniższe projekty:

- izolacja, remont, prace rozbiórkowe, przebudowa i/lub adaptacja budynków, obiektów, infrastruktury i urządzeń po-przemysłowych i po-wojskowych wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu w celu nadania im nowych funkcji użytkowych: usługowych, turystycznych, rekreacyjnych, zdrowotnych i edukacyjnych;
- remont, przebudowa i/lub adaptacja opustoszałej kubatury i pomieszczeń dla: biur, warsztatów, pomieszczeń dla inkubatorów przedsiębiorczości oraz pomieszczeń konferencyjnych, a także dla m.in.: przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów, szkół średnich i ponadgimnazjalnych, szkół wyższych, szkolnych stołówek, domów dziecka, ośrodków walki z patologiami społecznymi (np. walki z narkomanią, alkoholizmem), poradni psychologicznych, świetlic dla dzieci i młodzieży, domów kultury, Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz obiektów służących pomocą społeczną (np. dla samotnych matek z dziećmi, zapobiegania przestępczości, punkty służące pomocą i przekwalifikowywaniem byłych więźniów) – pomoc strukturom świadczącym usługi dla lokalnej społeczności - przyczyniające się do tworzenia lub ochrony miejsc pracy i przeciwdziałania marginalizacji społecznej. Priorytetowo traktowane będą projekty, które będą wspierać działania gospodarcze, w tym:
  - izolacja, remont, przebudowa fasad i dachów budynków;
  - budowa, remont, przebudowa instalacji w budynkach: grzewczych, wodno-kanalizacyjnych, gazowych, elektrycznych;

⁶ Pojęcie zintegrowane programy oznacza takie Lokalne Programy Rewitalizacji w ramach, których:

- przewidziano do realizacji różne działania społeczno-gospodarcze z zakresu aktywizacji terenu rewitalizowanego (tzw. mikroprogramy) i/lub,

- występują projekty różnych kategorii beneficjentów końcowych przewidziane w Uzupełnieniu ZPORR dla Poddziałania 3.3.2.

⁷ Przykładowa procedura przygotowania Lokalnych Programów Rewitalizacji Obszarów Po-przemysłowych i Po-wojskowych, a także struktura znajduje się w załączniku Uzupełnienia ZPORR.

⁸ Dopuszczalna jest korekta granic obszaru rewitalizacji po wykonaniu badań i studiów, przed ostatecznym podjęciem uchwały przez jednostkę samorządu terytorialnego.

- zagospodarowanie przyległego terenu (np. budowa, remont, przebudowa ogrodzeń i małej architektury).
- izolacja, remont, adaptacja i/lub przebudowa pokoszarowych budynków mieszkalnych w celu nadania im nowych funkcji: usługowych, gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, rekreacyjnych (za wyjątkiem prac budowlano-instalacyjnych w indywidualnych mieszkaniach), w tym:
- remont, przebudowa, adaptacja pomieszczeń (za wyjątkiem celów mieszkaniowych);
  - izolacja, remont, przebudowa fasad, dachów;
  - budowa, remont, przebudowa instalacji w budynkach: grzewczych, wodno-kanalizacyjnych, elektrycznych, gazowych;
  - zagospodarowanie przyległego terenu, w tym budowa, remont, przebudowa małej architektury i ogrodzeń.
- porządkowanie „starej tkanki” urbanistycznej poprzez odpowiednie zagospodarowywanie i zabudowywanie pustych przestrzeni w harmonii z otoczeniem na cele usługowe, edukacyjne, społeczne, turystyczne, rekreacyjne, gospodarcze, kulturalne,
- wyburzanie budynków na cele: usługowe, kulturowe, edukacyjne, gospodarcze, turystyczne lub rekreacyjne,
- renowacja (prace związane z konserwacją, rewaloryzacją, zachowaniem, adaptacją) budynków, infrastruktury o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym (w tym z zakresu ochrony dziedzictwa przemysłowego i obiektów o znaczeniu militarnym), a także ich adaptacja na cele: gospodarcze, społeczne i kulturalne wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia - znajdujących się na rewitalizowanym terenie,
- prace konserwatorskie, odnowienie fasad i dachów budynków o wartości architektonicznej i znaczeniu historycznym znajdujących się w rejestrze zabytków wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu, przyczyniająca się do tworzenia stałych miejsc pracy,
- zakładanie parków i/lub zalesianie oczyszczonego obszaru, w celu nadania mu funkcji turystycznych i/lub rekreacyjnych,
- zabudowywanie pustych przestrzeni:
- budowa, remont i/lub przebudowa: placów, rynków, parkingów, placów zabaw dla dzieci, publicznych toalet, małej architektury (np. tarasy widokowe, fontanny, ławki, kosze na śmieci), miejsc rekreacji, terenów zielonych (zieleń wysoka, niska i trawniki) oraz prace restauracyjne na terenie istniejących parków.
- budowa, przebudowa i/lub remont podstawowej infrastruktury komunalnej, w szczególności w zakresie ochrony środowiska naturalnego oraz infrastruktury transportowej znajdującej się na terenie rewitalizowanym:
- budowa, przebudowa i/lub modernizacja sieci wodociągowych, ujęć wody, urządzeń służących do gromadzenia i uzdatniania wody oraz urządzeń regulacji ciśnienia wody,
  - budowa, przebudowa i/lub modernizacja oczyszczalni ścieków,
  - budowa, remont i/lub przebudowa sieci kanalizacyjnych i innych urządzeń do oczyszczania, gromadzenia, odprowadzania i przesyłania ścieków,
  - budowa, remont i/lub przebudowa kanalizacji deszczowej,
  - rekultywacja gruntów, usuwanie niebezpiecznych materiałów – jeśli stanowi to niezbędny element realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji;
  - wymiana elementów konstrukcyjnych zawierających azbest w budynkach publicznych (poza celami mieszkaniowymi) w przypadku, gdy nie wymaga to przebudowy całego obiektu i po spełnieniu wymagań przekazania powstałych odpadów zawierających azbest podmiotom, które uzyskały zezwolenie właściwego organu na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki takimi odpadami,
  - budowa, remont i/lub przebudowa systemów odwadniających,
  - budowa, remont i/lub przebudowa: chodników, przejść dla pieszych lub zwierząt, ścieżek rowerowych,
  - budowa i/lub remont parkingów,
  - budowa, rozbudowa, modernizacja i/lub remont dróg (poza drogami międzynarodowymi, krajowymi i wojewódzkimi) na terenach obszarów po-wojskowych i po-przemysłowych i ich połączeń z siecią dróg publicznych (np.: zwiększenie nośności, usunięcie ostrych i ciasnych zakrętów, poszerzenie nawierzchni) łącznie z budową i/lub remontem drogowej infrastruktury towarzyszącej (w tym obiektów inżynierskich),
  - kompleksowe uzbrojenie terenu pod inwestycje,
- tworzenia stref bezpieczeństwa na terenie byłych obszarów po-przemysłowych i po-wojskowych w miastach w celu zapobiegania przestępczości w zagrożonych patologiami społecznymi obszarach miast, w tym:
- budowa i/lub remont oświetlenia,
  - zakup i instalacja systemów monitoringu przyczyniających się do realizacji działania.
- budowa, przebudowa i/lub remont obiektów dla nadania im funkcji zaplecza kulturalnego, turystycznego lub rekreacyjnego rewitalizowanego obszaru w celu tworzenia stałych miejsc pracy.

KOSZTY KWALIFIKOWANE PODDZIAŁANIA 3.3.2.

Beneficjenci końcowi mogą ubiegać się o środki z EFRR jeżeli zostaną spełnione następujące kryteria:

- wnioskowane projekty wynikają z zatwierdzonych uchwałą Rady Gminy/Powiatu Lokalnych Programów Rewitalizacji (wnioskowane projekty są tam wymienione - stanowią ich integralny element - oraz została uzasadniona ich realizacja);
- wnioskowane projekty przyczyniają się do realizacji celów działania, np.: zwłaszcza tworzą nowe, stałe miejsca pracy i tworzą nowe gospodarcze funkcje tych terenów.

W ramach Poddziałania 3.3.2. do wydatków kwalifikowanych mogą zostać zaliczone koszty kwalifikowane zgodnie z zasadami wymienionymi w Rozporządzeniu Komisji Europejskiej 448/2004 z 10 marca 2004r. W szczególności mogą to być następujące koszty - tylko w przypadku przyjęcia projektu do realizacji :

1. Przygotowanie Lokalnych Programów Rewitalizacji (przeprowadzenie prac studialnych, ekspertyz, badań) – podmiotem uprawnionym do zwrotu poniesionego kosztu przygotowania dokumentu jest samorząd gminy lub powiatu (w zależności od tego kto zlecił przygotowanie programu),
2. Prac przygotowawczych, w tym:
  - przygotowanie dokumentacji technicznej: koncepcja budowlana, projekt budowlany, projekt wykonawczy
  - przygotowanie studium wykonalności, raportu oddziaływania na środowisko,
  - zakup niezabudowanego terenu – jeśli jest nierozzerwalnie związany z realizacją projektu (nie więcej niż 10 % całkowitego kosztu kwalifikującego projektu),
  - projekt budowlany i architektoniczny
  - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
  - badania i prace projektowe poprzedzające rewitalizację obszarów po-przemysłowych i po-wojskowych związane z urbanistyką, krajobrazem, i budownictwem oraz roboty pomiarowe,
  - zakup nieruchomości jeśli istnieje bezpośrednie powiązanie między zakupem i celami realizacji poddziałania 3.3.2 ZPORR – zgodnie z zasadami Rozporządzenia KE 448/2004/WE z dnia 10 marca 2004r.
  - przygotowanie dokumentacji przetargowej,
  - koszt przygotowania przetargu, w tym publikacji ogłoszeń przetargowych.
3. Prace inwestycyjne i związane z procesem inwestycyjnym:
  - prace ziemne, w tym przygotowywanie gruntu pod zabudowę,
  - prace rozbiórkowe,
  - prace remontowe,
  - prace budowlane,
  - prace modernizacyjne,
  - prace porządkowe związane z oczyszczaniem terenu z materiałów, sprzętu i chemikaliów powojkowych i poprzemysłowych, asenizacją i wywozem niepożądanych materiałów,
  - prace budowlane i konstrukcyjne,
  - prace konserwacyjne,
  - przebudowa infrastruktury technicznej kolidującej z inwestycją,
  - prace wyburzeniowe,
  - prace wykończeniowe,
  - zakup wyposażenia nierozzerwalnie związanego z funkcjonowaniem inwestycji,
  - nadzór inżynierski i konserwatorski,
  - koszty informacji i promocji projektu integralnie związane z realizacją działania.

Do kosztów **niekwalifikowanych** należy:

- budowa budynków mieszkaniowych;
- zakup obiektów wykorzystywanych jako miejsce świadczenia usług przez administrację publiczną (za wyjątkiem funkcji szkoleniowych, przekwalifikowywania, poradnictwa zawodowego osób bezrobotnych - przyczyniających się do realizacji celów działania i dla jednostek, które uczestniczą w realizacji programu) – zgodnie z zasadą nr 6 zawartą w Rozporządzeniu KE 448/2004/WE z dnia 10 marca 2004r
- remont, przebudowa, adaptacja lub budowa obiektów wykorzystywanych jako miejsce świadczenia usług przez administrację publiczną (za wyjątkiem funkcji szkoleniowych, poradnictwa i przekwalifikowywania zawodowego, zapobiegania przestępczości - przyczyniających się do realizacji celów działania i dla jednostek, które uczestniczą we wdrażaniu programu) – zgodnie z zasadą nr 6 zawartą w Rozporządzeniu KE 448/2004/WE z dnia 10 marca 2004r
- prace budowlano-montażowe w indywidualnych mieszkaniach,
- uzbrojenie terenu pod budowę budownictwa mieszkaniowego;
- zakup nieruchomości dla celów wyłącznie mieszkaniowych,
- rozbiórka budynków pod budowę budynków mieszkaniowych,

- zakup nieruchomości w przypadku jeśli w ciągu ostatnich 10 lat była finansowana z krajowych lub wspólnotowych grantów, które powodowałyby podwójne współfinansowanie jego zakupu ze środków EFRR - zgodnie z zasadą nr 6 zawartą w Rozporządzeniu KE 448/2004/WE z dnia 10 marca 2004r..
- finansowanie projektów, nie ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji (nie znajdują się w granicach obszaru podlegającego rewitalizacji).

RODZAJE BENEFICJENTÓW W RAMACH PODZIAŁANIA 3.3.2.

1. gminy, miasta na prawach powiatu, powiaty lub działające w ich imieniu jednostki organizacyjne (zgodnie z *Ustawą o Finansach Publicznych*),
2. związki, porozumienia i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego,
3. niżej wymienione podmioty, których projekt został ujęty w Lokalnym Programie Rewitalizacji:
  - a) podmioty wykonujące usługi publiczne na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego, w których większość udziałów lub akcji posiada gmina lub powiat,
  - b) podmioty wybrane w drodze *Ustawy Prawo Zamówień Publicznych* – zharmonizowanej z prawem Wspólnot Europejskich, dostarczające usługi użyteczności publicznej na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego pod warunkiem przestrzegania zasad pomocy publicznej określonych w przepisach szczególnych,
  - c) organizacje pozarządowe nie działające dla zysku, stowarzyszenia, fundacje oraz kościoły i związki wyznaniowe (publiczne i *non-profit*);
  - d) spółdzielnie mieszkaniowe;
  - e) policja,
  - f) szkoły wyższe,
  - g) wspólnoty mieszkaniowe⁹.

POZIOM DOFINANSOWANIA PROJEKTÓW PODZIAŁANIA 3.3.2.

Dofinansowanie z EFRR:

- 75% kwalifikujących się wydatków publicznych,
- 50% kwalifikujących się wydatków publicznych - w tylko przypadku projektów dotyczących kompleksowego uzbrojenia terenu, gdy inwestycja generuje znaczący dochód netto

Dofinansowanie z krajowych środków publicznych:

- z budżetu państwa – Minister Gospodarki i Pracy (10%) oraz np. Minister Kultury (zgodnie z zasadami ustalonymi przez danego dysponenta części budżetowej)
- z budżetu jednostek samorządu terytorialnego

W ramach projektów związanych z turystyką pomoc publiczna będzie przyznawana na następujących warunkach:

-na projekty infrastrukturalne zgodnie z pułapami zawartymi w mapie pomocy regionalnej:

- 30% EDN - dla podregionów 22 (Warszawa) i 42 (Poznań);
- 40% EDN - dla podregionów 4 (Wrocław), 17 (Kraków) i 30 (Gdynia- Gdańsk- Sopot);
- 50% EDN - dla pozostałych podregionów.

Beneficjenci, którzy spełniają kryteria małego lub średniego przedsiębiorcy mogą otrzymać dodatkową pomoc, której poziom nie może przekroczyć 15 punktów procentowych brutto.

-na projekty promocyjne udzielana jest pomoc de minimis do momentu, w którym, łącznie z inną pomocą uzyskaną przez przedsiębiorcę, nie przekroczy kwoty 100 tys. euro w okresie 3 kolejnych lat.

KRYTERIA WYBORU PROJEKTÓW PODZIAŁANIA 3.3.2.

KRYTERIA FORMALNE

1. Kompletność wniosku,
2. Kompletność załączników,
3. Wnioskodawca uprawniony jest do składania wniosku,
4. Zgodność z celami działania określonymi w Uzupelnieniu ZPORR, zgodność rodzaju projektu z listą przewidzianą w Uzupelnieniu ZPORR dla danego działania,
5. Zgodność z kryterium geograficznym – na obszarach podlegających rewitalizacji,
6. Właściwy okres realizacji projektu zgodnie z zasadą n+2 (uzasadnienie w razie jego przekroczenia),

⁹ Wyłącznie dla projektów dotyczących konserwacji i renowacji fasad budynków wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia (bez prowadzenia prac w indywidualnych mieszkaniach) - znajdujących się w rejestrze zabytków i pod warunkiem, że wiążą się one z tworzeniem stałych miejsc pracy.

7. Zgodność udziału % dofinansowania z EFRR z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupelnieniu ZPORR,
8. Zgodność udziału % dofinansowania z budżetu państwa z maksymalnym limitem przewidzianym w Uzupelnieniu ZPORR
9. Kwalifikowalność wydatków,
10. Źródła finansowania projektu,
11. Znaczący dochód netto dla celów ustalenia wysokości dotacji (tylko w przypadku inwestycji dotyczących kompleksowego uzbrojenia terenu)
12. Zgodność z aktualnym Lokalnym Programem Rewitalizacji,

KRYTERIA MERYTORYCZNO-TECHNICZNE

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza preferowane będą projekty komplementarne z projektami finansowanymi w ramach ZPORR, innych programów finansowanych ze środków UE oraz z innych źródeł	1	4
II	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
III	Znaczący wpływ ekonomiczny projektu na rozwój lokalny	4	16
IV	Poprawność wskaźników	1	4
V	Wykonalność techniczna	1	4
VI	Polityki horyzontalne	1	4
VII	Kompleksowe projekty oddziałujące zarówno na sferę gospodarczą, jak i społeczną.	2	8
VIII	Lokalizacja w pobliżu osi komunikacyjnych	1	4
	Maksymalna liczba punktów		52

Projekty dotyczące inkubatorów przedsiębiorczości

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza preferowane będą projekty komplementarne z projektami finansowanymi w ramach ZPORR, innych programów finansowanych ze środków UE oraz z innych źródeł	1	4
II	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
III	Znaczący wpływ ekonomiczny projektu na rozwój lokalny	4	16
IV	Poprawność wskaźników	1	4
V	Wykonalność techniczna	1	4
VI	Polityki horyzontalne	1	4
	Maksymalna liczba punktów		40

Projekty dotyczące kompleksowego zagospodarowania terenu

Nr	Kryteria	Waga	Maksymalny wynik
I	Komplementarność z innymi projektami, zwłaszcza preferowane będą projekty komplementarne z projektami finansowanymi w ramach ZPORR, innych programów finansowanych ze środków UE oraz z innych źródeł	1	4
II	Trwałość projektu i wykonalność instytucjonalna (gwarantuje stabilność finansową projektu oraz trwałość struktury instytucjonalnej)	2	8
III	Znaczący wpływ ekonomiczny projektu na rozwój lokalny	4	16
IV	Poprawność wskaźników	1	4
V	Wykonalność techniczna	1	4
VI	Wpływ na polityki horyzontalne	1	4
VII	Kompleksowość projektu	2	8
	Maksymalna liczba punktów		48

TRYB ROZPATRYWANIA WNIOSKÓW

Beneficjent Końcowy przygotowuje projekt w formie standardowego wniosku o przyznanie dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na Projekt realizowany w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego i składa go do jednostki ds. wyboru projektów we właściwym

Urzędzie Marszałkowskim w odpowiedzi na ogłoszony konkurs. W jednostce ds. wyboru projektów dokonana zostanie ocena formalna złożonych wniosków. Następnie Panel Ekspertów dokona oceny merytorycznej i technicznej wniosków. Lista rankingowa projektów ułożona na podstawie oceny dokonanej przez Panel Ekspertów zostanie przekazana pod obrady Regionalnego Komitetu Sterującego. Regionalny Komitet Sterujący zarekomenduje przyznanie dotacji dla projektów. Na podstawie rekomendacji RKS Zarząd Województwa dokona wyboru projektów do dofinansowania. Umowę z beneficjentem końcowym o przyznaniu dofinansowania podpisuje Wojewoda.

Dokument	Proces	Podmiot
WNIOSEK	ZŁOŻENIE WNIOSKU DO URZĘDU MARSZAŁKOWSKIEGO	BENEFICJENT KOŃCOWY
WNIOSEK – KARTA WERYFIKACJI FORMALNEJ	WERYFIKACJA KOMPLETNOŚCI I POPRAWNOŚCI FORMALNEJ	JEDNOSTKA DS. WYBORU PROJEKTÓW W URZĘDZIE MARSZAŁKOWSKIM
WNIOSEK – KARTA OCENY MERYTORYCZNEJ I TECHNICZNEJ	OCENA MERYTORYCZNA I TECHNICZNA, REKOMENDOWANIE WNIOSKU RKS	PANEL EKSPERTÓW
WNIOSEK	REKOMENDACJA WYBORU PROJEKTU ZARZĄDOWI WOJEWÓDZTWA	REGIONALNY KOMITET STERUJĄCY
WNIOSEK I DECYZJA	ZATWIERDZENIE WNIOSKU I PRZEKAZANIE DECYZJI WOJEWÓDZIE	ZARZĄD WOJEWÓDZTWA
UMOWA O PRYZYNIANIE DOFINANSOWANIA	ZAWARCIE UMOWY Z BENEFICJENTEM KOŃCOWYM	WOJEWODA

PRZEPIŁYWY FINANSOWE W RAMACH DZIAŁANIA

Refundacja wydatków ze środków EFRR

Warunkiem niezbędnym otrzymania z Komisji Europejskiej refundacji poniesionych wydatków jest weryfikacja i potwierdzenie wniosków płatniczych przez poszczególne instytucje zaangażowane w proces przepływu środków.

Po poniesieniu wydatków związanych z realizacją projektu, beneficjent końcowy składa nie częściej niż raz w miesiącu do Instytucji Pośredniczącej wniosek o ich refundację. Instytucja Pośrednicząca dokonuje szczegółowej weryfikacji wniosków o refundację zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym. Po dokonaniu weryfikacji wniosków, Instytucja Pośrednicząca dokonuje refundacji wydatków poniesionych przez poszczególnych beneficjentów końcowych. Refundacja dokonywana jest z konta programowego Instytucji Pośredniczącej, na którym gromadzone są środki zaliczki oraz płatności okresowe z Komisji Europejskiej.

Instytucja Pośrednicząca sporządza zbiorczy wniosek o refundację wydatków i przekazuje go do Instytucji Zarządzającej ZPORR, która przeprowadza weryfikację wszystkich zbiorczych wniosków o refundację wydatków przekazanych przez Instytucje Pośredniczące. Po zakończeniu weryfikacji Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza zbiorczy wniosek o refundację wydatków oraz przekazuje go do Instytucji Płatniczej, która wnioskuje o refundację do Komisji Europejskiej.

Po otrzymaniu refundacji z Komisji Europejskiej, Instytucja Płatnicza przekazuje środki EFRR z rachunku programowego ZPORR na poziomie Instytucji Płatniczej na rachunki programowe utworzone na poziomie Instytucji Pośredniczących w Oddziałach Okręgowych Narodowego Banku Polskiego.

Współfinansowanie krajowe z budżetu państwa

Wojewoda (Instytucja Pośrednicząca) wnioskuje o uruchomienie środków na współfinansowanie projektu do Ministra Gospodarki i Pracy na zasadach określonych w corocznie uchwalanej procedurze.

W przypadku, gdy współfinansowanie zapewnia inny dysponent części budżetowej, środki przekazywane są na zasadach określonych przez tego dysponenta.

POMOC PUBLICZNA

Programy pomocy dla projektów z dziedziny turystyki podlegają procedurze notyfikacji do Komisji Europejskiej. W przypadku przedsiębiorstw działających na terenie inkubatorów przedsiębiorczości, pomoc publiczna może być udzielana. Wówczas wsparcie będzie udzielane zgodnie z zasadą *de minimis*. Wsparcie projektów realizowanych w ramach pozostałych dziedzin działania nie będzie stanowiło pomocy publicznej.

PROCEDURA RAPORTOWANIA

Beneficjent końcowy jest zobowiązany do monitorowania i raportowania z realizacji projektu okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji projektu. Raporty przedkłada Instytucji Pośredniczącej.

Po weryfikacji otrzymanych raportów monitoringowych i danych generowanych w systemie SIMIK Instytucja Pośrednicząca sporządza skonsolidowany raport z komponentu regionalnego ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na koniec realizacji.

Do raportu dołączana jest informacja o realizacji Regionalnego Planu Działań Informacyjnych i Promocyjnych, sporządzana przez Samorząd Województwa.

Raporty kwartalne, roczne i na zakończenie realizacji komponentu regionalnego ZPORR zatwierdza Podkomitet Monitorujący ZPORR.

Po zatwierdzeniu skonsolidowanego raportu z komponentu regionalnego ZPORR przez Podkomitet Monitorujący Instytucja Pośrednicząca przekazuje raport do Instytucji Zarządzającej ZPORR (MGIp, Departament Wdrażania Programów Rozwoju Regionalnego).

Instytucja Zarządzająca ZPORR sporządza skonsolidowany raport z realizacji ZPORR okresowo (co najmniej raz na kwartał), rocznie i na zakończenie realizacji Programu. Do raportu rocznego i na zakończenie realizacji Programu załączana jest informacja o realizacji Planu Promocji ZPORR.

Raporty roczne i na zakończenie realizacji ZPORR zatwierdza Komitet Monitorujący ZPORR.

WSKAŹNIKI MONITOROWANIA

DZIAŁANIE 3.3 ZDEGRADOWANE OBSZARY MIEJSKIE, POPRZEMYSŁOWE, I POWOJSKOWE

Faza cyklu interwencji	Wskaźniki	Szacowana docelowa wartość wskaźnika
Produkty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powierzchnia usługowa w zrewitalizowanych dzielnicach i miastach (m²) 2. Powierzchnia usługowa na zrewitalizowanych terenach poprzemysłowych i po-wojskowych (m²) 3. Liczba projektów z zakresu lokalnej kultury (w tym ochrony dziedzictwa kulturowego (szt.)) 4. Liczba projektów z zakresu lokalnej infrastruktury turystycznej (szt.) 5. Powierzchnia wyremontowanej, przebudowanej infrastruktury publicznej na terenie rewitalizowanym (ha) 	<p>+ 50 000</p> <p>+ 15 000</p> <p>40</p> <p>40</p> <p>200</p>
Rezultaty	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba przestępstw w miastach (%) 2. Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na tym terenie objętym wsparciem (szt.) 3. Powierzchnia usługowa faktycznie wykorzystywana (m²) 4. Liczba miejsc pracy stworzonych na terenie zrewitalizowanym (szt.) 	<p>- 7%</p> <p>pierwsze badanie IV.2004</p> <p>200 000</p> <p>będzie oszacowane</p>
Oddziaływanie	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba mieszkańców na terenach poddanych rewitalizacji (osoby) 2. Wskaźnik bezrobocia wśród mieszkańców terenów zrewitalizowanych (%) 3. Migracje z terenów poddanych rewitalizacji (saldo) 4. Liczba absolwentów szkół średnich na terenie zrewitalizowanym (osoby) 	<p>+ 13 000</p> <p>- 4%</p> <p>+ 4%</p> <p>będzie oszacowane</p>

KARTA PROJEKTU

1	Tytuł projektu	Przebudowa ul. 7 Kamienic	
2	Projektodawca	Gmina Miasto Częstochowa	
3	Wydział/jednostka odpowiedzialna za przygotowanie i wdrożenie projektu	Wydział Planowania i Realizacji Zadań/Miejski Zarząd Dróg	
4	Cel nadrzędny/strategiczny	Poprawa funkcjonalności struktur ruchu kołowego, ruchu pieszego i estetyki przestrzeni publicznych	
	Cele szczegółowe/operacyjne	Przebudowa infrastruktury publicznej związanej z rozwojem turystyki, ruchu pielgrzymkowego i lokalnego. Regeneracja przestrzeni publicznej w zakresie zagospodarowania pasa drogowego elementami małej architektury. Poprawa funkcjonalności ruchu kołowego i pieszego poprzez kompleksową modernizację nawierzchni z zachowaniem wymogów historycznych i urbanistycznych Alei Najświętszej Maryi Panny.	
5	Zgodność projektu z programem operacyjnym ZPORR		
	Priorytet	3 - Rozwój lokalny	
	Działanie	3.3 - Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojenne	
	Poddziałanie/schemat	3.3.1. - Rewitalizacja obszarów miejskich	
6	Rodzaj projektu (np. inwestycyjny – budowa; przebudowa – modernizacja; usługi i/lub dostawy w ramach inwestycji)	Inwestycyjny- budowa	
7	Partnerzy - Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	Urząd Miasta Częstochowy	
8	Krótki opis projektu	Projekt obejmuje przebudowę nawierzchni ul. 7 Kamienic na odcinku od ul. Grunwaldzkiej do ul. Pułaskiego. W zakres zadania ujęto przebudowę nawierzchni jezdni, stanowisk postojowych oraz kolidującego uzbrojenia. Korekta geometrii wylotu ulicy w ul. Pułaskiego umożliwi skanalizowanie skrzyżowania dla poprawy bezpieczeństwa ruchu.	
9	Harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia	2006
		Termin zakończenia	2006
10	Budżet projektu	450 000,00 zł	
	Źródła finansowania	WPI tab. 2 poz. 16	
11	Beneficjenci ostateczni projektu/grupa docelowa	Gmina Miasto Częstochowa	
12	Rezultaty projektu (mieralne i niemierzalne)	Długość zmodernizowanych dróg na obszarach rewitalizowanych – 0,17 km Liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych – 1 Poprawa oceny prawidłowości zagospodarowania przestrzeni publicznej. Poprawa komfortu ruchu pieszego i przejazdu przez ul. 7 Kamienic.	
13	Stan prac nad przygotowaniem projektu oraz termin zakończenia. Opis ewentualnych przeszkód	Miejski Zarząd Dróg dysponuje dokumentacją projektową oraz prawomocną decyzją o pozwoleniu na budowę	
14	Uwagi dot. projektu (Wydział Strategii Rozwoju i Integracji Europejskiej)		

KARTA PROJEKTU

1	Tytuł projektu	Budowa pasażu Aleja Pokoju z ul. Iłakowiczówny	
2	Projektodawca	Gmina Miasto Częstochowa	
3	Wydział/jednostka odpowiedzialna za przygotowanie i wdrożenie projektu	Wydział Planowania i Realizacji Zadań/Miejski Zarząd Dróg	
4	Cel nadrzędny/strategiczny	Przebudowa infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych i rekreacyjnych.	
	Cele szczegółowe/operacyjne	<p>1. Przebudowa układu ciągów pieszych i rowerowych związana z kontynuacją założeń urbanistycznych ukierunkowanych na zagospodarowanie pustych lub zdegradowanych przestrzeni publicznych.</p> <p>2. Przebudowa publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych i sportowych.</p> <p>3. Aktywizacja podmiotów gospodarczych ukierunkowanych na obsługę terenów rekreacyjnych oraz ruchu turystycznego</p>	
5	Zgodność projektu z programem operacyjnym ZPORR		
	Priorytet	3 - Rozwój lokalny	
	Działanie	3.3 - Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojskowe	
	Poddziałanie/schemat	3.3.1. - Rewitalizacja obszarów miejskich	
6	Rodzaj projektu (np. inwestycyjny – budowa; przebudowa – modernizacja; usługi i/lub dostawy w ramach inwestycji)	Inwestycyjny- budowa	
7	Partnerzy - Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	-	
8	Krótki opis projektu	<p>Projekt obejmuje budowę ciągu pieszo-rowerowego o nawierzchni z kostki brukowej betonowej pomiędzy ul. Prusa i ul. Okrzei w dzielnicy Raków. W zakres projektu ujęto budowę oświetlenia typu parkowego oraz odwodnienia wpustami ulicznymi.</p> <p>Projekt jest komplementarny z Priorytetem 1. ZPORR Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionu, Działaniem 1.1. Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego, Poddziałaniem 1.1.1. Infrastruktura drogowa. Przy założeniu aktywizacji gospodarczej terenów w obszarze oddziaływania inwestycji, projekt jest komplementarny z założeniami Funduszu na Rzecz Rozwoju Infrastruktury Lokalnej skierowanej na rozwój przedsiębiorczości – komponent dotacje inwestycyjne realizowanego w ramach „Programu łagodzenia w regionie śląskim skutków restrukturyzacji zatrudnienia w górnictwie węgla kamiennego” oraz Kontraktu Wojewódzkiego.</p>	
9	Harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia	2005
		Termin zakończenia	2005
10	Budżet projektu	382.691,28 zł	
	Źródła finansowania	WPI tab. 2 poz. 2	
11	Beneficjenci ostateczni projektu/grupa docelowa	Gmina Miasto Częstochowa	
12	Rezultaty projektu (mieralne i niemieralne)	<p>Rezultaty mieralne:</p> <p>Produkt – Długość wybudowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją – 0,323 km</p> <p>Rezultat – Liczba nowych miejsc pracy powstała w wyniku realizacji projektów turystycznych i kulturalnych – 2 szt.</p> <p>Poprawa atrakcyjności dla turystyki pieszej i rowerowej wschodniej części miasta.</p> <p>Poprawa oceny prawidłowości zagospodarowania przestrzeni publicznej.</p>	
13	Stan prac nad przygotowaniem projektu oraz termin zakończenia. Opis ewentualnych przeszkód	Trwa przygotowanie do realizacji zadania. Trwa postępowanie administracyjne o wydanie pozwolenia na budowę.	
14	Uwagi dot. projektu (Wydział Strategii Rozwoju i Integracji Europejskiej)		

KARTA PROJEKTU

1	Tytuł projektu	REWALORYZACJA PARKÓW PODJASNOGÓRSKICH	
2	Projektodawca	Gmina Miasto Częstochowa	
3	Wydział/jednostka odpowiedzialna za przygotowanie i wdrożenie projektu	Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych Wydział Kultury i Sztuki, Wydział Komunikacji Społecznej, Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa i Leśnictwa	
4	Cel nadrzędny/strategiczny	- zwiększenie potencjału turystycznego i kulturalnego, w tym nadanie obiektom i terenom nowych funkcji poprzez rewitalizację i odnowę zdegradowanych obszarów miast - ożywienie społeczne	
	Cele szczegółowe/operacyjne	- przeprowadzenie prac restauracyjnych na terenie istniejących parków, w tym budowę, remont i przebudowę placów zabaw dla dzieci, sadzawki, małej architektury - przebudowa i remont infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych połączonych z działalnością gospodarczą, - rehabilitacja przestrzeni publicznych w tym: remont i budowa placów zabaw dla dzieci, toalet publicznych, małej architektury oraz prace restauracyjne na terenie parku.	
5	Zgodność projektu z programem operacyjnym ZPORR		
	Priorytet	III Rozwój lokalny	
	Działanie	3.3. Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe	
	Poddziałanie/schemat	3.3.1. Rewitalizacja obszarów miejskich	
6	Rodzaj projektu (np. inwestycyjny – budowa; przebudowa – modernizacja; usługi i/lub dostawy w ramach inwestycji)	Przebudowa – modernizacja	
7	Partnerzy - Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu		
8	Krótki opis projektu	Modernizacja nawierzchni dróg, placów, alejek, remont oświetlenia, modernizacja placów zabaw, zdrojów wodnych, remont zabytkowej drewnianej altany, odnowa szaty roślinnej parku, remont 1 szaletu publicznego przebudowa szaletu miejskiego, wskazanie lokalizacji obiektów gastronomicznych z przygotowaniem infrastruktury technicznej. Na terenie parków obecnie realizowany jest remont szaletu oraz ogrodzenie parku, przygotowana jest realizacja modernizacji budynków muzealnych: Pawilonu Wystawowego B wraz z Muzeum Kopalnictwa oraz budynku obserwatorium.	
9	Harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia	2006 r.
		Termin zakończenia	2007 r.
10	Budżet projektu	7 500 tys. PLN WPI	
	Źródła finansowania	budżet gminy, EFRR	
11	Beneficjenci ostateczni projektu/grupa docelowa	mieszkańcy miasta, pielgrzymi i turyści	
12	Rezultaty projektu (mieralne i niemierzalne)	W wyniku realizacji Projektu zrewaloryzowany zostanie obiekt objęty ochroną konserwatorską o powierzchni ok. 12 ha. Zostaną stworzone warunki do prowadzenia działalności kulturalnej – nowe oferty programowe w zakresie kultury i turystycznej (dodatkowo dzięki realizacji wymienionych w opisie projektu działań komplementarnych). Zwiększy się liczba osób korzystających z nowej bazy kulturalnej, turystycznej i rekreacyjnej. Realizowane w ramach projektu oświetlenie pośrednio wpłynie na poprawę stanu bezpieczeństwa na tym obszarze. Stworzone zostaną również warunki dla potencjalnych inwestorów do prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie usług i handlu (lokalizacja stałego i tymczasowych punktów gastronomicznych)	
13	Stan prac nad przygotowaniem projektu oraz termin zakończenia. Opis ewentualnych przeszkód	W opracowaniu projekt budowlany, przewidywany termin uzyskania pozwolenia na budowę – lipiec/sierpień 2005 r. - określenie kosztu realizacji projektu możliwe po zrealizowaniu dokumentacji (kosztorys inwestorski) W realizacji: ogrodzenie parku S. Staszica Muzeum Kopalnictwa, Pawilon Wystawowy B, szalec – pozwolenie na budowę, w trakcie postępowanie przetargowe.	
14	Uwagi dot. projektu (Wydział Strategii Rozwoju i Integracji Europejskiej)		

KARTA PROJEKTU

1	Tytuł projektu	Przebudowa skrzyżowania Al. Pokoju z drogą położoną w ciągu ul. Złotej i drogą dojazdową do terenów huty	
2	Projektodawca	Gmina Miasto Częstochowa	
3	Wydział/jednostka odpowiedzialna za przygotowanie i wdrożenie projektu	Wydział Planowania i Realizacji Zadań/Miejski Zarząd Dróg	
4	Cel nadrzędny/strategiczny	Rewitalizacja terenów przemysłowych poprzez zmianę dotychczasowych funkcji na gospodarcze.	
	Cele szczegółowe/operacyjne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przebudowa infrastruktury transportowej znajdującej się na terenie rewitalizowanym - modernizacja i remont dróg stanowiących połączenie terenów rewitalizowanych z siecią dróg publicznych - budowa i przebudowa kanalizacji deszczowej 	
5	Zgodność projektu z programem operacyjnym ZPORR		
	Priorytet	3 - Rozwój lokalny	
	Działanie	3.3 - Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe	
	Poddziałanie/schemat	3.3.2. - Rewitalizacja obszarów przemysłowych i powojkowych	
6	Rodzaj projektu (np. inwestycyjny – budowa; przebudowa – modernizacja; usługi i/lub dostawy w ramach inwestycji)	Inwestycyjny- budowa	
7	Partnerzy - Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	-	
8	Krótki opis projektu	<p>Projekt zawiera budowę skrzyżowania typu rondo stanowiącego połączenie dotychczasowych zamkniętych terenów Huty Częstochowa z Aleją Wojska Polskiego, ul. Kucelińską oraz planowanym przedłużeniem ul. Złotej. Zakres prac zawiera przebudowę istniejących odcinków kanalizacji deszczowej oraz budowę nowych kanałów. Ruch pieszy na skrzyżowaniu obsługiwany będzie chodnikami z kostki brukowej betonowej</p> <p>Projekt jest komplementarny z Priorytetem 1. ZPORR Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionu, Działaniem 1.1. Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego, Poddziałaniem 1.1.1. Infrastruktura drogowa.</p> <p>Projekt jest zgodny z Priorytetem 3 ZPORR – Rozwój lokalny, Działaniem 3.2 -Obszary podlegające restrukturyzacji.</p> <p>Przy założeniu aktywizacji gospodarczej terenów w obszarze oddziaływania inwestycji , projekt jest komplementarny z założeniami Funduszu na Rzecz Rozwoju Infrastruktury Lokalnej skierowanej na rozwój przedsiębiorczości” – komponent dotacje inwestycyjne” realizowanego w ramach „Programu łagodzenia w regionie śląskim skutków restrukturyzacji zatrudnienia w górnictwie węgla kamiennego” oraz Kontraktu Wojewódzkiego.</p>	
9	Harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia	2006
		Termin zakończenia	2006
10	Budżet projektu	2 596 000 zł	
	Źródła finansowania	WPI tab. 2 poz. 11	
11	Beneficjenci ostateczni projektu/grupa docelowa	Gmina Miasto Częstochowa	
12	Rezultaty projektu (mieralne i niemieralne)	<p>Rezultaty mierzalne:</p> <p>Produkt – Długość wybudowanych dróg na obszarach objętych rewitalizacją – 0,54 km</p> <p>Rezultat – Liczba przedsiębiorstw zlokalizowanych na obszarze realizowanym – 10 szt.</p> <p>Poprawa oceny prawidłowości zagospodarowania przestrzeni publicznej.</p> <p>Poprawa komfortu ruchu pieszego i przejazdu przez Aleję Pokoju.</p>	
13	Stan prac nad przygotowaniem projektu oraz termin zakończenia. Opis ewentualnych przeszkód	Opracowana została dokumentacja projektowa wraz. Trwa postępowanie administracyjne dla uzyskania decyzji o pozwoleniu na budowę.	
14	Uwagi dot. projektu (Wydział Strategii Rozwoju i Integracji Europejskiej)		

KARTA PROJEKTU

1	Tytuł projektu	Budowa kładki nad torami PKP	
2	Projektodawca	Gmina Miasto Częstochowa	
3	Wydział/jednostka odpowiedzialna za przygotowanie i wdrożenie projektu	Wydział Planowania i Realizacji Zadań/Miejski Zarząd Dróg	
4	Cel nadrzędny/strategiczny	Przebudowa infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych i rekreacyjnych.	
	Cele szczegółowe/operacyjne	1. Przebudowa układu ciągów pieszych i rowerowych związana z kontynuacją założeń urbanistycznych ukierunkowanych na zagospodarowanie pustych lub zdegradowanych przestrzeni publicznych. 2. Przebudowa publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych, rekreacyjnych i sportowych.	
5	Zgodność projektu z programem operacyjnym ZPORR		
	Priorytet	3 - Rozwój lokalny	
	Działanie	3.3 - Zdegradowane obszary miejskie, przemysłowe i powojkowe	
	Poddziałanie/schemat	3.3.1. - Rewitalizacja obszarów miejskich	
6	Rodzaj projektu (np. inwestycyjny – budowa; przebudowa – modernizacja; usługi i/lub dostawy w ramach inwestycji)	Inwestycyjny- budowa	
7	Partnerzy - Instytucje i podmioty uczestniczące we wdrażaniu	-	
8	Krótki opis projektu	<p>Projekt zawiera wykonanie kładki dla pieszych łączącej ul. Wały Dwernickiego z ul. Wilsona nad torami PKP linii Katowice – Warszawa. Kładka służyć będzie przeniesieniu części ruchu pieszego z Alei Najświętszej Maryi Panny w celu odciążenia ich ciągów pieszych.</p> <p>Projekt jest komplementarny z Priorytetem 1. ZPORR Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionu, Działaniem 1.1. Modernizacja i rozbudowa regionalnego układu transportowego, Poddziałaniem 1.1.1. Infrastruktura drogowa. Przy założeniu aktywizacji gospodarczej terenów w obszarze oddziaływania inwestycji, projekt jest komplementarny z założeniami Funduszu na Rzecz Rozwoju Infrastruktury Lokalnej skierowanej na rozwój przedsiębiorczości – komponent dotacje inwestycyjne realizowanego w ramach „Programu łagodzenia w regionie śląskim skutków restrukturyzacji zatrudnienia w górnictwie węgla kamiennego” oraz Kontraktu Wojewódzkiego.</p>	
9	Harmonogram realizacji projektu	Termin rozpoczęcia	2005
		Termin zakończenia	2005
10	Budżet projektu	1 200 000,00 zł	
	Źródła finansowania	WPI tab. 2 poz. 17	
11	Beneficjenci ostateczni projektu/grupa docelowa	Gmina Miasto Częstochowa	
12	Rezultaty projektu (mieralne i niemierzalne)	<p>Liczba wybudowanych obiektów infrastruktury drogowej -1 szt.</p> <p>Liczba nowych punktów usługowych na terenach zrewitalizowanych - 10</p> <p>Aktywizacja podmiotów gospodarczych zlokalizowanych w bardziej oddalonej od Alei Najświętszej Maryi Panny linii zabudowy</p> <p>Poprawa oceny zagospodarowania przestrzeni publicznej</p>	
13	Stan prac nad przygotowaniem projektu oraz termin zakończenia. Opis ewentualnych przeszkód	Trwa przygotowanie do realizacji zadania.	
14	Uwagi dot. projektu (Wydział Strategii Rozwoju i Integracji Europejskiej)		